ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1475

10 динара

4.4.1980. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLI

КОМПЛЕТАН СТРИП

ТИМ ТАЈЛОР

Ripley

Веровали или не!

СЕЉАНКЕ

СА ПОРТУГАЛСКОГ ОСТРВА МАДЕИРА, КАД КРЕНУ НА ПИЈАЦУ, НА ГЛАВИ МОГУ ДА ПОНЕСУ И ПО 6 ПЛЕТЕНИХ СТОЛИЦА.

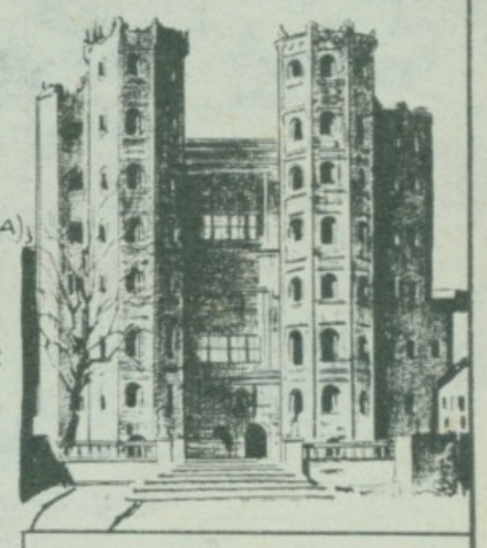

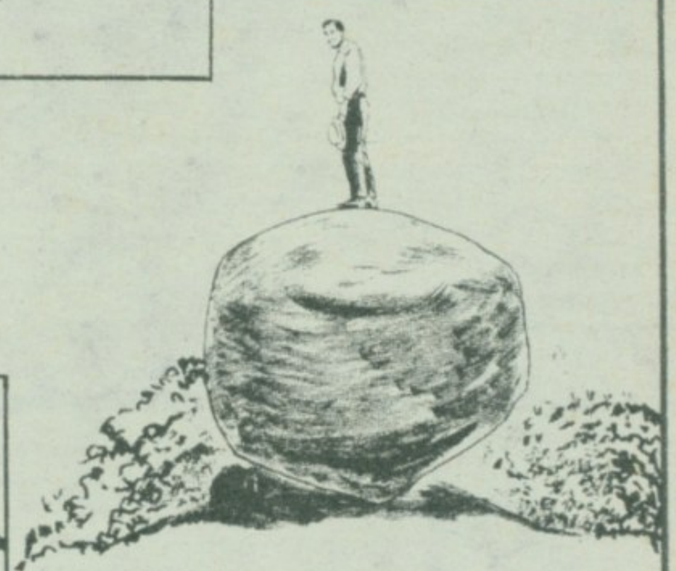
ОМЕХО КИСИНЦЕР

ИЗ ЗАПАДНЕ ВИРЏИНИЈЕ (САД) САГРАДИО ЈЕ ОГРАДУ, ДУГАЧКУ 33, А ВИСОКУ 3 МЕТРА, КОЈУ ЈЕ УКРАСИО СА ВИШЕ ОД 4000 РАЗНИХ ПРЕДМЕТА – ОД ДАСКЕ ЗА ПРАЊЕ ВЕША ДО ПЛАСТИЧНИХ ПЕТЛОВА.

КУЛА ЛЕЈЕР МАРНИ

У ЕСЕКСУ (ЕНГЛЕСКА) НЕКАД НАЈЛЕПША ГРАЂЕВИНА У ЦИТАВОЈ ЗЕМЉИ, ТРЕБАЛО ЈЕ ДА БУДЕ УЛАЗ У ОГРОМНУ ПАЛАТУ, КОЈА НИКАДА НИЈЕ САГРАЂЕНА.

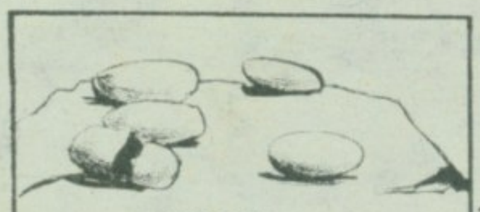
У УШОНУ (ФРАНЦУСКА)

ПОСТОЈИ СТЕНА ТЕШКА 20 ТОНА И ВИСОКА СКОРО 2,5 МЕТРА КОЈА СЕ У ПОДНОЖЈУ ТАКО БЛАГО ЊИШЕ ДА МОЖЕ ДА ПОСЛУЖИ КАО КРЦКАЛИЦА ЗА ОРАХЕ.

ЛАЛЕ

ПО КОЈИМА СЕ ХОЛАНДИЈА ПРОЧУЛА, ДОШЛЕ СУ У ОВУ ЗЕМЉУ ИЗ ТУРСКЕ, ПРЕКО БЕЧА.

ЦЕЛА ДИНОСАУРУСОВА ЈАЈА

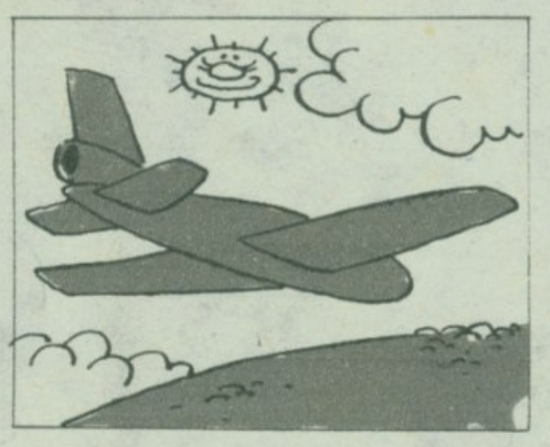
ПРОНАЂЕНА СУ У СЕВЕРНОЈ АМЕРИЦИ, У МОНТАНИ, 12. ЈУЛА 1979. ГОДИНЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

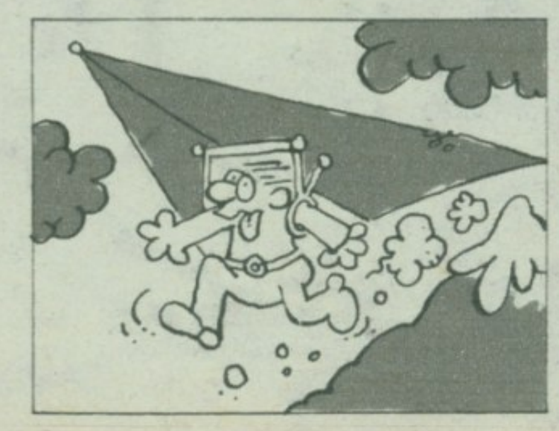

● према тврђењу Симе Тајановића, професора Универзитета и оснивача Етнографског музеја у Београду (1901), „код српске властеле виљушка се јавља већ 1466. године, а код Енглеза тек 1608."

● недавно је један службеник британског осигуравајућег друштва успео да направи круг око света редовним авионским линијама за само 44 часа и тако је за читавих осам и по часова премашио рекорд који су 1978. поставила три аустралијска новинара.

● рекордер у висинском летењу делта-планом држи Француз Жан-Марк Бовин, алпинистички водич из Шамонија. Својом летелицом отиснуо се са масива Каракорум (7 600 метара).

● израчунато је да ласта̀вица само у току једног месеца може да поједе више од сто двадесет хиљада инсеката.

● Аас је најмање село у Француској, али и најмузикалније. Његови житељи споразумевају се звиждуцима.

● у швајцарском селу Гунтер пре неколико година у извор је постављено једно свеже исечено дебло тополе издубљене у средини да би кроз њега пролазио млаз воде. Ускоро је ово стабло пустило корење и изданке тако да је данас израсло у лепу тополу из чијег дебла тече бистра хладна вода.

● док у Европи постоји жалосна врба, у Јапану расте жалосна трешња — дрво које не даје плод, али може да живи више од хиљаду година.

● Чилеанац Хосе Хуан Морено играо је пуних осамнаест година у фудбалском клубу свог градића и за све то време није успео да да̀ ниједан гол.

● македонски град Дебар помиње се први пут на Птоломејевој карти под именом Деборус још средином 2. века.

● тридесет четворогодишњи Италијан Ивано Марањони недавно је постигао својеврстан рекорд — за само 24 часа прешао је на смучкама 252 километра.

ПРВИ СВЕТСКИ РАТ

НИКАКВА УБЕЂИВАЊА ДА СЕ И ОН ПОВУЧЕ НИСУ ВРЕДЕЛА. ЖИВОЈИН БАЦИЋ ОСТАО ЈЕ НА ПОЛОЖАЈУ СА ДВА ОРДОНАНСА...

ПУК-ТО САМ ЈА!

Крај кољаве јесени 1914. године. Ситна ледена киша не престаје, натапа војничке шињеле и неумољиво се пробија до коже, док се војницима низ лица, поцрнела од блата и пушчаног дима, сливају млазеви прљавог зноја. По земљи баре, више од крви него од воде.

Пуковник Живојин Бацић, командант Тринаестог пешадијског пука првог позива, бранио је Гукош код Љига. У саставу његовог пука био је и капетан Петар Јовановић из Великог Градишта. Водио је војнички дневник. Није то био прави дневник, из дана у дан, већ, на обичним листовима папира, забелешке о најзначајнијим тренуцима и догађајима из бојева. Један од тих листова сачувао се до данас...

Двадесет осми новембар 1914. године. Борба у пуном јеку, пише на пожутелој хартији. Већ пре подне пуковник Бацић погођен је у леву руку тако да више није могао ни да је подигне. Остао је с пуком. Није могао да га остави, јер је непријатељ, уз паклену пушчану и митраљеску ватру, навaљивао са свих страна. Наше лево крило је попустило. Бацић се одмах тамо појавио и ред је повраћен. Потом се повио центар. Рањени пуковник се и ту брзо нашао и задржао пометене војнике. Успоставио је фронт, али је тешко рањен у ногу. Рана је била таква да више није могао да стоји, али ни тада није оставио своје војнике. Пошто му је рана превијена, остао је међу њима седећи.

ХВАЛА ВАМ, ЈУНАЦИ!

Сутрадан се ураган непријатељске артиљерије, која је нама недостајала, сручио на Тринаести пук који је и даље бранио Гукош. Три аустроугарске регименте пошле су у јуриш. Одбили су их наши Тимочани прожети храброшћу свог рањеног команданта који је и даље био међу њима.

Задатак — да се положај на Гукошу одржи задвадесет и четири часа — био је одавно извршен. Међутим, и пет нових непријатељских регименти поново је навалило на остатке Тринаестог пука. Видећи да је сваки даљи отпор безнадежан тешко рањени пуковник позвао је преостале официре и рекао им:

— Јунаци, били сте храбри. Хвала вам! Можете се повући... Ја остајем!

Никаква убеђивања да се и он повуче нису вредела. Остао је са своја два ордонанса који нису хтели да га оставе самог...

Ратни дописник париског „Журнала" Анри Барби описао је узбудљивим речима крај пуковника — хероја:

„Непријатељ је избио на Гукош и опазио пуковника који је, упркос ранама, стајао усправно, наслоњен на два војника.

— Где је ваш пук? — викнуо је непријатељски официр приближавајући му се.

— То сам ја! — одговорио је мирно рањени пуковник.

— Предајте се!

Уместо одговора, рањени пуковник је последњи пут командовао својим војницима:

— Пали!

Дим српских пушака обавио је непријатељског официра и неколико војника око њега.

Одмах затим аустроугарски плотун оборио је тројицу храбрих.

ЧЕСТИТКА НЕПРИЈАТЕЉА

Пуковник Бацић још је дисао када је до њега стигао аустроугарски генерал Фон Апел. Одмах је наредио да се учини све што је потребно да се пуковнику спасе живот.

— Овај се човек величанствено држао... Родољуб! — рекао је стежући Бацићу руку, а онда га упитао:

— Зашто се нисте предали? Остали бисте живи!

— Српски официр се не предаје жив! — биле су последње речи пуковника Бацића.

По наређењу Фон Апела, аустроугарски војници су га сахранили, урезавши изнад хумке натпис:

„Овде лежи пуковник Живојин Бацић, командант српског Тринаестог пешадијског пука. Погинуо је херојски на Гукошу".

* * *

Овај спис Петар Јовановић (умро у Пожаревцу децембра 1955. године) предао је Пожаревачком архиву.

М. Владимировић

ИЗМЕР

СМЕЛО КРОЗ ОЛУЈУ

Наше море и његова обала одувек су давали изузетне поморце. Начин на који су градили бродове и оријентисали се у плавом бескрају често се граничио са јунаштвом или — чудом. И не само што су у време када на бродовима још није било мотора, смело стизали и у најудаљеније делове Земљине кугле, разгласивши се као искусна и проверена поморска велесила, него су научним радом у области поморства, изумима и новинама, обогатили цео свет.

Неке од многих поморских справа које су употребљавали или користили наши људи, који су пловили широм света под заставама Дубровника, Котора, Пераста и других јаких морнаричких центара, сачуване су до данас у Поморском музеју у Пераству. Оне су нераскидив део историје нашег мора и обале, доказ да су капетани бродова од пре неколино векова били истовремено и — научници.

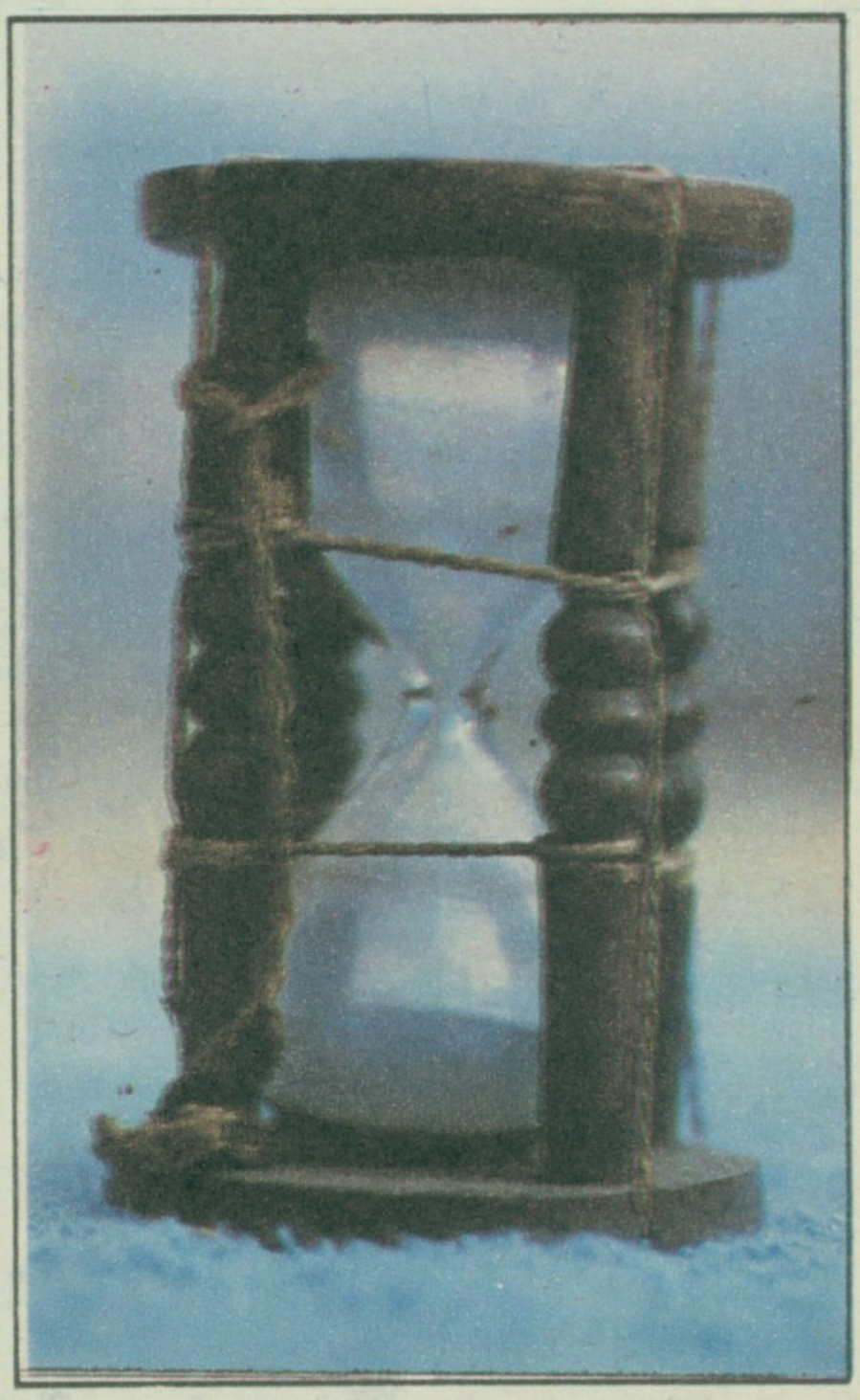

ИЗ ПЕРАСТА У ЦЕО СВЕТ — Висковићи су једна од најпознатијих породичних лоза древног Пераста. Истакнуте поморце, ратнике, писце и научнике истог порекла и сродства спомиње и Андрија Качић Миошић у својој „Писми витезова которских". Од три брата Висковића — Вјекослава, Јосипа и Франа — најгласовитији је овај последњи. Године 1876. Франо је написао готово пионирско дело на нашем језику „Метеорологија", намењено, наравно, поморцима. Истовремено се врло успешно бавио и новатворством у области и те како важних и потребних поморских справа. Један од његових изума који су прихватили сви поморци света је и олујни компас (на слици), прецизна справа за одређивање страна света чак и у највећем невремену. Поред олујног компаса, Франо Висковић је изумео и циклонограф, нарочиту направу за графичко приказивање циклона, затим дромоскоп, справу за претварање курсева, написавши и врло драгоцену историју Пераста од пропасти Венеције до његовог доба.

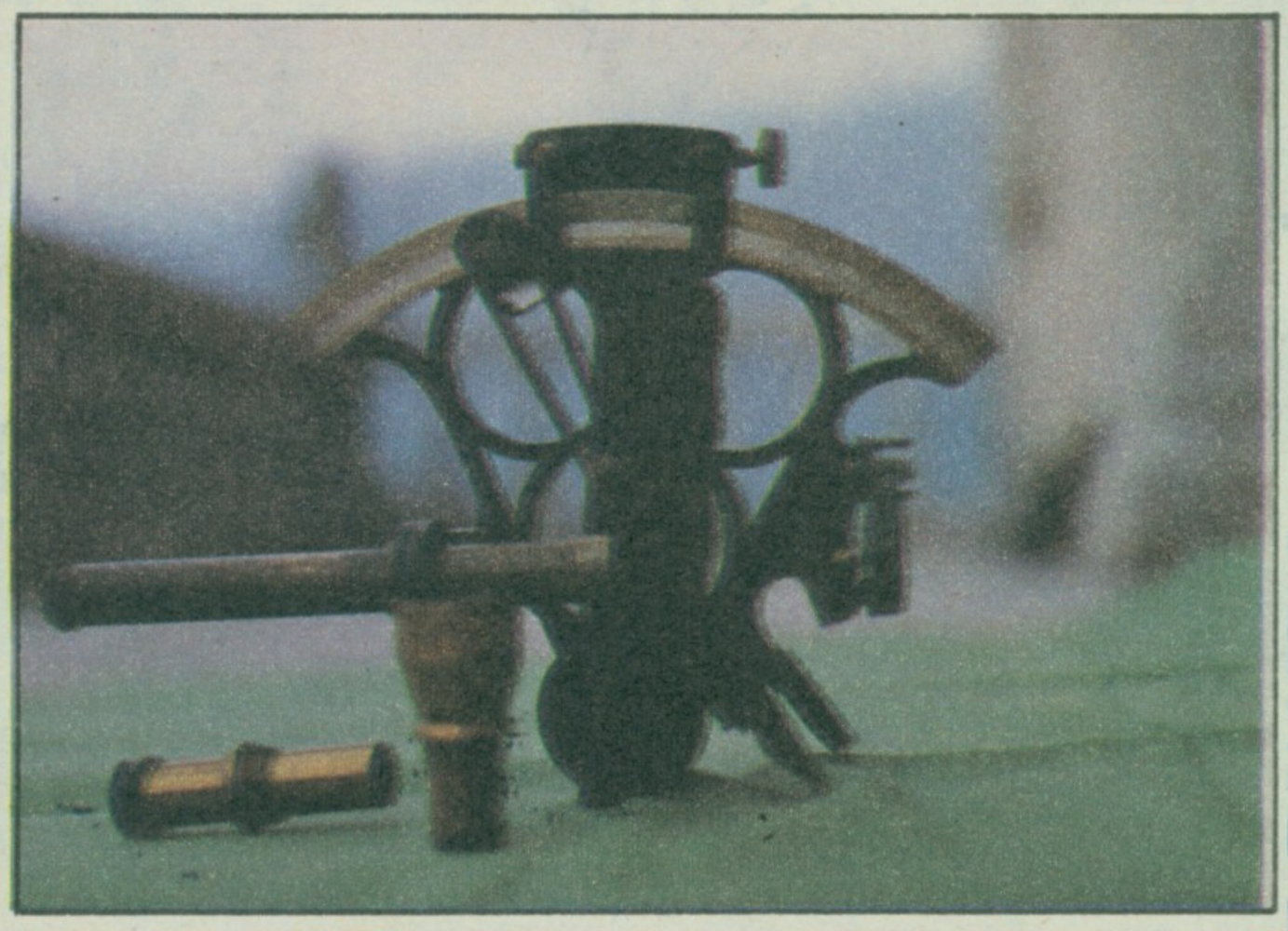
ДАЛЕКО, А ПРЕД ОЧИМА — Године 1608. брусач стакла за наочари Јохан Липерхеј из холандског града Миделбурга конструисао је први употребљиви дурбин. Био је то револуционарни проналазак, нарочито за поморце. Само годину дана касније, ослањајући се на вести и податке из Холандије, славни Галилео Галилеј направио је дурбин који је употребљавао за астрономска осматрања, због чега се ова врста справе (на слици) и данас зове холандски или Галилејев дурбин. Служи само за посматрање далеких објеката и предмета, повећавајући их до шест пута. Овај терестрички дурбин, како се још назива, врло је погодан за ноћна осматрања. У енглеској морнарици, иако су усавршене разне врсте дурбина и двогледа, изум Јохана Липерхеја још је саставни део опреме официра страже. Конструисањем дурбина дуго се бавио и наш познати научник Руђер Бошковић.

ВРЕМЕ У СТАКЛЕНОЈ ПОСУДИ — Од неколико врста часовника који су се употребљавали на једрењацима дуго су се одржали пешчани или водени. Иако наоко примитивни, они су поморцима били неопходни, не само за свакодневно мерење времена, него и за оријентацију. Наиме, према овим часовницима, такозваним клепсидрама, морнари су знали када излази Сунце и када се појављују друга небеска тела, када пада или се подиже притисак, што је све било и те како важно за навигацију. Пешчани часовници употребљавали су се још на бродовима старе Индије, Кине, Египта и Месопотамије. Код нас су најчешће увожени из Венеције, али је било и наших мајстора који су их врло прецизно израђивали.

И ВИСИНУ ЗВЕЗДА

ПРЕТЕЧА ЈЕ АСТРОЛАБ! — Секстант је једна од најважнијих справа у поморству, неопходна за навигацију на отвореном мору. Служи за мерење висине небеских тела и за мерење хоризонталних углова између два објекта на земљи са брода или из авиона. Претеча му је био астролаб, најстарији инструмент за мерење висине небеских тела, према којима су се поморци одувек оријентисали. Ова два секстанта потичу из 19. века и припадала су пераштанским капетанима. Само изузетан познавалац математике, нацртне геометрије и астрономије могао је успешно да се служи овом сложеном справом.

СУНЧЕВ СИСТЕМ НА БРОДУ — Планетаријуми су данас електронски опремљене дворане полукружног свода где се у потпуности приказује положај небеских тела и њихов међусобни однос. Пре неколико векова планетаријум је био много скромнији, али је и такав често био неопходан капетанима бродова. Ова направа (на слици, лево) приказивала им је положај планета у Сунчевом систему, што је такође било врло важно за правилну оријентацију. Поморци су, дакле, одлично познавали појаве на небу и положај небеских тела. Од свих справа најважнији је вероватно био компас који се временом усавршио до непогрешивости. Не зна се поуздано ко је и када изумео овај једноставни механизам. Сматра се да су Кинези први употребили магнетну иглу за показивање смера, односно одређивање страна света.

Текст: И. Ловчар
Снимио: Љ. Патрногић

ОКРШАЈИ У СРЕДОЗЕМЉУ

ВЕЗИР ЈЕ ЧУПАО

Кад је кубе-чауш донео из Млетака вест да је сенат, 27. марта 1570. године, са 220 против 199 гласова одбио захтев Порте да се Кипар уступи султану као некадашњи посед муслиманских владара и као острво које представља сметњу хаџијама на путу за Меку, за сераскера ратног похода одређен је везир Лала Мустафа-паша.

Бродовљем које је пребацивало трупе, махом прикупљене у азијским провинцијама и у Грчкој, заповедао је, поред његовог врховног команданта Али-паше Мујезинзадеа, и некадашњи адмирал Пијале Мехмед-паша, од 1568. године трећи кубе-везир, који је после пораза на Малти стално изазивао чуђење својим ратоборним изјавама, очевидним сплеткама и ситним сметњама политици великог везира.

Пре две године Мехмед-паша је упутио на Јемен славољубивог Лала Мустафу који му је само на злу радио не би ли сам главу изгубио. Док је неуништиви миљеник султана Селима бродио ка Кипру, велики везир је у Цариграду напрегнуто очекивао вести, радије прижељкујући тренутни пораз који би и његовог противника однео него брзо постигнуту победу која би му донела славу.

ДОСЕТИО СЕ ЈАДУ

Знатно после тога, 1578. године, кад је Турска заратила против Персије, Мехмед-паша је, са истом надом, и трећи пут утицао на султана да Лала Мустафу одреди за сераскера. Пуних десет година он је свог љутог супарника слао на бојишта намеран да га на тај начин изложи уништењу јер друкчије није могао. Иако се, без сумње, досећао јаду, Лала Мустафа је радо прихватао улогу врховног команданта јер је у томе налазио једини начин да се, као насилник недовољна ума, ипак наметне и засени успесима великог везира. Очигледно, они су један другом били сувише силни да један према другом не би остали немоћни. Остајала је само мржња.

Али-паша Мујезинзаде и Пијале Мехмед-паша искрцали су без већих потешкоћа око сто хиљада људи које је Лала Мустафа-паша, пошто је узео неколико мањих места и утврда, повео на Никозију, главни град Кипра. Турска армада се, затим, вратила у цариградску луку, а уз обале острва остало је, да се нађе на услузи копненој војсци, четрдесет галија под командом Хамзе, бега Родоса.

И поред храбре одбране, Турци су после пет недеља опсаде, продрли у Никозију и, са изузетком девојака и младића који су ради наслађе раздељени војницима, поклали свих двадесет хиљада становника. Пљачкање је трајало осам дана. Покупљене драгоцености, злато, сребро, драгуљи, богато оружје, топови са бедема, као и хиљаду најлепших робиња, све је то укрцано на три брода (од који је један припадао великом везиру). Али, кад је требало да бродови заједре ка Цариграду, једна од засужњених девојака открила је на једном од њих товар барута и запалила га. Таласи су прогутали не само бродове и товаре пљачке него и све робиње.

Током октобра, Лала Мустафа-паша је пао под Фамагусту и, држећи град на оку, дочекао пролеће у копању подземних ходника за прилаз бедемима и подизању бастиона на које је извукао седамдесет и четири топа. Под командом Марк-Антонија Брагадина град је бранило седам хиљада људи, подједнако Млечана и Грка.

ЗАБАВЉЕН ЈУТАРЊИМ ОБЕДОМ, АЛИ-ПАША ЈЕ МИРНО НАРЕДИО ДА СЕ ПРЕБРОЈЕ БРОДОВИ КОЈЕ СУ ИЗВИДНИЦИ УГЛЕДАЛИ. А КАДА ЈЕ ЧУО ДА СЕ НЕПРИЈАТЕЉ ПРИБЛИЖАВА У ГУСТОМ БОЈНОМ ПОРЕТКУ, ЗАСТАО МУ ЈЕ ЗАЛОГАЈ У ГРЛУ.

ДВАНАЕСТ ДАНА МУЧЕЊА

Борба је трајала шест недеља, док је било барута у опседнутих. Споразум о часној предаји предвиђао је да се Брагадино с преживелим браниоцима слободно укрца на унајмљене турске бродове и отплови за Кандију; за то време Турци ће стајати три миље далеко од града. Пошто је Фамагуста испражњена, Брагадино је 5. августа 1571. године, три сата пре заласка сунца, стигао с пратњом од десет официра у Лала Мустафа-пашин логор да му преда градске кључеве. Тада је сераскер, супротно споразуму, затражио од Брагадина да му остављањем талаца зајамчи враћање бродова. Млетачки командант је одговорио оштро, Лала Мустафа му је одвратио псовањем, измењене су тешке оптужбе због кршења дате речи, и све се завршило једним пашиним мигом: сви Брагадинови пратиоци у тренутку су исечени, а њему су, за почетак, одрезали уши и нос.

Млечанин је мучен дванаест дана. Свезали су му, прво, камени точак за ноге па га дизали конопцима до врха јарбола и одатле пуштали да падне у море. Затим би му обесили две кошаре пуне земље и терали га да се пење уз бедеме које је војска крпила и поправљала. „Сваки пут кад би прошао поред сераскера, морао се поклонити до земље". Напослетку, 17. августа, на градском тргу испред стуба срама, „где су некада шибани турски робови", Марк-Антонио Брагадино је жив набијен на колац. Млечанин је, место јаука, поменуо Го-

О БРАДУ

Кад је тријумфална поворка која је цариградску светину довела до делиријума завршена, чинило се, не само у славу сераскеров у него и на јавну срамоту оних који су били против рата, страшни Лала Мустафа-паша остао је, као и Јосиф Наси, забезекнут да не поверује: особитом султановом одлуком приходи Кипра су додељени великом везиру.

ЈЕДРА НА ВИДИКУ

Иако је, оставши насамо с господарем, брзо успоставио свој престиж, Мехмед-паша није могао да Турску благовремено изведе из рата. Док је Лала Мустафа-паша кретао на Кипар, папа Пије V је, сламајући несугласице, радио на склапању хришћанског савеза. Током пролећа и лета 1570. године млетачко, шпанско и папско бродовље окупљало се у водама Крита да би кренуло у помоћ острву које је очекивало инвазију. Али, млетачки провидур Агостино Барбариго, римски патрицији Марко Антонио Колона и ђеновљански адмирал у шпанској служби Ђан-Андреа Дорија, заповедници удружене флоте, пропустили су време у међусобним препиркама и пред јесен се вратили у Месину, што је изазвало вихор незадовољства у хришћанском свету.

Последњи подстицај да потражи турску флоту хришћанска армада је добила, кажу савременици, примивши вести о жалосном удесу Фамагусте. Турци су кренули у сусрет непријатељу у страху да им он не затвори излаз из Јадранског мора и, истовремено, у уверењу, које је најзад превладало, да су одсудно надмоћни.

У освит 7. октобра — јутро је било мирно, ведро и до краја хоризонта прозрачно — турска армада се, у облику полумесеца, почела померати ка излазу из залива, кад страже јавише капудан-паши да се на видику појављују једра. Али-паша је, забављен јутарњим обедом, наредио да се преброје бродови које су извидници угледали. То је немогуће, одговорили су му, толико су густо збијени. Адмирал је поново вратио гласника, овог пута да извиди да ли бродови стоје или се приближавају његовој флоти. И кад му је запрепашћени морнар јавио да се непријатељ примиче, и то журно и у бојном поретку, Али-паша је испустио крило кокошке које је до тада глодао. Он се, сиромах, разметао храброшћу зато што је веровао да хришћани неће ући у битку, каже се у једном дубровачком извештају.

Дон Хуан од Аустрије извео је на проприште 236 галија и 6 тешких галеаца: на бродовима је, поред 44 хиљаде морнара и веслача, имао и око 28 хиљада војника; његова армада била је добро опремљена артиљеријским оруђем и лаким ватреним оружјем. Према савету дон Гарсије де Толеда, који је већ неколико година ратовао с Турцима на простору између Марока и Сицилије, Дон Хуан је своје бродовље сврстао у један бојни ред, али у три засебне групе које су могле самостално да маневришу. Испред армаде, у улози оклопњача, наступале су млетачке галеаце, од којих је свака имала по 44 топа са задатком да својом паљбом разбију бојни ред турске морнарице.

На левом крилу које се ослањало на обалу налазиле су се 63 галије под командом Агостина Барбарига; десним крилом састављеном од 64 галије заповедао је Ђан-Андреа Дорија; Дон Хуан је предводио центар, образован од 63 галије; у тесњацу између острва Оксије и копна чекао је као резерва, са 35 бродова, шпански адмирал Дон Алваро де Басан.

ЋУДЉИВИ ВЕТАР

С друге стране, Али-паша је улазио у борбу са 210 галија и 66 галеота, са око 50 хиљада веслача и морнара и око 25 хиљада укрцаних војника, али с ватреним оружјем и оруђем више него двапут слабијим. Турски бродови су у почетку били распоређени у облику полумесеца, али су и они пред битку сврстани у бојни ред, са истуреним крилима, који је одговарао поретку Дон Хуанове армаде. Центром је, окупивши 96 бродова, заповедао адмирал Али-паша; десно крило, са 56 бродова, водио је Мехмед-паша, намесник Александрије; Улуџ Алија се, као командант левог крила, кретао према хришћанској флоти са 63 брода; турска резерва, јака 31 брод, налазила се иза центра.

Припреме за окршај трајале су око четири сата, тако да је знак за борбу дат између 10 и 11 часова у јутро, у тренуцима када је ветар почео мењати смер у корист бродовља под командом Дон Хуана од Аустрије. Прво се сукобило десно турско с левим хришћанским крилом. Мехмед-паша александријски заобишао је бродовље Агостина Барбарига, убацио му се у позадину, али у непосредном окршају који је трајао два сата и у коме су погинула оба команданта ово крило турске флоте потпуно је сломљено.

У ПАКЛЕНОМ СПЛЕТУ

Најљућа борба вођена је између Дон Хуанових и Али-пашиних бродова, у центру, јер су ту биле окупљене најјаче турске снаге. После артиљеријске паљбе бродови су јурнули једни на друге, измешали се и сплели, тако да је исход битке зависио од умешности и јунаштва посада и пешадијских одреда. У самом средишту овог пакленог сплета од преко 150 бродова водио се одлучујући двобој између адмиралских галија.

Турци су неколико пута продирали на Дон Хуанов командни брод, али су их сваки пут избацивали војници који су пристизали у помоћ с других бродова. А кад су Шпанци, одбивши један напад, прешли на галију адмирала Али-паше, њега у општем метежу убили и заробили му два сина, битка је и на овом положају била одлучена, јер су се Турци почели малодушно предавати. Заповедајући левим крилом турске флоте, Улуџ Алија је извршио продор између десног крила хришћанске армаде којим је командовао Ђан-Андреа Дорија и центра, где је Дон Хуан довршавао битку са Али-пашиним бродовима.

Искусни гусар намеравао је да тиме с леђа нападне хришћанског адмирала. Али, кад је приметио да му креће у сусрет Дон Алваро де Басан с бродовима које је држао у резерви, Улуџ Алија је брзо напустио разбојиште с 30 галија и склонио се у Превезу. Он је био једини који је, међу турским заповедницима, извојевао бар победу епизодног значаја: напао је и уништио командну галију Малтежана и заставу њиховог реда однео као једини трофеј султану.

У овој до тада највећој поморској бици у историји Турци су доживели потпун пораз. Али-пашина армада изгубила је преко 200 бродова, од којих је 117 заплењено; у бици је погинуло око 25 хиљада турских војника и морнара, а 3500 је заробљено; на ухваћеним бродовима затечено је око 12 хиљада засужњених хришћанских галиота који су ослобођени. Флота „Св. лиге" изгубила је око 15 галија са 8 хиљада мртвих и 2500 рањених људи.

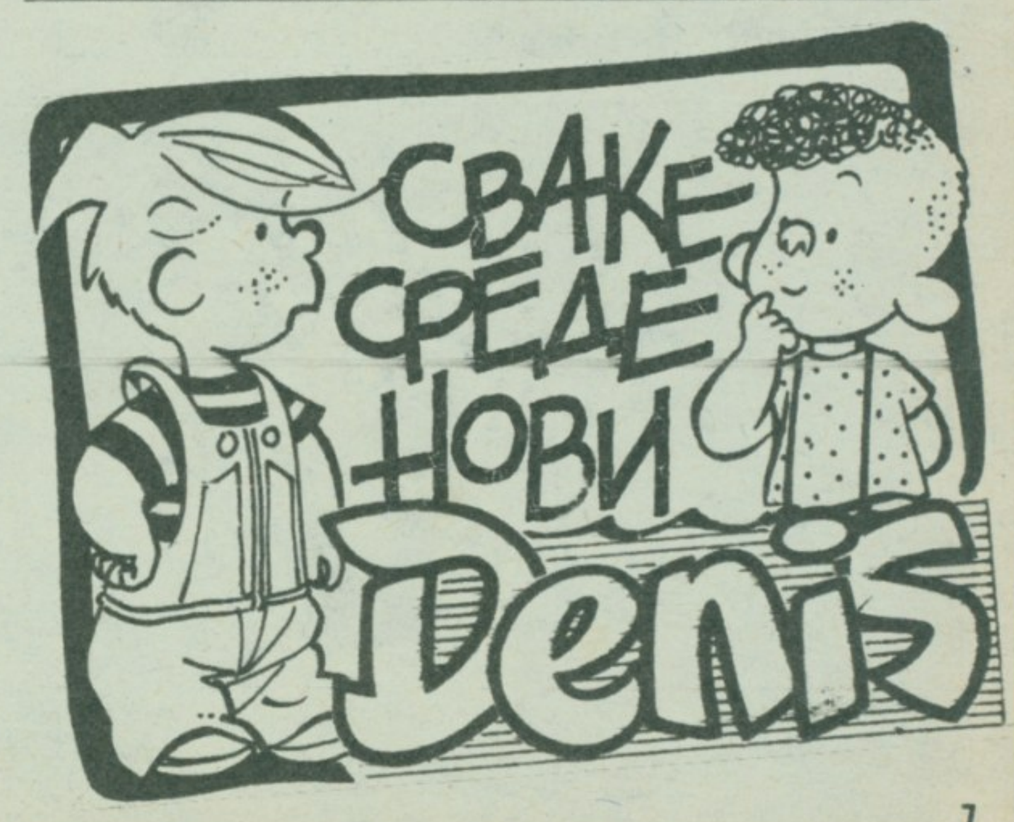
Прво обавештење о поразу стигло је на Порту од Пертев Мехмед-паше, коме је пошло за руком да се на једној барци дохвати обале и, утврдивши да му је глава на рамену, обавести великог везира о свему што се догодило.

Пашино писмо затекло је Соколовића у Једрену (где се султан, с већином својих сарадника, сместио ради јесењег лова), и то у тренутку кад је разговарао с дубровачким драгоманом.

„Прочитавши писмо, Мехмед поче да чупа браду, да плаче и запева као жена... Одмах је одјурио да обавести султана, а овај се, запрепашћен, на првом месту уплашио да победничка армада не изврши продор ка Цариграду. Због тога је наредио да се на најбржи начин затворе Дарданели и да се обезбеди престоница."

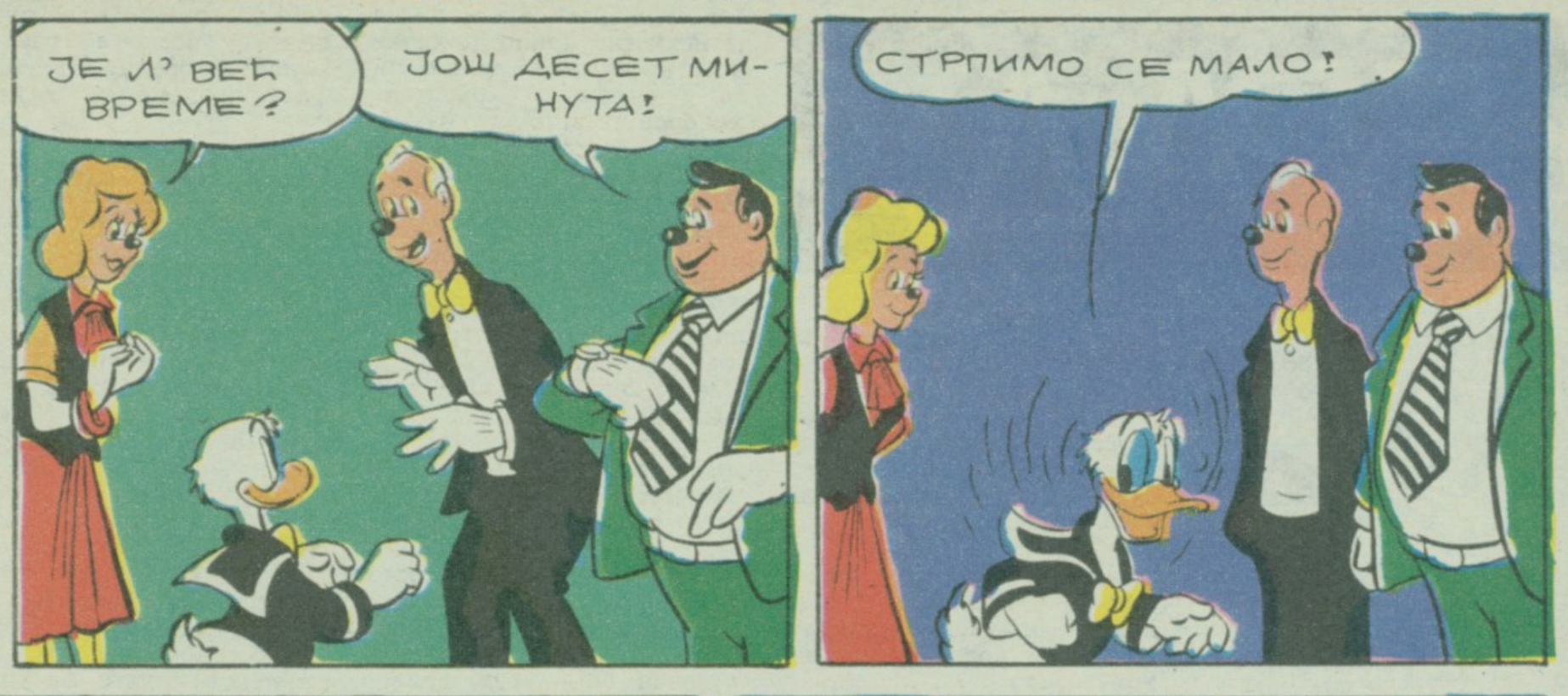
Вест о лепантском поразу изазвала је у читавој Турској пометњу и страх, сведочи дубровачки изасланик: „Јауци и кукњава били су невероватни, као и безмерна малодушност коју су ти људи одједном открили. Недавно расположени да с ниподаштавањем и презиром говоре о хришћанским снагама, они су плакали као жене чим им је спласнула турска надутост и охолост. Мислили су једино на то како ће избећи опасност која се приближавала и како ће пречути само име рата."

(Из књиге Радована Самарџића „Мехмед Соколовић")

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Copyright © 1979 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

БРЗОПЛЕТА ОДЛУКА

ОДЈЕКНУО ЈЕ ЗВУК СЛИЧАН ЏИНОВСКОМ УЗДАХУ И МОСТ ЈЕ НЕСТАО У ЛЕДЕНИМ ТАЛАСИМА.

Норвин Тејлор, Ред како га је већина његових пријатеља звала, није требало ни да покуша да пређе мост, али је тог дана радио више него обично, био је уморан и хтео да се што пре врати кући.

Прекасно је схватио да је погрешио. Топлота у кабини његовог теретњака омамила га је и уљуљкала у лажно осећање сигурности.

Од раног јутра 7. новембра 1979. године киша је лила као из кабла. Када је Норвин стигао до два километра дугачког понтонског моста на каналу Худ у Такоми, држава Вашингтон, подигла се олуја какву годинама није доживео.

Иако му је разум говорио да би било далеко боље да причека и не прелази мост по таквом времену, Ред је одлучио да ризикује. И направио је грешку због које се горко покајао. У року од неколико минута ветар је почео да дува брзином од око 200 километара на час.

КАО ЗМИЈУРИНА

— У тренутку када сам се нашао на мосту, чим су точкови дотакли асфалт, почело је клизање. Као да сам возио по леду или стаклу. Ветар је шибао камион, заносио га лево-десно и у налетима чак бацао на готово метар високу ограду од цемента и челичних шипки — прича Ред.

Страшно хучање ветра подсећало је Норвина Тејлора на завијање чопора изгладнелих вукова. Ускоро му је постало јасно да је опасност која му прети далеко стварнија и страшнија.

Светиљке на стубовима дуж моста почеле су да се гасе једна за другом. Камион се нашао у мрклом мраку. Тејлор је осетио да му нема помоћи.

Мост, подигнут на понтонима, обично је био стабилан и раван али су га те ноћи огромни таласи бацали с једне стране на другу тако да је на крају подсећао на змијурину која се бесно увија на води.

Опрезно, милиметар по милиметар, Ред је наставио да се пробија према другој обали. Када је стигао до средине, видео је да је ситуација не само озбиљна него безизлазна: нечијом непажњом покретни део моста, који се подиже да би пропустио бродове, остао је у отвореном положају.

— Са сваким налетом ветра тај део моста се дизао. Плашио сам се да ће ме, уколико удари ветра попусти само нешто јачи, заједно са камионом пребацити преко ограде у ледене таласе.

Сати су пролазили, олуја се није стишавала. Норвину се на час учинило да је нашао решење — одлучио је да напусти камион и сам покуша да се пробије.

— Само што сам изишао, ветар ме је тресну на ограду. Успео сам да се задржим правим чудом. С муком сам се поново дочепао камиона.

Најзад, негде око седам ујутро, почело је да свиће. Иако је ветар беснео несмањеном жестином, сада се бар видело шта се дешава унаоколо.

Норвин у првом тренутку није препознао звук који је чуо. Када се окренуо, угледао је како челичне шипке ограде на почетку моста пуцају, а понтони најближи обали одвајају се један од другог.

Више није имао избора. Морао је да се извуче како зна.

— Као да ми је неко одједном дошапнуо шта да урадим: буде ли ми пошло за руком да камион дотерам до саме ограде и наставим да возим ослањајући се на њу, можда ћу успети — помислио сам.

Иако су му точкови све време „шлајфовали" по смрзнутом тлу, а гдосија напредовала брзином пужа, лагано се приближавао другој обали и спасењу.

СТРАХ СА ЗАДРШКОМ

— Нисам се усудио да се окренем и погледам, али сам знао да је први понтон већ потонуо јер је мост протресао нагли трзај. Затим је читав почео да подрхтава.

Норвин је претрнуо од страха. Већ следећег часа с олакшањем је осетио да су точкови прешли на чврсто тле.

Тек када се нашао ван опасности, Норвину Тејлору је позлило. Страх и напетост које је доживео за пет часова колико је провео на мосту сада су му се вратили из све снаге.

Отворио је врата кабине и закорачио... ноге су га издале и срушио се на тле.

— Снажно сам ударио брадом о земљу, али бол готово да нисам ни осетио. Спасао сам се и само то ми је било важно!

Норвин Тејлор имао је среће. Неколико тренутака касније ваздух је запарао звук сличан дубоком уздаху и читав мост нестао је у леденим таласима.

М. И.

ПИЛОТ СА ЛИСИЦАМА

Путници који су се 15. априла прошле године нашли на железничкој станици у предграђу Квибека били су изненађени када се на широки плато испред станичне зграде изненада спустио хеликоптер са полицијским ознакама. Човек и жена који су изашли из хеликоптера потрчали су на перон са којег је управо кретао воз и у последњем тренутку успели да уђу у један од вагона.

Помисливши да су у питању неуниформисани полицајци, окупљени пролазници брзо су се разишли. Међутим, како је хеликоптер све до увече остао на истом месту, управник железничке станице почео је да сумња. Позвао је оближњу полицијску станицу и упитао о каквој се акцији ради.

Збуњени полицајци нису умели да му одговоре, али су одмах послали патролу да испита шта се налази у хеликоптеру. На њихово запрепашћење, на поду кабине лежао је пилот уста залепљених фластером и руку везаних лисицама за командне уређаје.

Тек када су несрећном човеку скинули лисице и фластере, тајна напуштеног хеликоптера изишла је на видело. Пилот Џон Престон, радио је иначе за једну приватну компанију која изнајмљује хеликоптере, позван је рано тог јутра да вози два клијента. Када су путници, атлетски грађен тридесетогодишњак и његова нешто млађа супруга, ушли у хеликоптер, пилот ништа није посумњао.

После неколико минута лета путник је извадио револвер и натерао Џона да слети на празан простор у близини једне банке. Изишао је да обави посао, а жена је, у међувремену, револвером присилила пилота да на хеликоптер налепи полицијске ознаке.

Младић се вратио после десетак минута носећи у кофери доларе у вредности од око 12 милиона старих динара и наредио пилоту да полети у правцу најближе железничке станице.

Акција је била до детаља испланирана тако да су се пљачкаши нашли на станици управо у тренутку када је са једног перона полазио воз којим је требало да се изгубе. Па ипак, довитљиви брачни пар није успео да побегне далеко. Захваљујући детаљном опису који је дао пилот хеликоптера, ухваћени су већ после два дана у Троа Ривијеру, градићу удаљеном стотинак километара од Квибека.

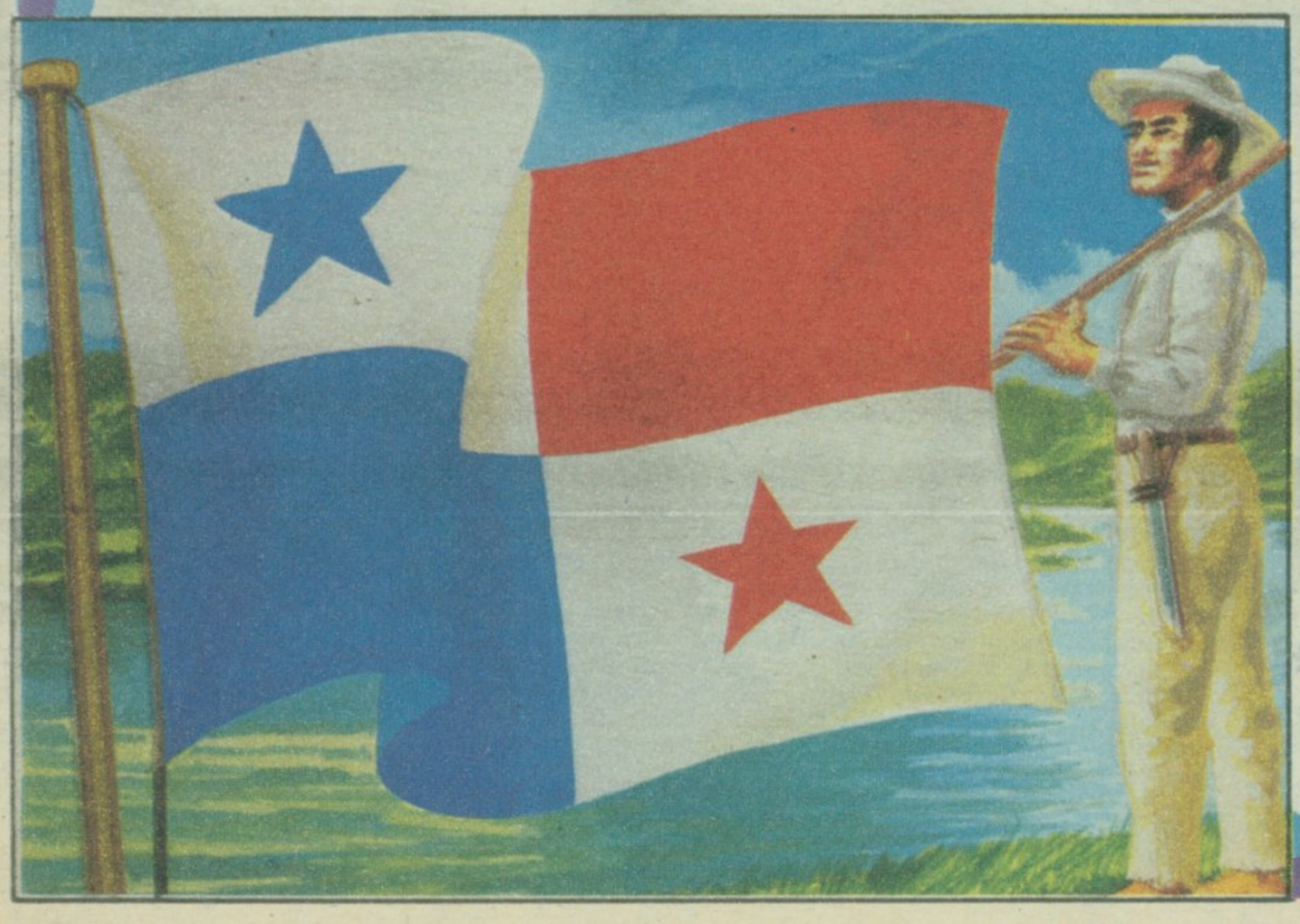
3 ЗАСТАВЕ И БОЈЕ

КАНАДА — Са 9 976 139 km² Канада је по пространству друга држава у свету. На тој заиста великој површини живи нешто преко 22 милиона становника што ову земљу на северу североамеричког континента чини једном од најређе насељених. Главни град је Отава која, заједно са предграђима, има око 600 хиљада становника. По друштвеном уређењу Канада је федерална држава састављена од територија и провинција од којих свака има своје законодавне и извршне власти. Ова земља има два службена језика: француски и енглески.

ПЕРУ — Највећа средњоандска држава је Перу: простире се на површини од 1 285 215 km². По попису из 1972. године има 14,4 милиона становника. Једна од занимљивости везана за Перу је и изразито младо становништво: више од половине, чак 53 посто, млађе је од 19 година. Главни град Републике је Лима у којој живи близу 3 милиона људи. Најзначајнија привредна делатност Перуа је рибарство па зато и није чудно што ова земља спада у највеће извознике рибљег брашна у свету. Службени језик је шпански.

ПАНАМА — Панама, мала земља на превлаци између Јужне и Северне Америке, има површину од 75 650 km² где живи око милион и по становника. Управо због тог односа Панама спада у слабије насељене земље света. Највећи и уједно главни град је Панама у којој живи око пола милиона људи. Што се државног уређења тиче, ова земља је република. Извршну власт има Председник Републике. Панама је индустријски слабо развијена земља. Много боље стоји трговина и то захваљујући томе што је Панама саобраћајна раскрсница Атлантског и Тихог океана.

ЗНАМЕЊЕ ДРЖАВА ГОВОРЕ

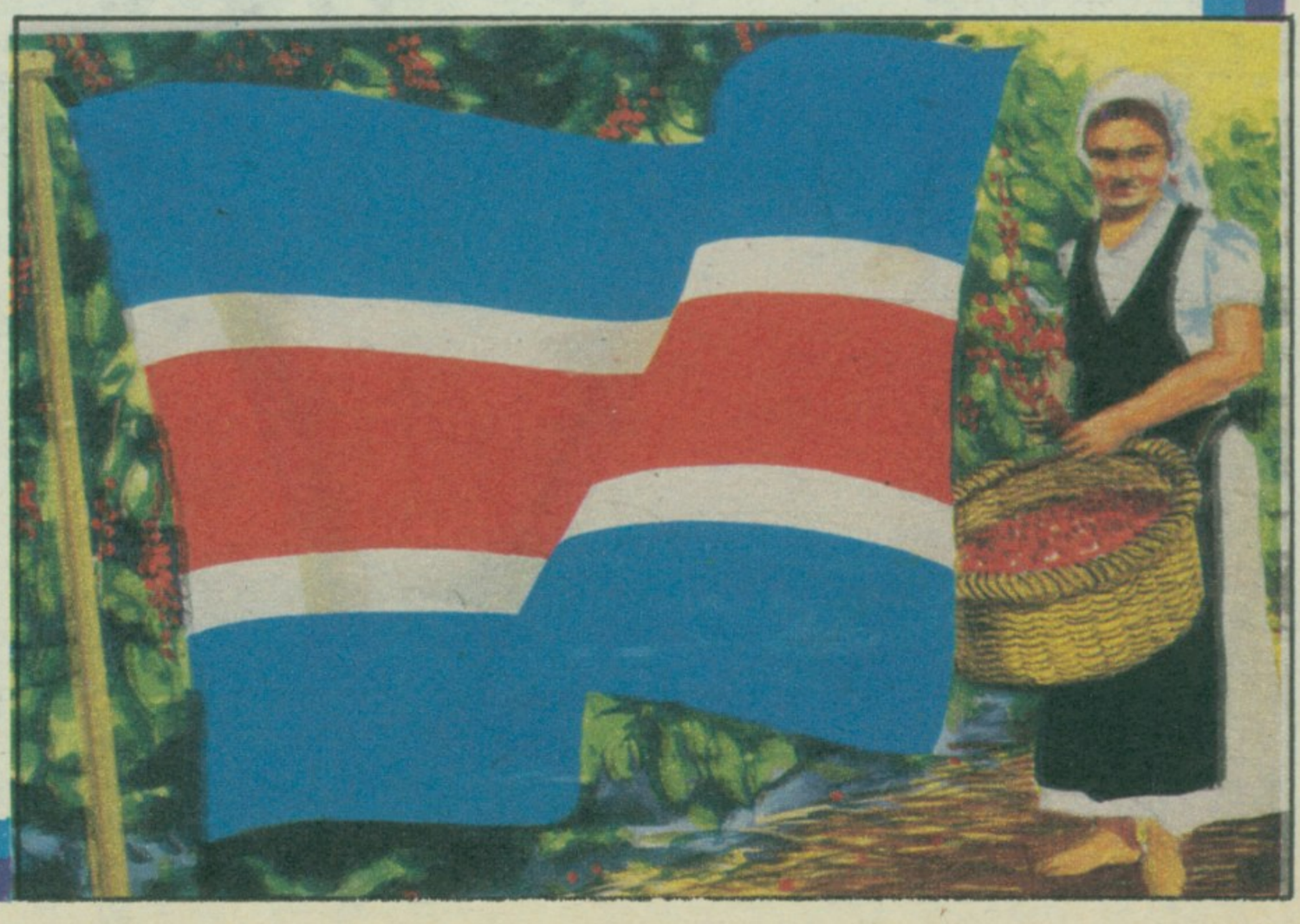

БРАЗИЛ — Највећа земља Јужне Америке, и по величини и по броју становника, је Бразил. На 8 511 967 km² живи преко 93 милиона људи. Главни град Бразилија има око 300 хиљада становника. Државно уређење земље заснива се на принципу федеративне републике. На челу државе је Председник Републике. Бразил је индустријско-пољопривредна земља која располаже огромним природним богатством, посебно рудним благом. Од великог значаја су и простране тропске прашуме у сливу Амазона. Службени језик земље је португалски.

ГВАТЕМАЛА — На територији на којој се некад развијала цивилизација Маја данас се налази Република Гватемала. Простире се на површини од 108 889 km². У овој земљи Средње Америке живи нешто више од 4 и по милиона људи. Главни град се као и држава зове Гватемала и, по попису из 1971. године, има близу 700 хиљада становника. Индустрија је недовољно развијена и становништво се претежно бави пољопривредом и главни производи су кафа, која се узгаја на 12 хиљада плантажа, памук, дуван, банане, пиринач и друго.

КОСТАРИКА — И Костарика је једна од држава Средње Америке. На површини од 50 900 km² живи близу два милиона људи. Главни град земље је Сан Хозе у којем, по попису из 1971. године, живи око 400 хиљада људи. Костарика спада у индустријски неразвијене земље: привреда је аграрног карактера. Главни пољопривредни производи су кафа, банане, какао, шећерна трска, пиринач, кукуруз, дуван и друго. По државном уређењу Костарика је република. Законодавну власт има Конгрес а извршну Председник Републике.

ПРЉАВА ПРЕСУ

ИАКО НИЈЕ ЗВАНИЧНО ОБЈАВЉЕНА, СМРТНА КАЗНА ИЗРЕЧЕНА ХРАБРОМ ПОТПУКОВНИКУ ПРИМЉЕНА ЈЕ У СРБИЈИ СА ЗАПРЕПАШЋЕЊЕМ.

У стану професора Гаврила Витковића у Ломиној улици у Београду те вечери било је веома живо. Окупили су се професорови рођаци и пријатељи да се опросте од Витковићевог пашенога, потпуковника Јеврема Марковића, који је следећег дана требало да оде у рат. Била је то, у кратком временском размаку, већ друга војна. У први рат са Турском Србија је ступила, тако рећи, неспремна и изгубила га. Шта ће донети овај, питали су се присутни.

Потпуковникова жена Јелена коју су од милоште звали Илка није крила тугу. Била је изузетно лепа. Први муж јој је умро; остала је удовица после само годину дана брака. Дошла је из Новог Сада сестри, супрузи професора Витковића, у Београд. Ту се заљубила у потпуковника Јеврема Марковића, једног од најспособнијих официра тадашње српске војске. Брачна срећа Јеврема и Илке била је честа тема разговора Београђана. Веома образована, Илка је добро разумела политичке прилике. Страховала је и за исход рата и за Јеврема.

Када се друштво разишло, 12. новембар 1877. године управо је истицао.

ЈУРИШИ У МАГЛИ

Јеврем је био наочит, разборит и веома честит човек. Пред њим је била блистава војничка каријера. Стигао би до самог врха да није био старији брат нашег познатог социјалисте Светозара Марковића чије је идеје прихватио и јавно се залагао за њих. А то у војсци није ишло. Бар не у војсци тадашњег владара, прво кнеза, а потом краља Милана Обреновића који га је мрзео из дна душе. И поред тога, Јеврем је догурао до потпуковника. На питање зашто му владар у овом, другом српско-турском, рату поверава команду над Књажевачком војском (дивизијом), рекао је Илки:

— Зна он шта ради. Шаље ме на фронт код Ак-Паланке јер је тамо најгушће и може лако да се погине! Останем ли жив, а не успем, чека ме војни суд! Ипак, уздам се у срчане војнике!

Првог децембра Књажевачка војска, у саставу Тимочког корпуса, прешла је границу, а дванаестог око поноћи по хладноћи од минус двадесет седам степени кренула је у напад на добро утврђену Ак-Паланку (Белу Паланку). Марковић је био на челу и примером подстицао војнике.

Густа магла није се разишла ни сутрадан пре подне. Крвави јуриши смењивали су се у таласима. Око подне магла се изгубила, а око два по подне град је пао.

После два дана Тимочки корпус кренуо је и на Пирот. Придружио му се Шумадијски корпус чији се део уочи рата побунио против Милана Обреновића. Пироту је било тешко прићи. Турци су га бранили и боље и жешће од Ак-Паланке. Срби су гинули за време јуриша. Тешко је рећи шта им је било теже: цича зима и сметови или непријатељска ураганска ватра. Храбри потпуковник Јеврем Марковић није помишљао да узмакне. Тешко му је било да гледа рањене и осакаћене војнике који су се после повлачења из борбе вукли друмом. Јашући на коњу, наишао је у једном тренутку на војног лекара, неког капетана.

Лекар је сачекивао рањенике и грубо пружао помоћ. С рањеницима „бунтовног" Шумадијског корпуса није хтео ни да разговара. Терао их је од себе погрдама говорећи да је за побуњенике куршум, а не лек. Гледајући несрећне људе, потпуковнику је пао мрак на очи. Притерао је коња уз лекара и цикнуо:

— Превиј људе, псето!

Лекар се тргао, али је брзо дошао себи. Одмахнуо је главом. Његово заједљиво „нећу" избезумило је потпуковника Марковића. Сручио је корбач на лекареву главу. Тукао га је где је стигао. Обливен крвљу, лекар је пао у снег. Увијао се и болно јечао. Можда би га разбеснели Марковић и убио да нису прискочили рањеници и зауставили га. Потпуковник се једва примирио и вратио у борбу.

Првог јануара 1878, два дана после ослобођења Ниша, Тимочки корпус ушао је у град, а четрдесет осам часова касније стигао је са свитом и штабом Врховне команде и кнез Милан Обреновић. Кнез се шепурио истичући снагу Србије, али му је расположење нагло спласнуло када је чуо да се на сваком кораку међу војницима и официрима више прича о храбром држању и умешном командовању потпуковника Јеврема Марковића него о њему као владару. Стара мржња поново је букнула. Уместо да погине, Јеврем је стекао славу! Сујетни кнез није могао то да поднесе. Ипак, хтео-не хтео морао је истог дана да му на груди прикачи одличје Таковски крст и да га пољуби!

Током јануара српска војска окренула је на југ. Операције су прекинуте због примирја. Потпуковнику Мраковићу је лакнуло. Одмах ће тражити одсуство: срце га је вукло Илки у Београд. Одсуство није добио. Уместо тога, стигао му је позив да се

ДА

јави Врховној команди у Нишу. Сместа је кренуо. По изразу лица начелника Штаба генерала Косте Протића с којим је био лични пријатељ закључио је да нешто није у реду. Генерал се држао некако званично.

ЛАЖНА ОПТУЖБА

Потпуковник је хтео да га упита шта му је или тако нешто, али је одустао. Салутирао је по пропису и по пропису је ухапшен! Генерал се суво искашљао и рекао:

— Оптужени сте за пљачку у рату и тучу! Претукли сте капетана зато што вам није дозволио да говорите о једнакости побуњених и осталих војника!

— Коста, то је лаж. Ти ме бар познајеш!

— Пазите на понашање, ја за вас нисам Коста!

Потпуковнику се завртело. Да ли он то сања? Право изненађење тек га је чекало: званично, пред судом, није оптужен за дело због којег је ухапшен, већ као један од организатора раније тополске буне која је представљала завереу против Милана Обреновића! Верујући да је у питању забуна, јер он с буном није имао везе, очекивао је скоро слобађање. Преварио се. Судски процес био је намештен. Суђење је одржано у тајности, пред преким војним судом у Аранђеловцу. Све се одвијало брзо, а понашање председника суда прелазило је границе здравог разума. Седморица, међу њима и Јеврем Марковић, осуђени су на смрт, док су угледни Аћим Чумић и Илија Коларац прошли само са затвором.

Иако је пресуда скривана од јавности, истина је проваљена. У Србији, нарочито у Београду, вест је примљена са запрепашћењем. Председник владе Јован Ристић, министар унутрашњих дела Радивој Милојковић и још неколико виђенијих личности пожурили су код владара да спрече безумље. Није вредело. Препредени Милан Обреновић тврдио је да то „није његова ствар" и да неће да се меша у послове војске!

Избезумљена од бола, Илка је покушавала на све начине да дође до владара. Није хтео да је прими. Када је 12. маја 1878. године потпуковник Јеврем Марковић стрељан на падинама Венчаца, мислила је да ће пресвиснути. И стрељање је прикривено од јавности која није веровала да ће владар дозволити тај злочин.

Илка је пала у постељу. Шест недеља провела је готово у бунилу. Онда је устала, али то више није била она лепа, ведра жена. Изгледала је двадесетак година старија. Повазданје ћутала и замишљено седела. Једног дана тихо је изустила:

— Осветићу те, Јевреме! Миланова глава за твоју!

Начинила је план. Засновала га је на владаревој навици да повремено долази у Саборну цркву на богослужење. Набавила је пиштољ и свакодневно вежбала, а затим је изнајмила собицу у двоспратној згради преко пута храма. Уселила се у њу и постала свакодневни посетилац Саборне цркве где је клечала и дуго се молила.

Свештеници су се толико навикли на Илкино присуство да на њу нико више није обраћао пажњу. Није било необично ни кад се појавила 11. октобра 1882. неколико часова пре доласка владара у цркву. Наиме, тога дана краљ Милан Обреновић враћао се из државне посете Румунији и с пристаништа пожурио да целива икону

ПУЦАЊЕ У ЦРКВИ

Илка је на то и рачунала. У присуству званица које су начиниле шпалир владар је ушао у цркву око једанаест часова и пришао икони. Илка је полако извадила пиштољ испод огртача и подигла заклањајући га велом.

Пуцањ се проломио. На Илкину несрећу, метак је пролетео поред саме владареве главе. Настао је метеж и цика. Уцвељена жена подигла је пиштољ с намером да поново опали, али су је зграбиле снажне руке. Отимала се. Краљ је пренераженогледао у њу.

Пустите ме да убијем злотвора! — викала је разјарена Илка и то је било све што је могла да учини.

★★★

Јелена-Илка Марковић је ухапшена. И не само она. Истрага је дуго трајала. Дванаестог априла 1883. осуђена је на смрт, а двадесет деветог маја нађена у ћелији задављена пешкиром. Службена комисија је изјавила: „Самоубиство!" Један од чланова комисије, лекар, није тако мислио. Илкина сестра полудела је у затвору, а кума Ленка Книћанка, којој је поверила тајну, обесила се у ћелији. Такав извештај потписао је управник затвора. Стражар који је чувао ћелију сутрадан је погинуо! Речено је — случајно. Професор Витковић и Ленкина друга сестра такође су ухапшени.

Тиме је стављена тачка на обрачун краља Милана Обреновића са Јевремом Марковићем.

М. Тодоровић

ЗАБАВНИКОВ ЛЕКСИКОН

КАИН И АВЕЉ

Према Библији, Ева је родила Адаму два сина: Каина и Авеља. Млађи, Авељ, био је пастир, а старији Каин ратар. Једног дана Каин је принео Господу на жртву „принос од рода земаљскога", а Авељ — од првина свога стада. Али, Господ је погледао на Авеља и на његов принос, а на Каина није погледао. Тада се Каин расрдио и, када се једном нашао насамо с братом у пољу, скочио је на Авеља и убио га. **„Где ти је брат Авељ?** — питао га је Господ. А он је одговорио: **„Не знам; зар сам ја чувар брата својега?"** Тада га је Бог проклео да буде „протукач и бегунац на земљи". Каин се уплашио да ће га убити ко стигне, али Господ је одлучио да онога ко га убије стигне седмострука казна и начинио је знак на Каину да не буде убијен.

Овом легендом јеврејска племена настојала су да себи разјасне зашто је Јехова осудио људски род на непрестани мукотрпни рад, патњу и болест. Неки научници сматрају да је прича и **одраз сукоба који су у давна времена избијали између номадских сточарских племена и становништва које је почело да се насељава и посветило се земљорадњи.** И Јевреји су тада били сточари — и зато је Авељ, пастир, у њиховом предању постао Јеховин љубимац и невина жртва земљорадника Каина. У људској историји, међутим, увек се дешавало обрнуто: номадска племена нападала су мирољубиво земљорадничко становништво.

Легенда о Каину и Авељу добила је у теоријама психолога шире значење. „Откако је света и века постоје и непрестано се поново рађају и обнављају у свету два брата-супарника. Један од њих је старији, мудрији, јачи, ближи свету и стварном животу... Други је сушта противност његова". По неким тумачењима и само Авељево име означава кратак дах, ништавило, пролазност, тугу. Психолог Шарл Бодуен начинио је термин **„Каинов комплекс"** који означава вечито **супарништво међу браћом**, а Алфред Адлер је дао посебан допринос теми **„браће непријатеља"** објашњавајући неке константне карактерне црте по којима се, према његовој теорији, разликују старија и млађа браћа.

HANIBAL ANTE PORTAS

Како им се проширивала државна територија, Римљани су се све више бавили трговином. Али, како су римски трговци били угрожени од Картагине, тражили су од своје државе да сузбије ову поморску силу. Богати Картагињани (или Пуњани) нису никоме дозвољавали да преузме њихове трговачке послове у западном делу Средоземља; поручивали су Римљанима да им неће дозволити — ни да руке оперу у мору.

Од 264. до 164. године пре н.е. Рим је водио са Картагином, феничанском колонијом на северној обали Африке, три велика рата (тзв. **пунски ратови**).

У другом пунском рату Картагињани су послали на Италију велику војску и свог најбољег војсковођу — Ханибала који је напао Рим са севера. Са војском и слоновима прешао је Пиринеје, јужну Галију и Алпе и спустио се у долину реке По.

После великих Ханибалових победа у Италији Римљани су се бојали да ће храбри Картагињани ударити на Рим **„Ханибал је пред вратима"** (Hanibal ante portas) — говорили су са страхом. Ипак, Ханибал није могао да заузме Рим — јер није имао опсадних справа.

Код старих Римљана сваки догађај је могао да буде повод за стварање новог божанства. Тако је одмах био смишљен и dues Rediculus (деус редикулус, бог повратка), бог који је „спречио" Ханибала да уђе у Рим. Новом богу подигнут је и храм.

Израз »Hanibal ante portas« и данас се употребљава кад је нека опасност врло близу — „пред вратима".

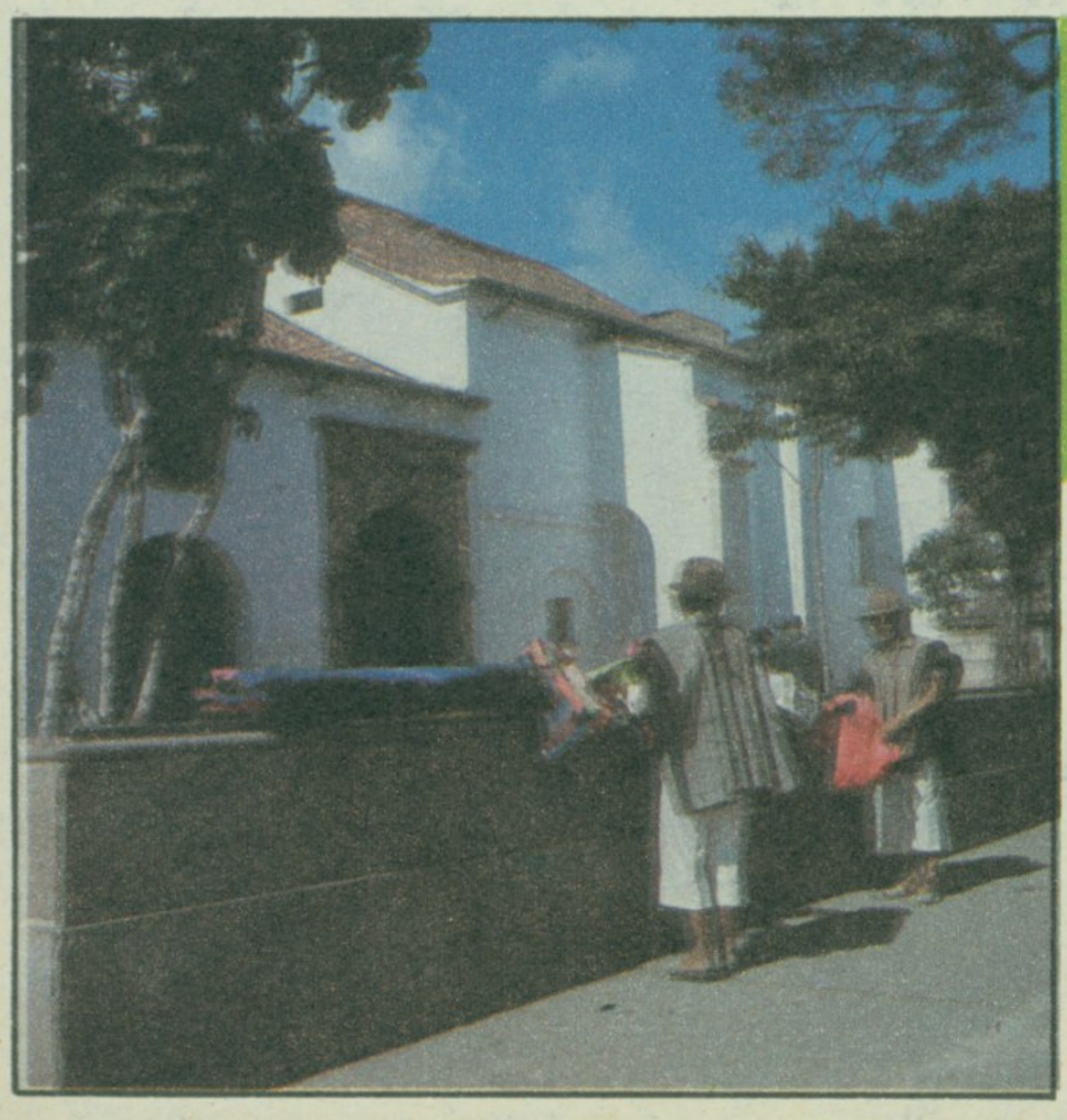

ЗЕЛЕНО, ПИТОМО, ПЛОДНО — Данас се у Боготу најлакше стиже авионом. Док се спушта, путник гледа непрегледна обрађена поља и не може да се не запита: зар и на овој висини све може да буде овако зелено, питомо и плодно? Још више ће се зачудити кад у самом граду открије крошњате палме. А њих има на стотине, хиљаде, и као да не маре за оштру климу која влада на суседним врховима.

ПРИЧА О

Ако се Ла Паз, главни град Боливије налази на »крову света«, смештен је на надморској висини од 4011 m, онда за Боготу, престоницу Колумбије, мирне душе може да се каже да се налази у »поткровљу света«, на 2500 m надморске висине. Шта тражи једна престоница тако високо? Мир и слободу говорили су њени оснивачи који су, подижући град на орловским висинама, хтели да не буду надохват руку освајачима са мора. Бег у планине није им помогао: они који су дошли с мора нису устукнули пред врлетима. Једина утеха градитељима била је, ако је веровати старим записима, то што су се освајачи поприлично намучили док су стигли до платоа оивиченог стрмим врховима.

ПАЛМЕ У ПОТКРОВЉУ

ЗА МАЛЕ ПАРЕ — На сваком кораку нађе се понешто што ће странцу указати на порекло, некадашњи живот становника Боготе. Улични продавци који своју радњицу зачас отворе у било ком крају града, где год нађу метар-два слободног простора, нуде за мале паре украсне предмете од „правог" злата, гек пронађену амфору или ћуп, шаролику тканину која својим мотивима дочарава давну прошлост.

ПРЕВАРА У СЕНЦИ — Готово да нема страног туристе који дође у Боготу а не пожели да купи комад смарагда, драгог камена, достојног ривала дијаманта. Понудиће га загонетно лице на које се налети било где да се крене: оно чека иза сваког ћошка, мало већег дрвета, у сенци сунцобрана или црвеног звоника. Путник наравно помисли да не треба да пропусти овако згодну прилику и вади свежањ пезоса из џепа. Продавац му хитро угура зелени комадић у руке и нестаје: тек што ће купац ускоро открити да је уместо драгог камена добио обично стакло њега кимало не брине.

БОГОТИ

Историјски подаци говоре да су Боготу 1538. године основали Шпанци на месту где се налазило велико насеље староседелаца: требало је да им послужи као база за даља освајања. Из ње су, уосталом, и стигли до Венецуеле.

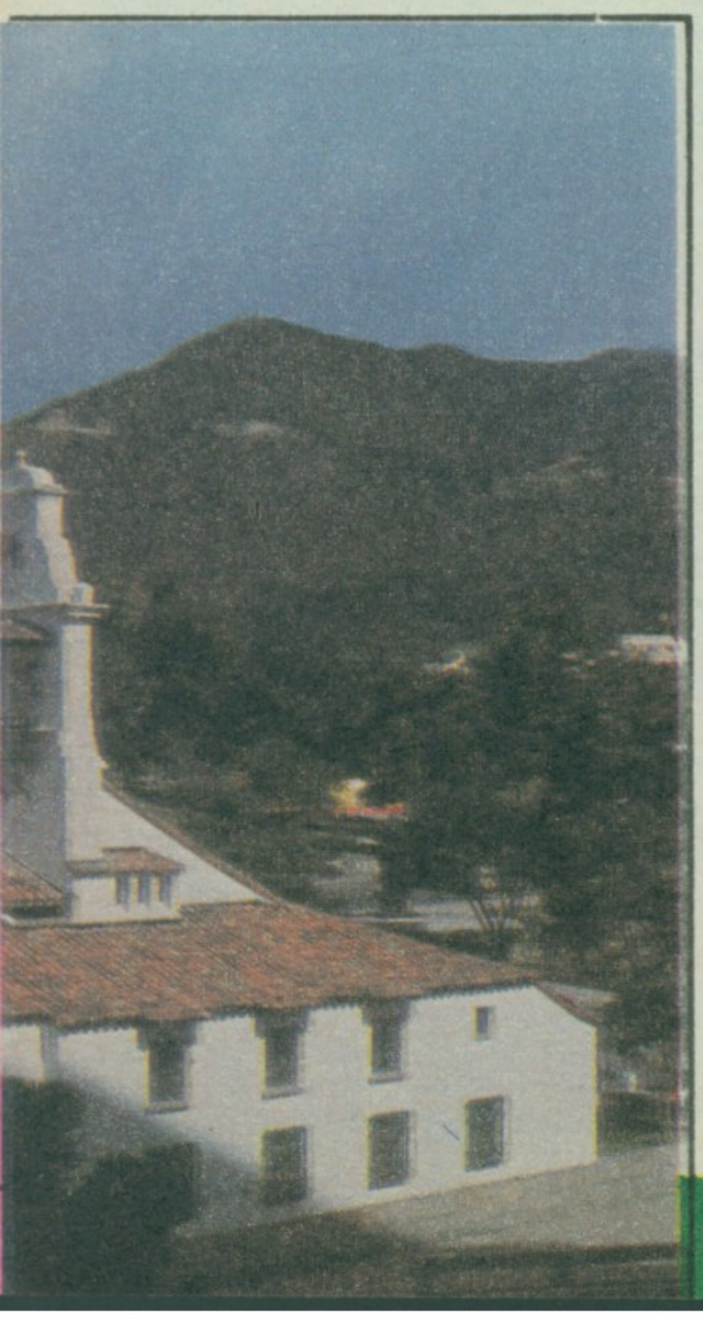
Мада тешко доступна са обале Тихог океана, Богота се брзо развила у јак економски и политички центар. Разлог је било откриће Шпанаца да у Источним Кордиљерима, у којима се Богота и налази, има великих залиха златне руде. Кордиљери су у себи крили још једно злата вредно изобиље — јефтину радну снагу. Шпанци су све то немилице експлоатисали до 1819. године када је у Боготу ушла револуционарноослободилачка војска

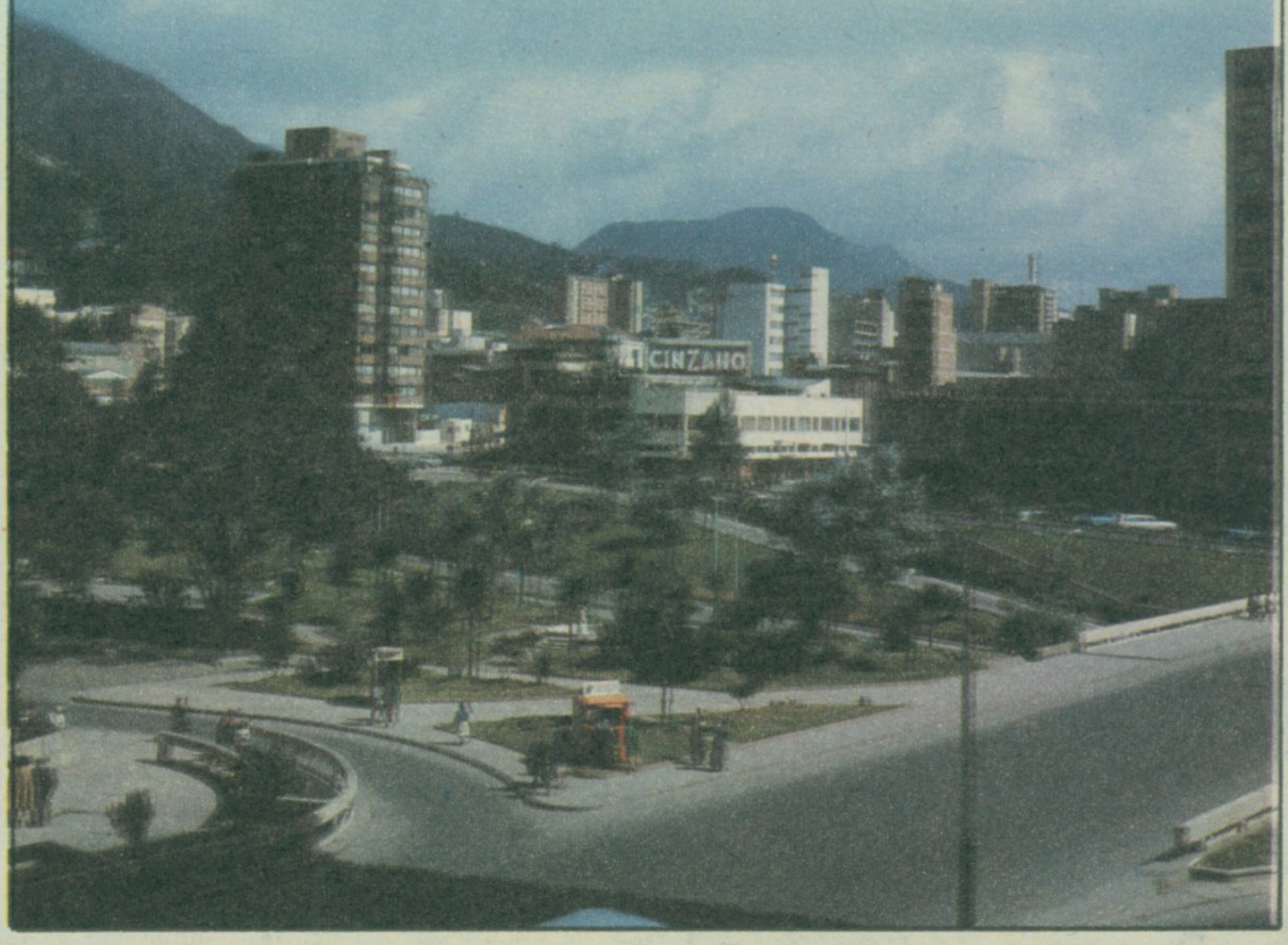

ПРОШЛОСТ И САДАШЊОСТ — Богота је, кажу, метропола противуречности: у њој се меша знање са незнањем, раскош и беда, прошлост и садашњост. Пет милиона људи, колико по последњим проценама живи у овом граду, станује у уџерицама, страћарама са кровом од дасака или лимених плоча и супермодерно сграђеним и спремљеним зградама од 20, 30 или више спратова.

НИЧУ ПРЕДГРАЂА — Некадашња Санта Фе де Богота, како се раније звала, давно је изишла из граница којим су је омеђили оснивачи. У њу се, у потрази за хлебом, слило много становника свих планинских предела. Највећи број грађана пристиже из села: за то је крива велика стопа прираста сеоског становништва. Како тај прилив изгледа, најбоље показује податак да се за последњих тридесетак година становништво Боготе повећало за више од 50 одсто. Ничу предграђа уређена као ово на слици или изникла од кућа које су само кров над главом.

СВЕТА

ЗВОНА ЗА ЛЕ

ЕНГЛЕСКИ РОМЕО И ЈУЛИЈА

ПЛЕМЕНИТОЈ КЕТРИН ГРЕЈ И ГРОФУ ЕДВАРДУ СЕЈМУРУ КРАЉИЦА ЕЛИЗАБЕТА I НИКАДА НИЈЕ ОПРОСТИЛА ГРЕХЕ. ЈЕДИНИ ДОМ КОЈИ СУ СУПРУЖНИЦИ ИКАДА ИМАЛИ БИЛА ЈЕ ОЗЛОГЛАШЕНА ТАМНИЦА У ТВРЂАВИ ТАУЕР.

Едвард Сејмур, гроф од Хертфорда, и леди Кетрин Грејскупо су плагили сродство са енглеском „девичанском" краљицом Елизабетом I, кћерком Хенрија VIII. Кетринина мајка била је кћер рођене сестре Хенрија VIII, а како краљица није имала директних потомака, млада леди била је, после краљичине сестре од тетке шкотске краљице Марије Стјуарт, најозбиљнији претендент на престо. Гроф од Хертфорда потицао је из породице која је Енглеској дела једну краљицу — Џејн Сејмур, трећу од шест жена Хенрија VIII и једину која му је подарила сина, рано преминулог Едварда VI.

Обе породице, и Сејмур и Грејпокушале су да се домогну престола. Кетрининој сестри леди Џејн чак је пошло за руком да утоли породичну жеђ за влашћу: владала је земљом 9 дана, а затим, са непуних 17 година, завршила на губилишту у Тауеру. Исту судбину доживео је и Едвардов отац. Платио је главом жељу да за малолетништва Едварда VI приграби власт. У време када је Елизабета I ступила на престо обе породице су се налазиле у немилости.

Едвардово и Кетринино дуготрајно познанство крунисано је веридбом у пролеће 1559. године, неколико месеци пошто је Елизабета крунисана. Кетрин је тада имала 19, а Едвард 20 година. Белопута лепотица златнорије косе личила је на своју 7 година старију рођаку краљицу Елизабету I.

Као што је етикета у таквим случајевима налагала, заинтересоване породице морале су од краљице да затраже дозволу за венчање. И данас се чува копија молбе коју је написала леди Френсис Грејвојвоткиња од Сафока, Кетринина мајка:

ЧЕЛИЧНА КЋЕРКА АНЕ БОЛЕН

„Гроф од Хертфорда показује наклоност према мојој кћери леди Кетрин и ја понизно молим краљицу да се према њима покаже као милостива и љубазна владарка те да Ваша Висост изволи одобрити брак између њеи поменутог грофа".

Краљица писмо никада није добила. Војвоткиња је намеравала да га лично уручи чим јој се пружи погодна прилика али јој се нарушено здравље у току лета погоршало. Болесна и слаба није се усуђивала да започне шкакљиви разговор, тим пре што је од првих дана Елизабетине владавине постало јасно да крхки краљичин изглед крије челичну вољу. Апсолутизам Хенрија VIII васкрсао је у кћерки његове друге жене, погубљене Ане Болен. Двадесет шестогодишња Елизабета је породицу Грејсасвим оправдано, сматрала непријатељима, и личним и државним.

Од дана када је ступила на престо, стране силе

ПРСТЕН СА УТИСНУТОМ МРТВАЧКОМ ГЛАВОМ МОЖДА ЈЕ НЕОБИЧАН ПОКЛОН ВОЉЕНОЈ, АЛИ ЈЕ САСВИМ ОДГОВАРАО СИТУАЦИЈИ У КОЈОЈ СЕ НАЛАЗИЛА ЛЕДИ КЕТРИН ГРЕЈ.

СВИХ ОСАМ ГОДИНА БРАКА ЕДВАРД СЕЈМУР СЕ СА ЖЕНОМ САСТАЈАО САМО ТАЈНО.

ОВАКО СУ ЗАВРШИЛЕ ЛЕДИ ГРЕЈ, ШКОТСКА КРАЉИЦА МАРИЈА СТЈУАРТ, АНА БОЛЕН И МНОГИ ДРУГИ.

непрестано су роварилепротив младе владарке. Француска је подгрејавала абмиције лепе шкотске краљице Марије Стјуарт, а Шпанија је за остварење својих хегемонистичких циљева одлучила да искористи Кетрин Грејс. Говоркало се чак, а те гласине допрле су и до Елизабете I, о тајном плану Шпанаца да отму Кетрин, удају је за малолетног престолонаследника Карла и тако вежу две краљевске куће.

Да буде још горе, управо онога лета када је Кетринина судбина требало да буде решена, ова се лакомислено замерила краљици обративши јој се неприлично. Елизабета није одмах казнила дрзницу, чак је успела да обузда своју пословично преку нарав и не испољи бес — рђав знак за све који су је добро познавали.

ТАЈНО ВЕНЧАЊЕ

Крајем новембра 1559. Кетринина мати војвоткиња од Сафока је умрла, а да није краљицу замолила да дозволи венчање. Вереници су добили нову заштитницу, храбру и предузимљиву Едвардову неудату туберкулозну старију сестру Леди Џејн. Одаје ове дворске даме постале су место тајних састанака двоје заљубљених.

Тако је прошла још једна година, све док леди Џејн није одлучила да краљицу треба ставити пред свршен чин, а затим се уздати у њену милост. Другим речима, тајно венчање.

Прилика се указала у првој недељи децембра 1560. Краљица је полазила у лов у Елтем. Изговарајући се болешћу леди Џејн се ослободила обавезе да је прати. А Кетрин је, дан уочи поласка, напрасно добила несносну зубобољу те није морала да се придружи свити.

Око осам ујутро једног сивог зимског дана две прилике умотане у дугачке огртаче, лица скривених капуљачама, закуцале су на врата Едвардове куће у Улици Кенон Роу у Лондону. Младожења је, као што је договорено, послузи дао „слободан дан" тако да се у кући у том тренутку налазио још само кухињски персонал, али је њима приступ у господарске одаје ионако био забрањен.

Како се свештеник са којим је уговорила венчање у заказано време није појавио, леди Џејн је журно напустила братовљеву кућу. Вратила се пола сата касније у пратњи ћутљивог, црвенокосог човека у мантији. Обред је обављен на брзину, свештеник је за услугу добио десет фунти — изузетно галантна награда за оно доба — а затим га је сналажљива леди отпратила до врата.

Неколико сати касније Џејн и Кетрин вратиле су се у двор, а већ у подне седеле су за столом са лордом надзорником финансија и водиле пријатан необавезан разговор.

Живот је текао даље као да се ништа није догодило. Пошто супрузи нису имали смелости да се суоче са Елизабетом, и следеће године наставили су да се у потаји састају, час у одајама пожртвоване леди Џејн, час у кући у Кенон Роу.

ГРОФ СЕ ПРОВОДИ

У марту, за време једног састанка утроје на коме су, по обичају, разрађивали „план акције", Кетрин им је поверила своје сумње — бојала се да је остала у другом стању. У том случају, закључила је леди Џејн, мораћемо одмах да обавестимо краљицу и затражимо њен опроштај.

Елизабети, међутим, ни овога пута ништа није речено. Одана леди Џејн умрла је, 23. марта а десетак дана касније краљица је грофу Едварду поверила дипломатску мисију која га је одвела у Француску. У априлу Кетрин више није сумњала. Очекивала је дете, муж јој се налазио далеко, била је окружена непријатељима којима није смела да се повери.

У очајању Кетрин је себи дозволила несмотреност

ЕДИ

— написала је Едварду писмо. Како одговор није стизао, одлучила је да покуша још једном. Узалуд. И док су њу обузимале црне слутње да су нежне поруке доспеле у туђе руке, двором су кружиле приче како се Едвард Сејмур проводи у Паризу, удвара младим дамама и како ће после обављеног задатка извесно време провести у Италији.

Све до јула Кетрин је очајавала, носила стезнике и покушавала да сачува присебност. А онда је, док се у пратњи краљице налазила на уобичајеном летњем путовању по земљи, једне ноћи храброст напустила. Одлучила је да затражи помоћ и заштиту краљичиног љубимца Роберта Дадлија. Није га изабрала случајно — Дадлијев брат био је ожењен Кетринином сестром несрећном леди Џејн Грej и завршио је с њом на губилишту. Кетрин се надала да ће сећање на трагичан догађај дирнути Дадлијево срце.

Али, привлачном племићу ни на памет није падало да уносни положај краљичиног љубимца доводи у опасност. Уз неколико љубазних речи отарасио се реаговала. Тек по повратку у Лондон издала је наређење да се леди Кетрин ухапси и затвори у тврђаву Тауер, а њен „тобожњи муж" одмах врати у земљу. Чим је закорачио на родно тле. Едвард Хертфорд је лишен слободе.

ТРИ ПРСТЕНА

Записници са суђења несрећним супружницима постоје и данас. Поступком је руководио Елизабетин министар Виљем Сесил, а његово прво упутство гласило је да се „не штеде средства и труд како би се утврдило да ли је венчање уопште обављено". Другим речима, министар је потчињенима одмах дао до знања шта се од њих очекује — доказ да брак никада није склопљен.

Мотиви Сесиловог „залагања" сасвим су јасни: ванбрачно дете уништило би Кетринине шансе да икада седне на престо. Што се грофа Хертфорда тиче, њега је чекала казна предвиђена за све који „обешчасте даму краљевске крви" — у најбољем случају доживотни затвор, а далеко вероватније погубљење.

Изгледало је да се све заверило против оптужених. Само две особе знале су за брак, леди Џејн и протестантски свештеник. Леди је већ месецима била под земљом, а ни Едвард ни Кетрин нису се сећали ни имена ни лика свештеника. чани са утиснутим стихом једне љубавне песме.

Ако материјалних доказа и није било, изјаве супружника поклапале су се до детаља, а њихову веродостојност поткрепљивала су и сведочења Едвардових слугу. Кухињски персонал потврдио је да се оног хладног децембарског јутра догађало нешто необично, а Едвардова лична послуга сетила се неочекиваног „слободног дана".

РОЂЕНИ У ТАМНИЦИ

Пресуда још није била донета када је 24. децембра 1561. године у једној од кула лондонског Тауера леди Кетрин родила сина који је добио очево име Едвард.

Узбуђена романтичношћу везе, јавност је отворено испољавала наклоност према младом пару што је Елизабету само учврстило у намери да их казни. Краљица је случај проследила кантерберијском надбискупу тражећи од њега да испита затворенике и оцени „њихову срамну везу и тобожњи брак".

После новог низа мучних саслушања, 12. маја 1562. године надбискуп је изрекао пресуду — у недостатку сведока и докумената веза се проглашава незаконитом. Елизабета I могла је да буде задовољна. Што се супружника „кривих за блуд" тиче, осуђени су да своје грехе доживотно окајавају у тамници.

Пресуда је несрећном пару ипак донела олакшање. Пошто су званично за сва времена проглашени неподобним за престо, надали су се да ће се на њих заборавити, а једнога дана, уколико се Елизабета уда и добије наследника, могли су чак да очекују и помиловање.

Управник Тауера Ворнер делио је њихово мишљење. Како после изречене казне затвореници више нису представљали опасност за државу, одлучио је да им прогледа кроз прсте, па је грофу Хертфорду одобрено да посећује „своју пријатељицу". А да се између две посете млада дама не би осећала усамљеном, управник је дозволио да јој се доведу њени омиљени пси и мајмуни.

Фебруара 1563. Кетрин Сејмур родила је још једног дечачића, плод Едвардових честих посета. Овога пута Елизабетин бес био је безграничан. Грубо и отворено кршење њених наређења стајало је доброћудног надзорника Ворнера слободе. И он је затворен у једну од ћелија Тауера. По свом обичају краљица је одлучила да се са правим кривцима обрачуна касније.

ДО СМРТИ ТВОЈ

Ворнеровом заменику није падало на ум да крши прописе па су следећих месеци супружници једва успевали да измене понеко писамце или крадимичан поглед. У августу се Елизабети указала прилика на коју је чекала. У граду се, што није била никаква реткост у оно доба, појавила куга. Под изговором да жели да их заштити, Елизабета је наредила да се

КАДА ЈЕ 1603. ГОДИНЕ ЕЛИЗАБЕТА I УМРЛА, НА ПРЕСТО ЈЕ СТУПИО ЏЕМС I, СИН ЊЕНЕ НАЈОПАСНИЈЕ ПРОТИВНИЦЕ МАРИЈЕ СТЈУАРТ.

лакшао положај супружника. Едвард је стављен под старатељство своје мајке, остареле војвоткиње од Сомерсета, која се од самог почетка трагичних догађаја одлучно оградила од синовљевих „грехова". Кетрин је поверена рођаку лорду Џону Греју који се нимало није радовао ни старом сродству ни новој обавези.

Оба старатеља придржавала су се упутства да своје штићенике ни за тренутак не испуштају из вида и наредбе да им се не дозволи ни сусрет ни дописивање.

Скрхана безизлазношћу ситуације, Кетрин је почела да гладује и њено стање убрзо се до те мере погоршало да је чак и ненаклоњени лорд Џон одлучио да се обрати министру Сесилу. И молбе њој лично и ноте њеним министрима, и заузимања пријатеља, Елизабета је одлучно одбијала.

Предосећајући крај Кетрин је једног зимског дана 1568. године одлучила да се растане од прстења које јој је Едвард поклонио како би их после њене смрти вратили дародавцу. Када је узела трећи, украшен мртвачком главом, тужно је рекла: „Ево мога портрета."

Двадесет и другог јануара 1568. са звоника сеоске цркве огласила су се погребна звона — двадесет и осам удараца, за сваку годину живота леди Кетрин Грej.

Пошто је читавог живота прогонила, Елизабета I је својој рођаци приредила сахрану достојну особе краљевске крви.

* * *

Едвард Сејмур надживео је своју жену за пола века. Када је 1603. године ступио на престо, Елизабетин наследник Џејмс I ослободио је грофа, примио га на двор и признао његово двоје „ванбрачне" деце. Много година после смрти леди Кетрин гроф се оженио извесном Френсис Хауард, али је 4 године касније и она умрла, па се Едвард венчао њеном именакињом и рођаком. Умро је 1621. године. Сахрањен је поред леди Кетрин у велелепној катедрали у Солзбериju.

М. И.

ЛОНДОНСКИ ТАУЕР ПРИКАЗАН НА СТАРОЈ ГРАВУРИ

Кетрин у нади да нико није приметио неочекивану поноћну посету. Неколико часака доцније, у потрази за успехом, Кетрин је, лица обливеног сузама, закуцала на врата извесне госпође Сеинтлоу. Сутрадан је читав двор узбуђено препричавао најновији скандал.

Доследна себи Елизабета ни овога пута није одмах

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ОВО ЈЕ САСВИМ ДОБРА КУЋА! САМО ТРЕБА ДА СЕ МАЛО ПОПРАВИ!

НЕ... МОЈ МУЖ СЕ НЕ РАЗУМЕ У ПОПРАВКЕ!

А, ОВА, СЛЕДЕЋА ЈЕ ПРАВИ ЗАМАК!

ЕТО, ТО ЈЕ КУЋА ЗА ВЕЛИКУ ПОРОДИЦУ... АКО ВАМ НЕ СМЕТА МНОГО СТЕПЕНИЦА!

© 1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ИМА ДВАНАЕСТ САЛА ЗА БАНКЕТЕ, ЧЕТРДЕСЕТ СПАВАЋИХ СОБА И ЈЕДНО И ПО КУПАТИЛО!

АЛИ, НАЈБОЉЕ ОД СВЕГА ЈЕ ВЕЛИКА ДНЕВНА СОБА!

DIK BROWNE

1-27

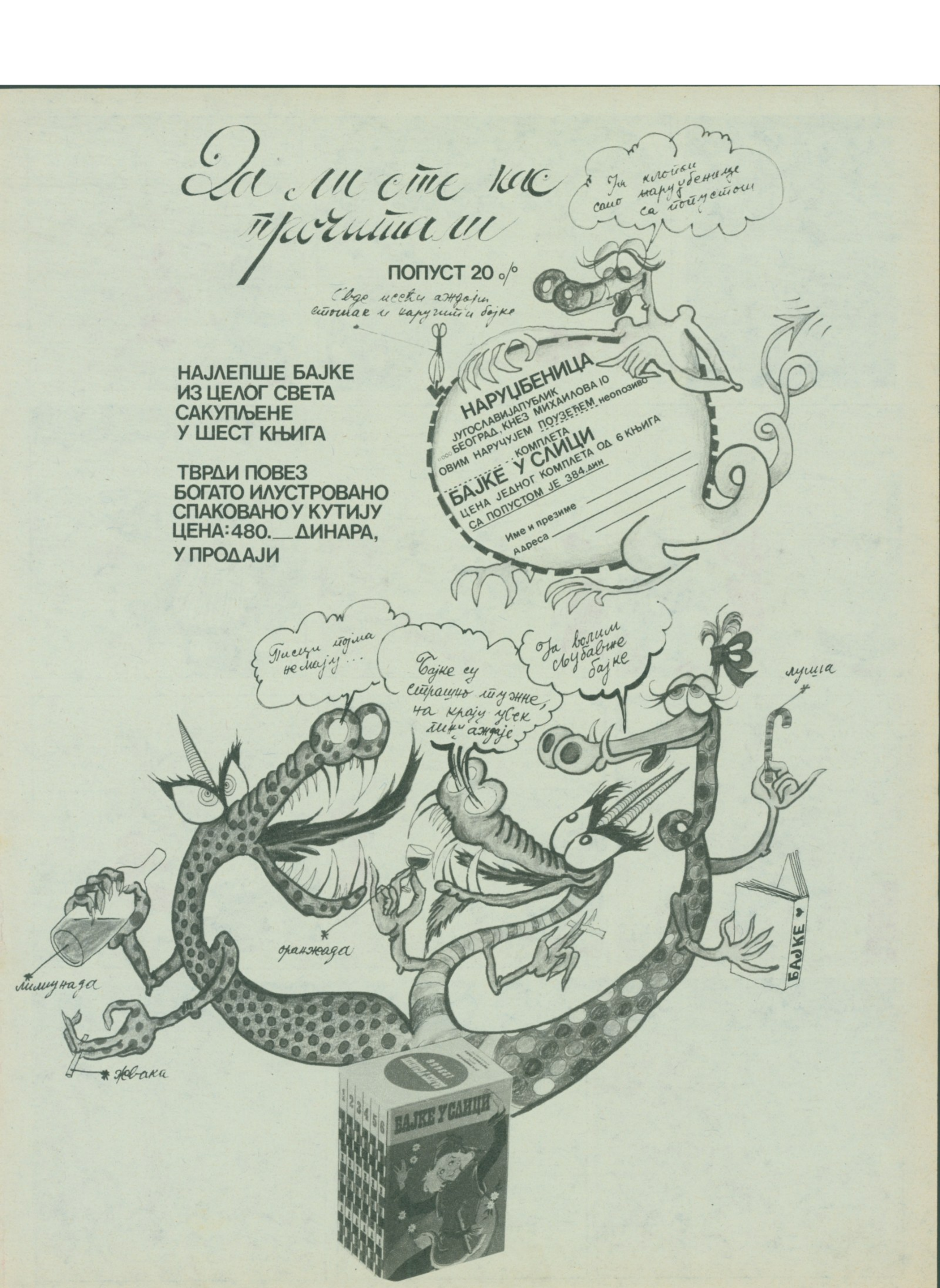
КИРИЈА НЕЋЕ БИТИ ВЕЛИКА АКО ПРИХВАТИТЕ ДА ИЗДРЖАВАТЕ ДОСАДАШЊЕГ ВЛАСНИКА И ЊЕГОВУ ПОРОДИЦУ!

Дечје књиге

ПОПУСТ 20 %

НАЈЛЕПШЕ БАЈКЕ ИЗ ЦЕЛОГ СВЕТА САКУПЉЕНЕ У ШЕСТ КЊИГА

ТВРДИ ПОВЕЗ
БОГАТО ИЛУСТРОВАНО
СПАКОВАНО У КУТИЈУ
ЦЕНА: 480.__ ДИНАРА,
У ПРОДАЈИ

БИМ И БУМ

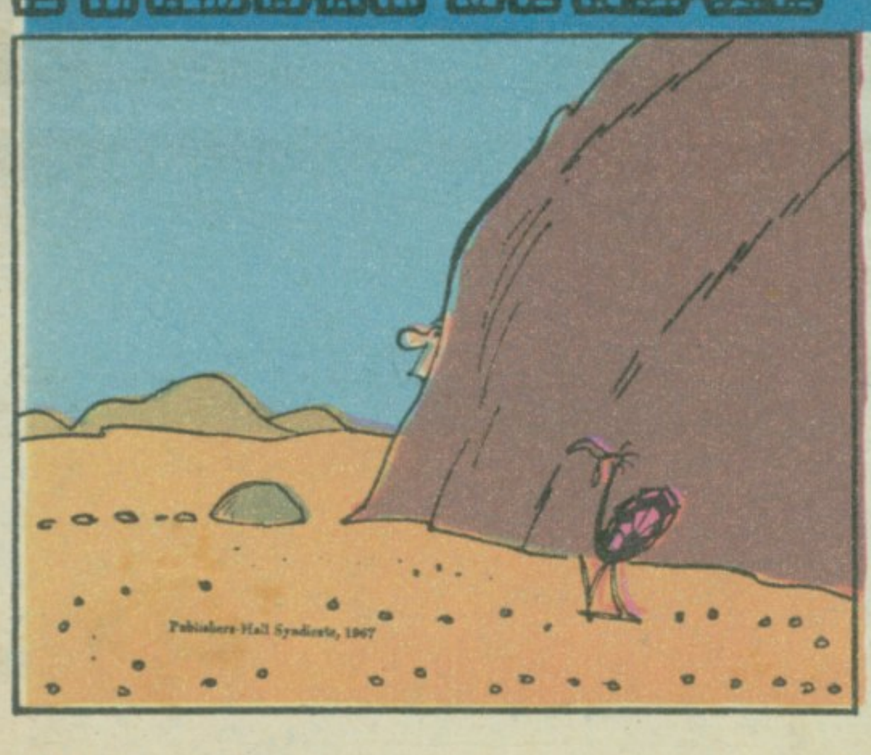

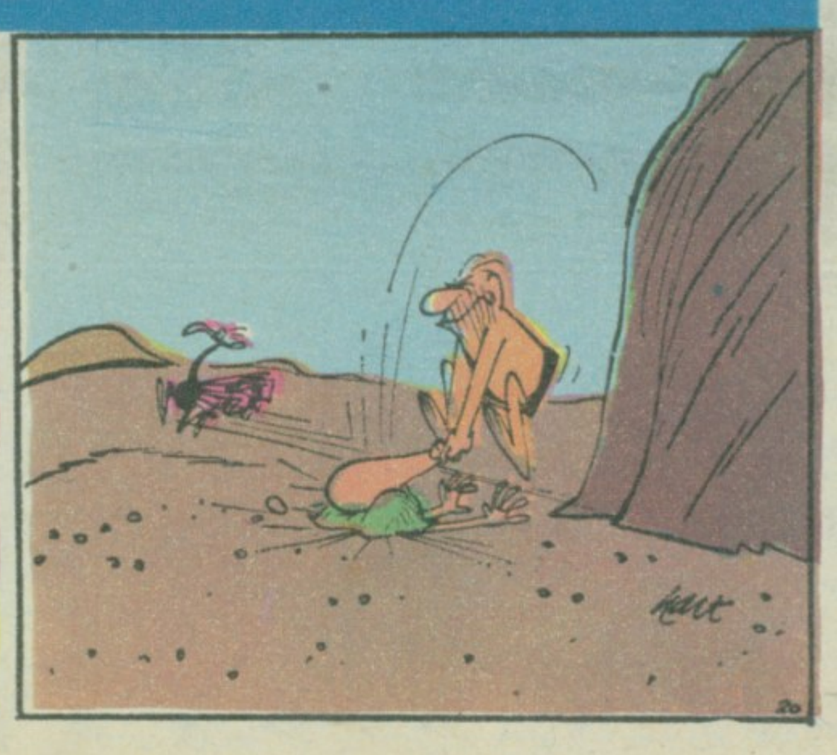

ПЕШЧИНАРИ

ТИМ ТАЈЛОР:

У КАЊОНУ ЦИН-ЦИН

ТИТЕ, КАКО ЗНАШ ДА ЋЕ НАМ ПОВЕРИТИ НЕКИ ВАЖАН ЗАДАТАК?

ПА, ОВАЈ ПОСЛЕДЊИ СТО ДОБРО ОБАВИЛИ!

Тим ТАЈЛОР ЈЕ ЧЛАН **ПАТРОЛЕ СЛОНОВЕ КОСТИ** ЧИЈИ ЈЕ ШТАБ У АГАНИ, НА ОСТРВУ ГУАМ...

КЛАДИМ СЕ ДА ЋЕ НАС ПОСЛАТИ У ИЗВИЂАЊЕ АВИОНОМ!

НЕ! ОНДА НЕЋУ МОЋИ ДА ПОВЕДЕМ **ШАЉИВЧИНУ** И **ГУЊАЛА**, А ОБЕЋАО САМ ИМ!

ДРУГИ ПУТ НИШТА НЕ ОБЕЋАВАЈ!

ЗОВЕ НАС МАЈОР!

ТИТЕ, СПАДЕ!

ПОВРЕМЕНО ДОБИЈАМО ПИСМА СТРАНАЦА У КОЈИМА ТРАЖЕ ДА ПОСЕТЕ НЕКО ОД МАРИЈАНСКИХ ОСТРВА!

ДАНАС САМ ДОБИО ЈЕДНО КОЈЕ МЕ ЈЕ ЗАБРИНУЛО!

?

LYMAN AND B.B YOUNG 3-23

АРХЕОЛОГ ТИК ЖЕЛИ ДА ТРАГА ЗА ФОСИЛИМА!

ЗАШТО ВАС ЈЕ ТО ЗАБРИНУЛО?

ЗАТО ШТО ПРОФЕСОР ТИК ТРАЖИ ДА ИДЕ У **КАЊОН ЦИН-ЦИН**!

ОН ТВРДИ ДА СУ ТЕ СТЕНЕ СТАРЕ ВИШЕ МИЛИОНА ГОДИНА!

LYMAN AND B.B YOUNG 3-24

ПРОФЕСОР ВЕРУЈЕ ДА ЋЕ ТУ НАЋИ ОСТАТКЕ ДАВНО ИЗУМРЛИХ ЖИВОТИЊА!

АЛИ, ОН НЕ ЗНА КОЛИКО ЈЕ ТАЈ КРАЈ ОПАСАН! ТУ ЦАРУЈУ ДИВЉЕ ЖИВОТИЊЕ!

ПРОФЕСОР ЋЕ МОЋИ ДА ИДЕ ТАМО САМО АКО ЊЕГОВ ЖИВОТ НИЈЕ У ОПАСНОСТИ!

1475/4

ТИТЕ, ВАС ДВОЈИЦА ИМАТЕ СЕДАМ ДАНА ДА ИСТРАЖИТЕ ТАЈ КРАЈ И ПРОНАЂЕТЕ БЕЗБЕДНО МЕСТО ЗА ЊЕГОВ КАМП!

АКО ЈЕ ОБЛАСТ ОПАСНА, КАО ШТО МИСЛИМ, МОРАТЕ ДА ОДВРАТИТЕ ПРОФЕСОРА ОД ИСТРАЖИВАЊА!

НАРАВНО! САМО ДА ОБЕЗБЕДИМО ПРЕВОЗ!

ВОДИТЕ ЛИ И ШИМПАНЗЕ?

НИЈЕДАН БРОД НЕ ПОЛАЗИ ДАНАС!

ДА ПОКУШАМО?

МОЖЕМО ПОШТАНСКИМ ЧАМЦЕМ!

ВИНИ УПРАВО ТОВАРИ ЏАКОВЕ С ПОШТОМ!

ПОШТА

LYMAN AND BOB YOUNG 3-31

МОЖЕТЕ ЛИ ДА ПОВЕЗЕТЕ ЧЕТИРИ ПУТНИКА?

ШТА? ПА, ОВО НИЈЕ ИЗЛЕТНИЧКИ ЧАМАЦ!

ПОШТА

БОЈИМ СЕ ДА ГА НЕ ПРЕТОВАРИМ!

LYMAN AND BOB YOUNG 4-1

НЕЋЕТЕ! САМО НАС ЈЕ ЧЕТВОРИЦА! СПАД И ЈА И НАША ДВА ШИМПАНЗА!

ОКЕЈ! ПОЛАЗИМО КРОЗ ЈЕДАН ЧАС!

ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ ОВО БИТИ МОЈЕ НАЈЗАНИМЉИВИЈЕ ПУТОВАЊЕ!

ДРАГО МИ ЈЕ ДА ТАКО МИСЛИТЕ, ВИНИ!

ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ ЗА КАЊОН ЏИН-ЏИН?

ЈЕСАМ, АЛИ НИКАДА НИСАМ БИО ТАМО!

LYMAN AND BOB YOUNG 4-2

ЗНАО САМО ДА У ТОЈ ДИВЉИНИ ЖИВИ МИЛИОН ЗВЕРИ!

СПАД И ЈА ТРЕБА ДА ПРОВЕРИМО ДА ЛИ ЈЕ ТО ТАЧНО!

СИГУРНО ДОБРО ПОЗНАЈЕТЕ РЕКУ!

ДА, ТИМЕТ И ВОЛИМ ЈЕ ТОЛИКО ДА БУ ЦЕО ЖИВОТ ПРОВЕСТИ НА ЊОЈ!

ТРЗИМ САМО КРОКОДИЛЕ!

ПОШТА

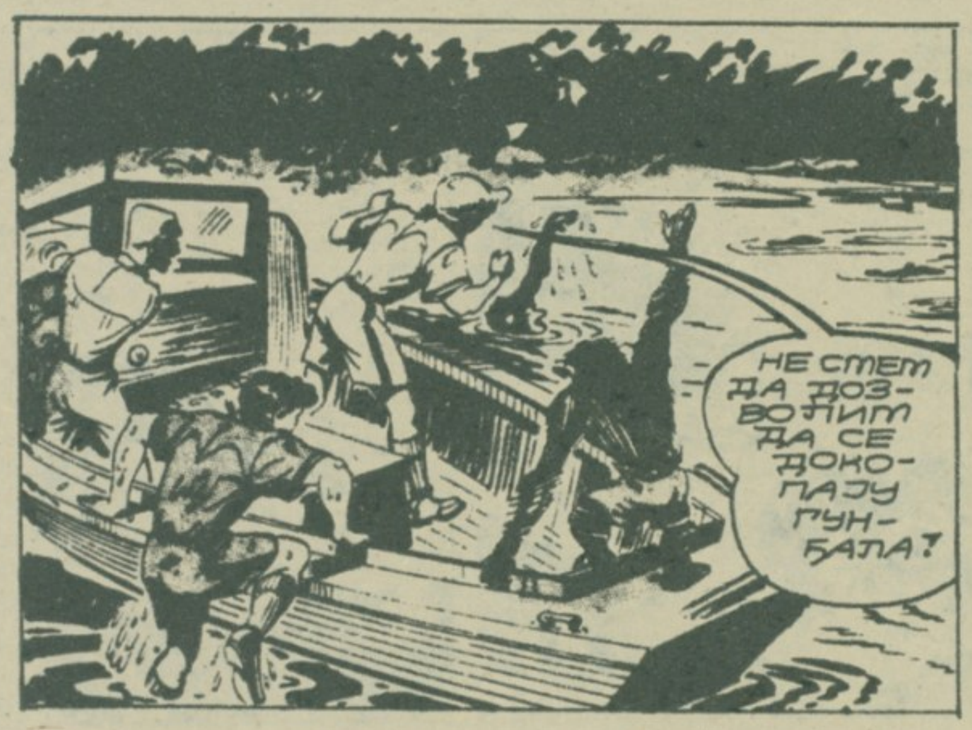
ДУМ!!

LYMAN AND BOB YOUNG 4-3

ПОШТА
КРРР!

ПАТИ СУ СПАД И ГУН-БА-ЛО?

КРОКО-ДИЛИ ГРАБЕ ПРЕТА ЊИ-МА?
LYMAN AND BOB YOUNG
4-5

НЕ СМЕМ ДА ДОЗ-ВОЛИМ ДА СЕ ДОКО-ПАЈУ ГУН-БАЛА?

ТИМЕ, НЕ?

ПЕ-ЊИ СЕ, ГУН-БА-ЛО?

LYMAN AND BOB YOUNG
4-7

СТАНИ НА ДРУ-ГУ ГРАНУ? ОВА СЕ САВИЛА ПОД НА-ШОМ ТЕЖИ-НОМ?

ИДЕМО ПО ЊИХ? БУДИ НА КРТИ, СПАДЕ!

ДРЖИ СЕ, ТИМЕ! ДОЛАЗИ-МО!

ПОЛАКО, ВИНИ! ВОДА ОВДЕ НИЈЕ МНОГО ДУБОКА!

СКАЧИ!

ЖАО ТИ ЈЕ, ТОМ-ЧИ? КАД САМ ПРЕ ДВА ДАНА ПРОПАЗИО ОВУДА, ПЕШЧАНОГ СПРУДА НИЈЕ БИЛО!

ВАЖНО ЈЕ ДА СМО СЕ ИЗВУКЛИ!

ЕНО ПРЕДСТРАЖЕ ПАТРОЛЕ СПОНОВЕ КОСТИ! ТУ ЋЕМО СЕ ИСКРЦАТИ!

КО ЈЕ ТАЈ ШТО ХОЋЕ ДА ПОСЕТИ ДИВЉИ КАЊОН ЏИН-ЏИН?

ПРОФЕСОР ТИК, АРХЕОЛОГ?

МИ ТРЕБА ДА ИСПИТАМО ОБЛАСТ!

ЈЕСТЕ ЛИ НАОРУЖАНИ?

ЈЕСТО! НИ МАЈОР НИЈЕ ОДУШЕВЉЕН ПРОФЕСОРОВОМ ЖЕЉОМ!

ПОТПУНО ГА РАЗУМЕМ!

ТАЈ КАЊОН ЈЕ ПРАВИ РАЈ ЗА ЖИВОТИЊЕ!

ЛАВОВИ И ЛЕОПАРДИ ЖИВЕ У БРОЈНИМ ПЕЋИНАМА?

ХМ?

БИЋЕ ВАМ ПОТРЕБНЕ НЕДЕЉЕ ДА ПРИПРЕМИТЕ ТЕРЕН ГДЕ ЋЕ ПРОФЕСОР ПОДИЋИ КАМП?

НАШ ЗАДАТАК ЈЕ ДА ШТИТИМО И ЖИВОТИЊЕ!

НЕ СМЕМО ДА ИХ УБИЈАМО!

АКО ВИДИМО ДА ПРОФЕСОР НЕЋЕ БИТИ БЕЗБЕДАН, ЗАБРАНИЋЕМО ТУ ДА ДОЂЕ!

БОЈИМ СЕ ДА ЋЕ ВАШ АРХЕОЛОГ МОРАТИ ДА ОДУСТАНЕ ОД ИСТРАЖИВАЊА!

ИЗМЕЂУ МОЈЕ ПРЕДСТРАЖЕ И ЦИН-ЦИНА НАЛАЗЕ СЕ КИЛОМЕТРИ РАВНИЦЕ!

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ ОВДЕ ПОВРЕМЕНО СРЕЋЕТЕ, ТАМО ЋЕТЕ ВИЂАТИ НА СВАКОМ КОРАКУ!

ШАТЉИВЧИНА И ГУНБАЛО СУ СЕ УЗНЕМИРИЛИ!

НЕ ЧУДИ ME? МНОГЕ ОД ОВИХ ЖИВОТИЊА ЈОШ НИСИ ВИДЕЛИ!

ПРИБИТЕ НОСОРОГУ! ЖЕЛИМ ДА ГА ВИДИМ ИЗБЛИЗА!

ПОДИВЉАО ЈЕ! ИДЕ ПРЕМА НАМА!

ДРЖИТЕ СЕ!

ЈЕДВА МУ УТАКОСМО!
ДОЧЕК У ЦИН-ЦИНУ НЕКЕ БИТИ БОЉИ, НАПРОТИВ!

СИГУРНО ЈЕ КРДО НОСОРОГА!
ОБЛАК ПРАШИНЕ!

НА СРЕЋУ, ЈУРИ У СУПРОТНОМ ПРАВЦУ!

ВИДИТЕ ЛИ ОВАЈ КАЊОН? ТУ ЈЕ...
...ЦИН-ЦИН!

ТИМЕ, ОДАВДЕ ЋЕТЕ МОРАТИ САМИ!

КРОЗ НЕДЕЉУ ДАНА ПОЈАВИЋЕ СЕ ПРОФЕСОР ТИК У ВАШОЈ ПРЕДСТАВИ!

ЈА ЋУ ГА ИСПРАТИТИ ДО КАЊОНА!

КО ЗНА? ТОЖДА ЋЕТО СЕ ДОТЛЕ ВРАТИТИ АКО УТВРДИМО ДА ЈЕ У КАЊОНУ ОПАСНО!

ДОЛЕ ИМА ПУНО СЛАПОВА, ТИТЕ!

УЛОГОРИЋЕТО СЕ КРАЈ ЈЕДНОГ ОД ЊИХ!

НЕ БИХ ВАМ ТО САВЕТОВАО! ЖИВОТИЊЕ ТУ ДОЛАЗИ НА ПОЈИЛО!

ОСТАЛИ СМО САМИ, СПАДЕ! ОТВОРИМО ЧЕТВОРЕ ОЧИ!

ЦИН-ЦИН ИМА ПРЕТЕЋИ ИЗГЛЕД!

ПОГЛЕДАЈ КАКАВ ДИВАН СЛАП!

ПО ТРАГОВИМА БИХ РЕКАО ДА ЈЕ ВЕОМА ПОСЕЋЕН!

ОДЛИЧНО МЕСТО ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ЖИВОТИЊСКИХ ВРСТА!

ДА СЕ ИЗГУБИМО ОДАВДЕ ШТО ПРЕ!

НЕ! ОВДЕ ЋЕМО СЕ УЛОГОРИТИ!

АЛИ, УПОЗОРЕНИ СМО ДА ИЗБЕГАВАМО ОНАКВА МЕСТА!

НАС ЗАНИМА КОЈИХ СВЕ ЖИВОТИЊА ОВДЕ ИМА! ЗАТО ЋЕМО ПОДИЋИ КУЋИЦУ...

... НА ОВОМ ДРВЕТУ!

Још истог дана...

Хеј, стиже први посетилац!

А ја помислио да је нека дивља звер?

Ако су све звери овакве, онда професор може слободно да дође!

!

Убрзо се и остале животиње осмелише и прибоше извору...

Доби да видиш, спаде!

Какав дивan призор тиме!

Шта им је одједном?

За неколико секунди све су побегле! Зашто?

Тада...

НЕ ЧУДИ МЕ ШТО ЈЕ НАСТАЛА ПАНИКА!

ОВО ЈЕ СИГУРНО КРАЈ КАЊОНА ЦИН-ЦИН!

МОРАМО ДА СПРЕЧИМО ПРОФЕСОРА ДА ДОЂЕ ОВАТО!

ЧИТ, СВАНЕ, ВРАЋАТО СЕ У АНДАНУ!

НЕ СМЕТО ДА ПУЦАМО? ЗАДАТАК ПАТРОЛЕ СЛОНОВЕ КОСТИ ЈЕ ДА ШТИТИ ЖИВОТИЊЕ!

ХЕЈ, ЛЕОПАРД НАС ЈЕ ПРИТЕТИО!

ГДЕ СУ ШАЈЛЫВЧИНА И Г'УНБАЛО?

НЕГДЕ НА ДРВЕТУ!

ЛЕОПАРД ЈУРИ ПРЕМА НАМА!

УСТРЕТИО СЕ НА ШИМПАНЗЕ!

ХОЋЕ ДА САТЕРА НАШЕ ПРИЈАТЕЉЕ НА ВРХ ДРВЕТА!

Уплашени, мајмуни су скакали с гране на грану...

СТАНИ!

АЛИ, ТИМЕ, ЛЕОПАРД САМО ШТО СЕ НИЈЕ БАЦИО НА МАЈМУНА!

И ДОК ЈЕ ГУНЂАЛО БЕСПОМОЋНО ПОСМАТРАО РАЗЈАРЕНУ ЗВЕР...

... ШАЉИВЧИНА НИЈЕ МИРОВАО...

ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ ОСЛОБОДИО СЕ ЛЕОПАРДА...

ДУМ!

ОВО ЈЕ ПРВА МАЧКА КОЈУ САМ ВИДЕО ДА СЕ НИЈЕ ДОЧЕКАЛА НА НОГЕ!

САМО СЕ ОНЕСВЕСТИЛА!

ДИЖЕ СЕ?

ОТИЋИ ЋЕ ЈЕР СЕ НЕ ОСЕЋА СПОСОБНОМ ЗА БОРБУ!

ВРАТИЋЕ СЕ ДА СЕ ОСВЕСТИ?

НАЋИ ЋЕ НА ЖИЛАВ ОТПОР НАШИХ ШИМПАНЗА!

ГУНЂАЛО И ШАТЉИВЧИНА СУ ДОБИЛИ ОПАСНОГ НЕПРИЈАТЕЉА?

ПРИРОДА ЈЕ ОВДЕ ДИВНА...

...АЛИ, ОВО СИГУРНО НИЈЕ МЕСТО ЗА ЈЕДНОГ ЛОВЦА НА ФОСИЛЕ?

ДА ЛИ ТО НЕКО ГОВОРИ О МЕНИ?

ПРОФЕСОР ТИК?

ДА, ЈА САМ! ИЗГЛЕДА ДА САМ ВАС ИЗНЕНАДИО!

ПА, ЈЕСТЕ! ПОМИСЛИО САМ ДА ЈЕ ЛЕОПАРД!

ММММ! ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ ОВДЕ БИТИ ДОСТА УЗБУЂЉИВО!

УЗБУЂЉИВО ДА; АЛИ НЕ И БЕЗБЕДНО!

ДОСТА ЈЕ БИЛО ПРИЧЕ! ДА КРЕНЕМО НА ПОСАО!

СВИЂА МИ СЕ ВАША КУЋИЦА! ОВДЕ ЋУ И ЈА ПОДИЋИ СВОЈ ШАТОР!

АЛИ, ПРОФЕСОРЕ, КАД СЕ ВИ И ВАША ПРАТЊА СМЕСТИТЕ, ЖИВОТИЊЕ НЕКЕ МОЋИ ДА ПРИЂУ ВОДИ!

МА, КАКВА ПРАТЊА? ЈА САМ САМ!

!

ЗАР НЕМАТЕ АСИСТЕНТЕ КОЈИ ЋЕ ВАМ ПОМАГАТИ У РАДУ?

ШТА ЋЕ МИ? ВИ ЋЕТЕ БИТИ МОЈИ АСИСТЕНТИ!

ЈЕСТЕ ЛИ ПРИМЕТИЛИ ДА СУ НАСЛАГЕ ОВИХ СТЕНА РАЗЛИЧИТЕ БОЈЕ? ТО ЈЕ ЗАТО ШТО СУ СТВАРАНЕ РАЗЛИЧИТИМ ВРЕМЕНСКИМ ПЕРИОДИМА!

АЛИ, ПРОФЕСОРЕ, НА ОВОМ МЕСТУ ЛЕОПАРД УМАЛО НИЈЕ УБИО ГУНБАЛА!

А ВИ ЋЕТЕ БИТИ ЗАУЗЕТИ КОПАЊЕМ И НЕЋЕТЕ ПРИМЕТИТИ КАД ВАМ СЕ НЕКА ЗВЕР ПРИБЛИЖИ!

ПРЕТЕРУЈЕТЕ, МОЋИ! БОЉЕ ТИ ПОМОЗИТЕ!

ТИТЕ, ХТЕЛИ СМО ДА ТИ ЗАБРАНИМО ДА ДОЂЕ, А ТИ САД РАДИТО ЗА ЊЕГА?

НИСМО БИЛИ ОДЛУЧНИ? РАЗГОВАРАЈ ОПЕТ С ЊИМ!

ШТО НЕ БИ ТИ?

ЗАТО ШТО НИСАМ СИГУРАН ДА БИХ УСПЕО ДА ГА УБЕДИМ!

АЛИ, АКО МУ СЕ НЕШТО ДОГОДИ, МИ ЋЕМО БИТИ КРИВИ!

ПРОФЕСОРЕ, ДОВЕЛИ СТЕ НАС У НЕЗГОДАН ПОЛОЖАЈ!

НЕ РАЗУМЕТ, ТИТЕ!

НАША ДУЖНОСТ ЈЕ ДА ШТИТИМО ЖИВОТИЊЕ У КАЊОНУ ЦИН-ЦИН!

ПА?

АКО ВАС НЕКА ЖИВОТИЊА НАПАДНЕ, БИЋЕТО ПРИНУЂЕНИ ДА ЈЕ УБИЈЕТО!

НЕЋЕ ДОБИ ДОТОГА, ТИТЕ!

УЗ БУДНЕ ОЧИ ВАШИХ ШИМПАНЗА, НЕМАТО ЧЕГА ДА СЕ БОЈИТО!

ПРЕДАЈЕМ СЕ!

ТИТЕ, ОН ЈЕ РЕШИО ДА ОСТАНЕ!

ВИДИТ! НАША ЈЕДИНО ОСТАЈЕ ДА ГА ШТИТИМО!

НАДАЈМО СЕ ДА ЋЕ СЕ СВЕ ДОБРО ЗАВРШИТИ!

А НЕДАЛЕКО ОДАТЛЕ...

МОЖДА ЈЕ ПРОФЕСОР У ПРАВУ КАД КАЖЕ ДА СУ НАШИ МАЈМУНИ ДОБРИ ЧУВАРИ!

ПОСЛЕ СУСРЕТА С ЛЕОПАРДОМ, ПОСТАЛИ СУ МНОГО ОПРЕЗНИЈИ!

ЈЕСТЕ ЛИ СПРЕМНИ? ПОКАЗАЋУ ВАМ КАКО СЕ КОРИСТЕ ОВЕ АПАРАТКЕ!

ГДЕ ДА ПОЧНЕМО С КОПАЊЕМ?

ФОСИЛА ИМА НА СВЕ СТРАНЕ! ТИТЕ, ПОМЕРИ ДЕСНУ НОГУ!

?

САД КЕТЕ ВИДЕТИ?

ДУМ!

ЕВО! ШКОЉКЕ И ЗУБ АЈКУЛЕ!

ОТКУД ОВДЕ МОРСКА БИКА?

ЗАТО ШТО ЈЕ ТУ НЕКАДА БИЛО МОРЕ!

А ЗАШТО ЈЕ ВАМА СВЕ ОВО ВАЖНО?

ВИДИТЕ, СВАКИ ОВАЈ СЛОЈ ИМА РАЗЛИЧИТУ ИСТОРИЈУ!

ВИШЕ МИЛИОНА ГОДИНА ОВО ЈЕ БИЛО МОРСКО ДНО, А ОНДА ПУСТИЊА!

АЛИ, ИМА МНОГО ОВАКВИХ КАЊОНА! ЗАШТО СТЕ ИЗАБРАЛИ БАШ ЦИН-ЦИН?

ЗАТО ШТО САМ ОБИШАО ЦЕО СВЕТ И МИСЛИМ ДА СЕ ОНО ШТО ТРАЖИМ НАЛАЗИ САМО ОВДЕ!

А, ШТА ТО?

РЕЋИ ЋУ ВАМ ТЕК КАД ГА ПРОНАЂЕМ!

ТОЛИКО ПУТА САМ СЕ РАЗОЧАРАО, ДА НЕ ЖЕЛИМ ДА ГОВОРИМ ПРЕ НЕГО ШТО ГА ОТКРИЈЕМ!

МОЖДА ЋУ ОВОГ ПУТА ИМАТИ ВИШЕ СРЕЋЕ!

ВОЛЕО БИХ ДА ЗНАМ ЗА ЧИМ ТРАГАМ?

САМО ВИ СТАВЉАЈТЕ МАЊЕ ФОСИЛЕ У КУТИЈУ, А КАД НАИЂЕТЕ НА НЕШТО ВЕЋЕ, ПОЗОВИТЕ МЕ!

УУФ! БОЛЕ МЕ ЛЕЂА!

ХЕЈ! ГДЕ СУ ШИМПАНЗЕ?

НАШИ ЧУВАРИ СУ НЕГДЕ ОДМАГЛИЛИ!

АЛИ, ЊИМА ЈЕ ЗАШТИТА ПОТРЕБНИЈА НЕГО НАМА!

БИЛИ СМО ТОЛИКО ЗАНЕТИ ПОСЛОМ ДА НИСМО НИ ПРИМЕТИЛИ КАД СУ СЕ УДАЉИЛИ?

КУД ЛИ СУ НЕСТАЛИ?

ИДЕМ ГОРЕ ДА ИХ ПОТРАЖИМ!

БУДИ ОБАЗРИВ!

ОДАВДЕ БУ ИМАТИ ОДЛИЧАН ВИДИК!

БАШ ЈЕ ЛАКО ПЕЊАТИ СЕ УЗ ОВЕ СТЕНЕ!

НЕ!

УХВАТИО САМ СЕ ЗА ОВУ ИЗБОЧИНУ И ОНА МИ ЈЕ ОСТАЛА У РУЦИ!

ТИМЕ, ЗНАШ ЛИ ШТА ЈЕ ТО?

НЕ? ТИМЕ, ПРОНАШАО СИ СТАРУ СЕКИРУ?

ОБИЧАН КАМЕН?

МОРАМ ДА ИСПИТАМ ОВУ СТЕНУ!

НЕКЕ БИТИ ЛАКО КОПАТИ НА ОВОЈ ВИСИНИ?

ДА, АЛИ СТЕНА СЕ СПУШТА СВЕ ДО ДОЛИНЕ!

ЕВО, ОВДЕ ЋЕМО КОПАТИ!

ЈОШ ЈЕДНА СЕКИРА?

БРАВО!

КАД БИСТО ПРОНАШЛИ ЈОШ НЕКИ ФОСИЛ ИЗ СЛОЈА ИСПОД ОВОГ?

САД САМ СЕ ЗАИСТА ЗАБРИНУО! ШИМПАНЗА ЈОШ НЕМА!

ПОБИТЕ ДА ИХ ТРАЖИТЕ!

СПАЂЕ, ТИ КРЕНИ УЗ КЛИСУРУ!

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ...

ПРОФЕСОР ТИК ЈЕ ТОЛИКО БИО ОБУЗЕТ КОПАЊЕМ ДА НИЈЕ ПРИМЕЋИВАО ШТА СЕ ДОГАЂА ОКО ЊЕГА...

ОХ!

ТИК СЕ ОТКОТРЉАО У СТРАНУ...

ПРВИ НАПАД ЈЕ ИЗБЕГАО...

КАДА СЕ ЛЕОПАРД ПО ДРУГИ ПУТ БАЦИО НА ПРОФЕСОРА...

ОНЕСВЕСТИО САМ ГА? ДА ГА ДОКРАЈЧИМ ЈОШ ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ?

НЕЋУ ЗБОГ ТИТА И СПАДА? ЖИВОТИЊЕ СУ ОВДЕ ЗАКОНОМ ЗАШТИЋЕНЕ!

АЛИ, РЕЋИ ЋУ ДА САМ ТО УЧИНИО У САМООДБРАНИ!

МЛАДИЋИ СУ МЕ ЛЕПО УПОЗОРИЛИ!

ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ИХ ПОСЛУШАМ!

ДОЛАЗИ К СЕБИ! МОРАМ ОДМАХ ДА ОДЛУЧИМ ШТА ЋУ!

АКО ПОБЕ НА МЕНЕ, МОРАЋУ ДА ГА ТРЕСНЕМ!

ОТИШАО ЈЕ! ДРАГО МИ ЈЕ ДА ГА НИСАМ УБИО!

НЕКО ДОЛАЗИ! СИГУРНО СУ ТИМ И СПАД!

НЕЋУ ИМ НИШТА РЕЋИ! АЛИ, ШТА ЋУ СА ТРАГОВИМА?

МОРАМ ИХ ИЗБРИСАТИ!

ТО СЕ ВРАЋА-ЈУ ГУНБАЛО И ШАТЉИВЧИНА!

И ВИ СТЕ МИ НЕКИ ЧУВАРИ!

ТАКО! ТРАГОВИ СЕ ВИШЕ НЕ ВИДЕ!

А ЕВО И ЊИХ! КАД БИ САЗНАТИ ШТА ТИ СЕ ДОГОДИЛО, НАТЕРАТИ БИ ТЕ ДА СЕ ВРАТИШ!

НА СРЕЋУ, НЕЋЕ МОЋИ НИШТА ДА ПРИМЕТЕ!

НЕВАЉАЛЦИ, ТАКО СМО СЕ УПЛАШИЛИ! ГДЕ СТЕ БИЛИ?
ИЗГЛЕДА ДА СУ ТРАГАЛИ ЗА ХРАНОМ!

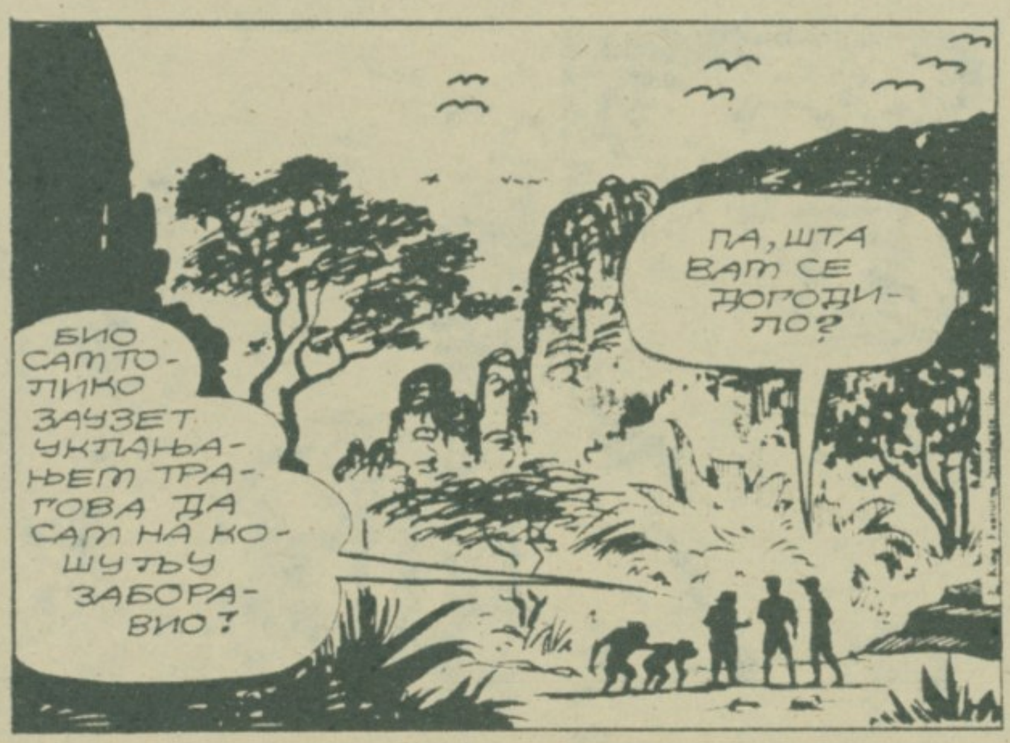

А ЈА САМ ПРОНАШАО ЈОШ НЕКОЛИКО ФОСИЛА ДОК СТЕ БИЛИ ОДСУТНИ!

ХЕЈ! КАКО СТЕ ПОЦЕПАЛИ КОШУТЬУ?

НЕМАМ ПОЈМА!

СИГУРНО САМ ЈЕ ЗАКАЧИО КАД САМ СЕ ЈУЧЕ ПРОВЛАЧИО КРОЗ ГРМЉЕ!
НИЈЕ ВАМ БИЛА ПОЦЕПАНА КАД СТО СЛАД И ЈА ПОШЛИ У ПОТРАГУ ЗА МАЈТУНИЦА!

УУХ! БИЛИ СТЕ У ПРАВУ! ЖИВОТ У ЏИН-ЏИНУ ЈЕ У СТАЛНОЈ ОПАСНОСТИ!

БИО САМ ТОЛИКО ЗАУЗЕТ УКЛАЊАЊЕМ ТРАГОВА ДА САМ НА КОШУТЬУ ЗАБОРАВИО!
ПА, ШТА ВАМ СЕ ДОГОДИЛО?

ЛЕОПАРД МЕ ЈЕ НАПАО!
ШТА!

УСПЕО САМ ДА ГА ТРЕСНЕМ ПО ГЛАВИ? АЛИ, НИСАМ ГА УБИО!

ПРОФЕСОРЕ, ПРОНАШЛИ СТЕ ВЕЋ ТОЛИКО ФОСИЛА... НА ПРАГУ СТЕ ЈОШ ВЕЋИХ ОТКРИЋА...

ХОЋЕТЕ ЛИ ТИ ДОЗВОЛИТИ ДА ОСТАНЕМ?!

ПА, ЛЕОПАРД ВАС ЈЕ НАПАО КАД ВАС НИКО НИЈЕ ЧУВАО?

ГЛУПОСТИ! ПОГРЕШИО САМ ШТО САМ ТРАЖИО ДА ОСТАНЕМ!

ЛЕПО СТЕ МЕ УПОЗОРИЛИ! ВИ БИСТЕ БИЛИ КРИВИ ДА МИСЕ НЕШТО ДОГОДИЛО!

ИСТИНА ЈЕ, АЛИ ИМАМ ИДЕЈУ!

ВИ НАСТАВИТЕ ДА КОПАТЕ, А ЈЕДАН ОД НАС ДВОЈИЦЕ ЋЕ УВЕК БИТИ УЗ ВАС!

ВИДИМ ДА СТЕ ПРОМЕНИЛИ МИШЉЕЊЕ...

БИЛО БИ НАЈЖАО ДА ПОСЛЕ СВЕГА ПРЕКИНЕТЕ С РАДОМ!

А, НЕ! ОДЛАЗИМ!

ПРОФЕСОР СЕ ПАКУЈЕ! МИСЛИШ ЛИ ДА СЕ УПЛАШИО ЛЕОПАРДА?

НЕ! ОН САМО НЕ ЖЕЛИ ДА НАМ СТВАРА ПРОБЛЕМЕ! МОРАМО ГА НАТЕРАТИ ДА ОСТАНЕ!

УОПШТЕ НЕ ОБРАЋА ПАЖЊУ НА НАС!

ШТА ДА РАДИМО?

ЛЕОПАРД СЕ ВИШЕ НЕЋЕ ВРАЋАТИ ОВАМО!

ДА! ДОБИО ЈЕ ПО ГЛАВИ И САД ЋЕ БЕЖАТИ ОДАВДЕ ГЛАВОМ БЕЗ ОБЗИРА!

ХЕЈ, ГУЊАЛО ЈЕ НЕШТО ПРОНАШАО!

ГУЊАЛО, СКЛОНИ СЕ!

ПАЗИ ДА ГА НЕ ПОЛОМИ!

ОВО ЈЕ ЉУБАЊА НЕКЕ ЖИВОТИЊЕ!

ПРОФЕСОРЕ, ДОЂИТЕ ДА ВИДИТЕ!

НЕШТО СМО ИСКОПА-ЛИ?

НЕ ИЗГЛЕДА БАШ ЗАИНТЕРЕСОВАН?

РАДИ СЕ О ЛОБАЊИ НЕКЕ ЖИВОТИЊЕ КОЈА ЈЕ УБИЈЕНА КОПЉЕМ?

САД СМО ГА ТЕК ПОКРЕНУЛИ?

ВИДИТЕ, ВРХ КОПЉА ЈОШ СТОЈИ У ЛОБАЊИ?

КАКАВ ПРОНАЛАЗАК?

ОВО ЈЕ ДОКАЗ ДА СУ ЉУДИ ПРАВИЛИ ОРУЖЈЕ И У ТО ДАВНО ДОБА ЧОВЕКОВЕ ИСТОРИЈЕ?

ЗБОГ ОВОГА САМ И ДОШАО ОВАМО?

ПОШТО ЈЕ ПРОФЕСОР НАШАО ОНО ШТО ЈЕ ТРАЖИО, КРЕНУЛИ СУ ИЗ КАЊОНА...

НЕ СВИЂА МИ СЕ ОВАЈ ОБЛАК ПРАШИНЕ?

СИГУРНО ЈЕ ВЕТАР, ТИМЕ?

БОЈИМ СЕ ДА НИЈЕ КРДО БИВОЛА?

ТО СУ ЖИВОТИЊЕ? ДОЛАЗЕ ДА СЕ НАПИЈУ ВОДЕ?

ИЗГЛЕДА ДА СИ У ПРАВУ?

ЧУЈЕТЕ ЛИ ТУ ТУТЊАВУ?

БАЦИТЕ СВЕ, И У ЗАКЛОН!

БЕЖИМО?

КРДО БИВОЛА?

ХОЋЕМО ЛИ СЕ СКЛОНИТИ НА ВРЕМЕ?

ОВАМО, ПРОФЕСОРЕ!

ГУНБАЈО НИЈЕ ИМАО СРЕЋЕ, ГРАНА ЈЕ ПУКЛА...

ГДЕ ЈЕ СПАД?

ЕНО ГА! С ЊИМ ЈЕ И ЈЕДАН ШИМПАНЗО!

А, ГДЕ ЈЕ ДРУГИ?

КАД САМ ПОСЛЕДЊИ ПУТ БИЛЕО СА СВЕ ГУЊБАЧА, БИО ЈЕ НА ОБОЈ ДРВЕТА.

А ТИ, БИВОЛИ СА СВЕ БАНИШТИЛИ ПРЕД СО-БОМ?

ШАТЉИВЧИНО, ИЗГЛЕДА ДА СИ ОСТАО БЕЗ СВОГ ДРУГАРА?

ИДЕМО ОДАВДЕ?

НАШЕ НАГИРНИЦЕ СУ ИЗ ГАЖЕНЕ?

БОЈИМ СЕ ДА ЈЕ, ИСТУ СУДБИНУ ДОЖИВЕО И ГУЊБАЧ!

ОХ? ЗАБОРАВИЛИ СМО НА ВАШ ДРАГОЦЕНИ ПРОНАЛАЗАК?

ОПЕТ ТЕ НИЈЕ САМ ПОСЛАШАО, ТИМЕ, НАДСИ РЕКАО ДА БЕЖИМО СВЕ БАНИТО?

ЗА СВОЈ ЗАБЕЖЉАО НИЈЕ САМ ИСПУШТАО ИЗ РУКЕ?

ХЕЈ! СНФИТ ЈЕ И ГУЊБАЧЕТ!

НАШ ПРИЈАТЕЉ ПОШАО ЈЕ ПО НАС?

ПРАВО ТИ ЈЕ НА ПЕ НИСТЕ ПОСЛУШАЛИ?

БИО БИХ ЛИЧНО СРЕЋНИЈИ ДА СЕ ГУЊБАЧ ПО СА НАМА!

КАКО СЕ ЈЕДУ, КАО?

НЕ ЗНАМ! КАД САМ СТИГАО, ОН ЈЕ ВЕЋ БИО ОВДЕ!

ТИМЕ, НИКАДА ЗАБОРАВИТИ НАКО САМ ЗА ЈЕДАН КУ ИЗБЕГАО СМРТ!

ПА, НАРАВНОЈ ОНА ЈЕ ОД НЕПРОЦЕЊИВЕ ВРЕДНОСТИ ЗА ЧИТАВО ЧОВЕЧАНСТВО!

ПРОФЕСОР ПОКАЗУЈЕ ЉОВАЊУ КАО ДА ЈЕ ДИЗАЈЛАНТ?

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **ЦРНА БРАДА**

ГОПАЈ

By Bud Sagendorf

ГДЕ ЈЕ КИКА?

ОДНЕО ЈЕ САК-СИЈУ ЗЕМЉЕ У СВОЈУ СОБУ!

КИКО! ШТА ТО РАДИШ?

ПРАВИМ ФАРМУ!

ХА! ХА! КИКА ПРАВИ ФАРМУ У САКСИЈИ!

А, ЗАТО ЈЕ ОДНЕО ЗЕМЉУ!

ХА!

ХМ?

?

ЗАКЉУЧ'О ЈЕ ВРАТА!

НЕ ПРИЛАЗИ!

ТАЈНА ФАРМА

ТИШИ-НА!

?

УПОМОК!

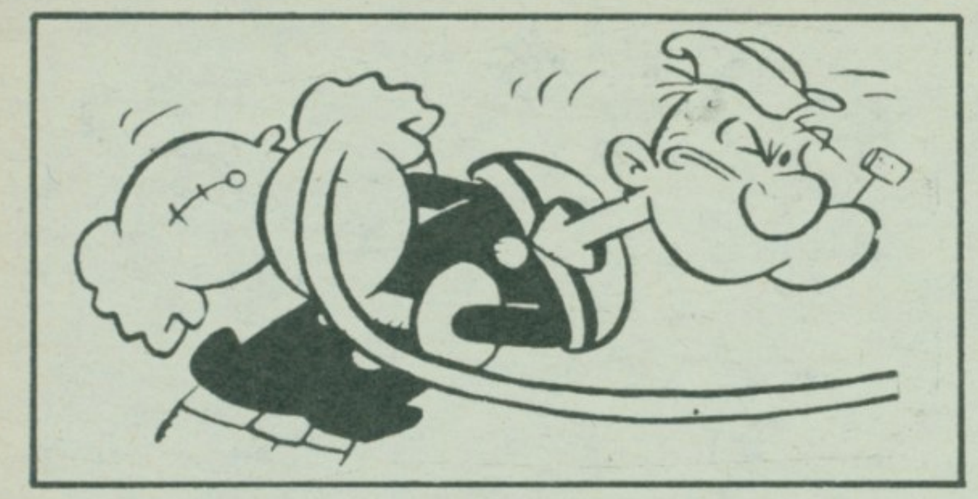
БЕЖИ, БАКО, ДОК СИ ЧИТАВА!

?

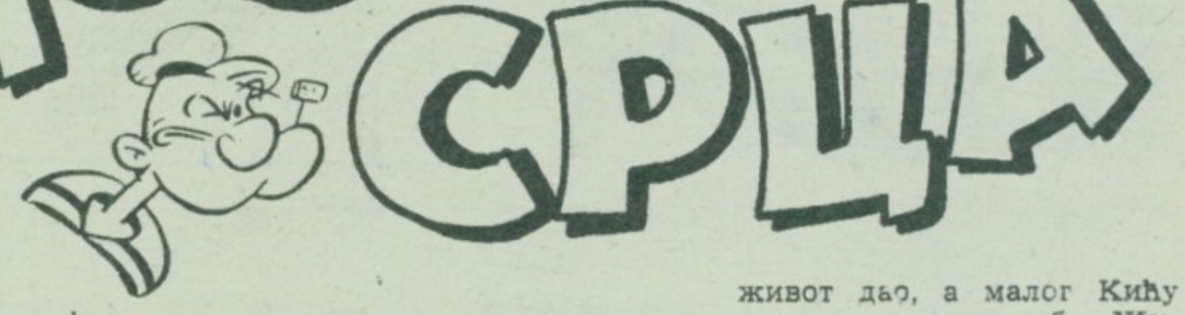
ФИКА МИ ЈЕ РЕК'О ДА СЕМЕ БРЗО РА-СТЕ, АЛ' НИСАМ ВЕРОВАО!

1-20 Bud Sagendorf

© 1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

Јунаци стрипова
ПРЗНИЦА ДОБРОГ СРЦА

Аутор лика морнара Попаја и његове дружине зарадио је лепу суму. Ипак, највећу корист од морског вука рапавог гласа извукла је индустрија конзервисаног спанаћа.

Тридесетих година овог века, у време велике економске кризе, многим америчким послозним људима готово да је пресахла могућност зараде. Браћа Флајшер, Макс и Дејв, међутим, нису могли да се пожале. Истина, није ишло као пре, али је пара било. Ако су грађани оскудевали у много чему, могли су себи бар да приуште јевтину разоноду и тако накратко забораве недаће. Браћа Флајшер нудила су смех. Њихова роба били су цртани филмови који су за неколико центи приказивани у биоскопима. Додуше, већина „цртаћа" била је дело туђих руку, али то за публику и није било важно. Тако су браћа Флајшер постали највећи продуцентски конкуренти Волту Дизнију.

Ривалство са Дизнијем било је толико да пословна браћа нису зазирала ни од ниских удараца: видећи да „отац" Микија Мауса постиже велики успех „сили симфонијом", почели су да производе нешто слично — „колор рапсодију"! Ипак, највише новца донео им је цртани лик Бети Буп, јунакиње за чији еротизам и исмејавање размаженог холивудског друштва цензура није имала разумевања, па је „почистила" са екрана и из стрипова.

А онда је једног дана тих бурних година на њихова врата закуцао цртач Елси Крислер Сегар. Разговор је трајао кратко. Сегар је био отворен:

— Предлажем да се удружимо. Ви уђите у посао с новцем, ја са Попајем, зараду делимо!

ЗАКАСНИО ДЕВЕТ ГОДИНА

Гле, храброг момка, помислила су браћа Флајшер, али нису ништа рекла. О морнару Попају, цртаном лику из стрипа и филмова они су знали, али свет није. Стрип је објављиван само у неколико листова, а приказиван тек ту и тамо, па лик није био много познат ни самим Американцима. Браћа су се нашла у недоумици. Економска криза је, људи немају новца, у оваквим временима пословни ризик је искључен. Па, опет, нешто им је говорило да не погрешити ако не прихвате Сегарову понуду. Пружили су му руку.

Сегар је био пресрећан: Попај неће „умрети". И не само да се одржао у „животу" него је просто окупирао биоскопске дворане одушевљавајући све својим пустоловинама. Тако је прави морнар стао на чело дружине у којој су били Пера Ждера, Олива, Кића и нека животињица чудног изгледа — цип.

Тешко би данас било ко могао да претпостави да је у том друштву Попај последњи настао. И не само то: угледао је свет девет година после свих!

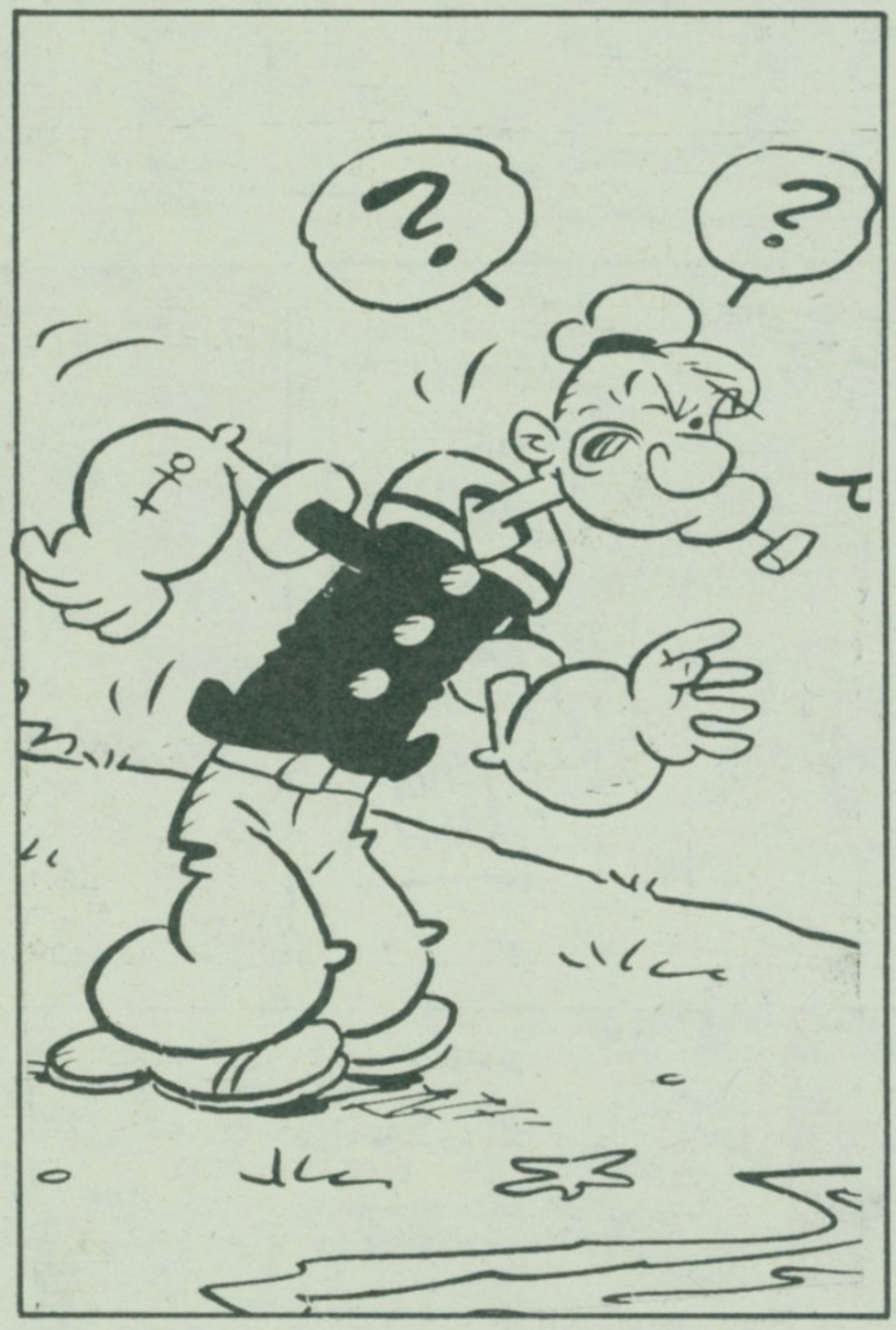
НИЈЕ ОНО ПРАВО

Немогуће је утврдити ко је од Попајевих рођака и пријатеља први угледао свет, али је несумњиво да сви потичу из оловке Е. С. Сегара, рођеног у Честеру, у америчкој савезној држави Илиноис, мада су се као Попајеви аутори оглашавала и браћа Флајшер.

Сегар је научио цртање код неког професора и запослио се као карикатуриста у родном граду. Дани су одмицали, а он није напредовао ни корак. Кућа — посао, посао — кућа, без уштеђеног цента. Дигао је руке. Сунце га није огрејало ни као свирача у једном џез оркестру, премда је на том послу нешто зарадио и одвојио на страну. Уштеђевина се повећала и од посла у биоскопу у којем је повремено радио као кино-оператер.

Нико од Сегарових пријатеља није знао да он читаве ноћи проводи читајући и анализирајући стрипове. Нарочито се дивио мачку Срећку. Маштао је да прикупи довољно новца и да се окуша као аутор цртаног филма.

После неколико година обрео се у Чикагу и запослио у листу „Чикаго ивнинг американ". Скицирао је ликове, одбацивао, дорађивао, једни су му се допали, други нису. Најзад, 1920. године својим и нешто позајмљеним новцем снимио је први цртани филм. У њему су се појавили сви ликови Попајеве дружине, али не и Попај. Сегер је осетио да нешто шкрипи. Није то било оно право. Недостајала је централна личност која вуче остале ликове и носи радњу, личност јака попут Дизнијевог Микија Мауса. После дужег размишљања и новог цртања и доцртавања настао је морнар Попај. Знајући да публика тешко прима изненадну појаву новог лика у друштву већ прихваћених, Сегар је Попаја увео поступно. Започео је тиме што у једној епизоди Пера Ждера креће на острво Утопију и ангажује једног морнара да га пребаци својим бродом. Наравно, морнар је био — Попај! Било је то 1929. године.

Попај је оличење морског вука отврдлог на морима и ветровима. Тако се понаша, тако и говори. Глас му подсећа на звук рендета. Прзница је. Али у њему куца срце добричине. Пера Ждера га очас насамари, а он се никад не наљути, за Оливу би и живот дао, а малог Кићу воли више него себе. Живот га баца у разне неприлике. Пошто није претерано лукав, Сегар га из невоље извлачи снагом.

СНАГА ЗБОГ БЕСПАРИЦЕ

Снага је Попајева одлика, али првих дана његовог живота ње није било. Настала је као последица Сегарове беспарице. Да би некако снимио филмове о Попају, био је принуђен да прихвати понуду неке америчке фирме за производњу конзервисаног спанаћа. Фирма је нудила новац, он је морао да рекламира спанаћ у конзерви као извор снаге и здравља. Да се „цртаћи" не би претворили у рекламни филм и на тај начин изгубили драж, Сегар је измислио „цаку": чим Попају затреба снага, он отвори конзерву, саспе спанаћ у грло и ... постаје несавладив!

Ваља рећи да су Попај и његова дружина споро освајали Америку. Тек када су браћа Флајшер капиталом умешала своје прсте, ствар је кренула и Попај је постао миљеник публике. Сегар је зарадио доста новца, браћа Флајшер више, а највећу корист од Попајевог лика извукла је индустрија конзервисаног спанаћа.

У филмове о Попају Сегар је унео новину која је постала његова специјалност. Наиме, док су Дизнијеви сарадници исцртавали позадину на платну, Сегар је за декор први употребљавао макете. Тиме је постигао утисак тродимензионалности.

Занимљиво је да је утицај појединих ликова из стрипова и филмова о Попају био толики да су у другом светском рату „Вилисове" фабрике свом теренском возилу дале име Попајеве животиње — цип.

Сегар је умро пред рат. Његово дело наставио је Том Симс. После њега Попаја је цртао мађарски емигрант Бела Заболји, а данас Бад Сегендорф.

М. Т.

ОПАСНИ ДЕЦИБЕЛИ

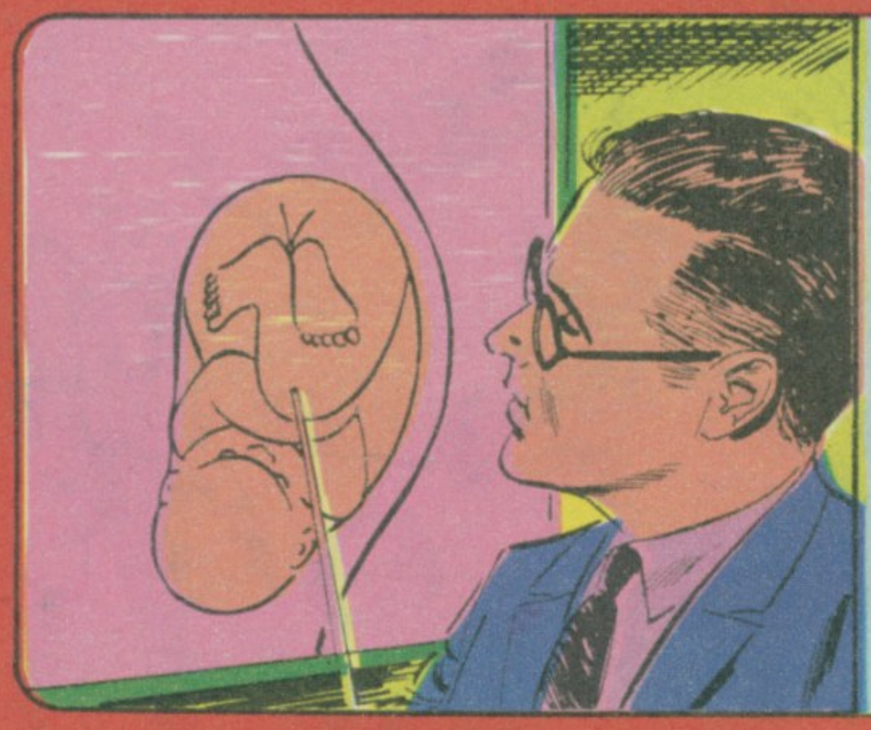
1

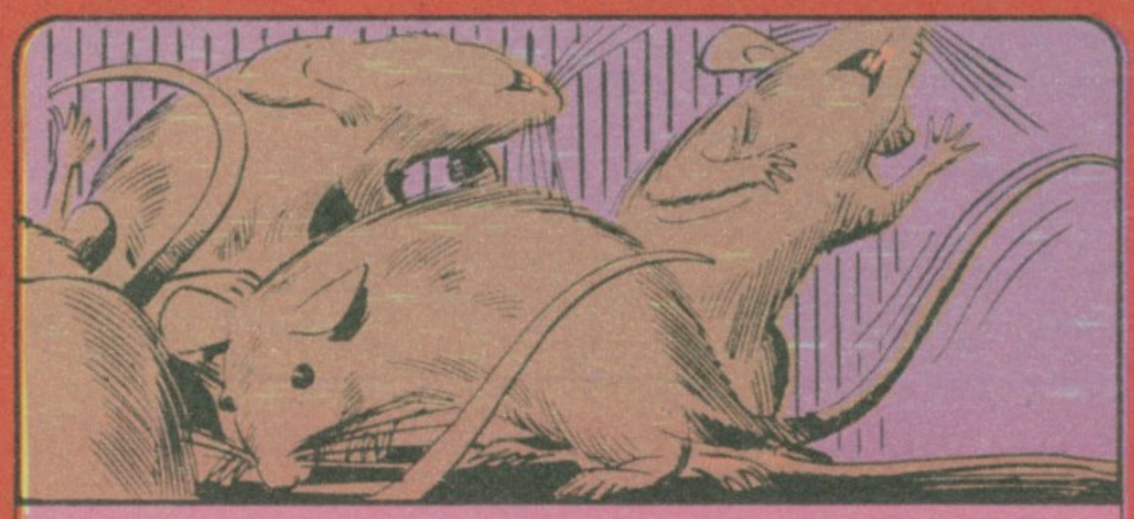
Прекомерна бука, као специфична врста загађивања околине, ремети нормалан живот човека и штети његовом здрављу. Са индустријализацијом и општим напретком друштва она се све више повећава. Нарочито је изражена у савременим облицима забаве као што су рок-музика, мотоциклизам, вожња моторним чамцима, моторним санкама... **Бука не само да нас омета у разговору и раду већ може да остави трајне последице на наш слушни апарат, а штети нам и на разне друге начине.**

Буком се сматра сваки нежељени звук. Док слушамо музику, на пример, разговор је бука, и обрнуто. Млазни авион, међутим, прави буку и омета нас у оба случаја.

Др Чонси Лик, са универзитета у Калифорнији, каже да бука подједнако штетно делује на човеков нервни и ендокрини систем. Оштећује и репродуктивне органе жена и може озбиљно да нашкоди још нерођеном детету.

Доказано је да бука од 95 децибела (db), иако слабија од буке коју ствара један рок-оркестар, код мишева изазива грчење и обамрлост.

Требало би да људи, над год је то могуће, „држе" буку под контролом. Пример за углед је својевремена обустава изградње аеродрома у мочварним степама Флориде, што је омогућило очување природног амбијента и заштиту богате фауне.

M ☮ All rights reserved 1970 Publishers Hall Syndicate

НЕСАВЛАДИВА ЛУЛУ

Једна од најранијих теорија о постојању такозваних „наелектрисаних људи" везана је за име Анжелик Котен из Ла Перијера у Француској. Девојка је, наводно, стекла ову особину у четрнаестој години, јануара 1846. Чудо је трајало пуних десет недеља. Предмети којима би се приближила сами су узмицали, а ако би их држала у руци, нико више није смео да их користи јер је постојала опасност од „струјног удара". То се, иначе, догађало сваком ко би се нашао у њеној непосредној близини. Услед нагомилане енергије и најмањи додир њених прстију или одеће био је довољан да покрене најмасовније делове намештаја...

Чим се случај прочуо, научници су се дали на посао. Оформљена је студијска група на челу са чувеним физичарем Франсоа Арагоом која је имала задатак да проучи феномен. У извештају штампаном у листу „Расправе" пред крај 1846. чланови групе напоминју да енергија у девојци има карактеристике електромагнетизма, јер су компаси у њеној близини „губили правац". Осим тога, јача је у вечерњим часовима и зрачи из леве стране њеног тела, нарочито подлактице и рамена. Забележено је такође да се у време трајања овог феномена девојка често грчила као у болу, број срчаних откуцаја повећавао јој се тада на 120 у минуту и све то веома ју је узнемиравало и плашило.

РУКА КАО МАГНЕТ

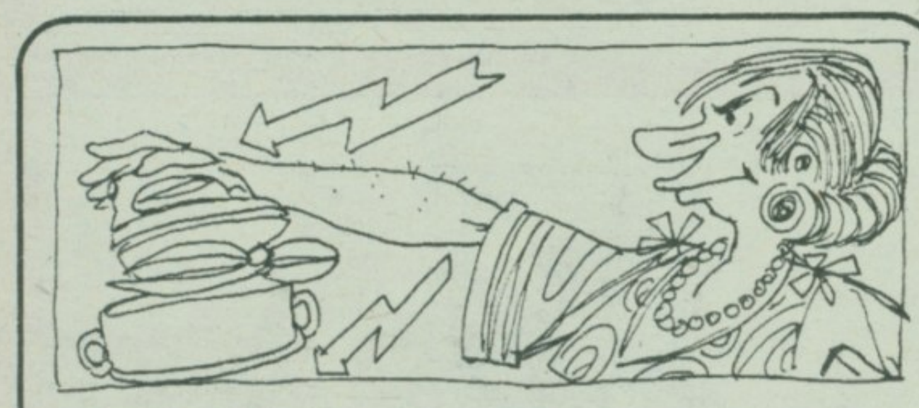
Све појаве параелектричних ефеката, о којима се мало зна, немају никакве везе са биоелектричним пољима код човека мада су исти као биоелектрични процеси код јегуље, на пример. Наука је утврдила да свака ћелија у нашем телу има свој мали електрични набој. Сваки кубни сантиметар мишића може, теоријски, да произведе напон од око 300 хиљада волти, али врло мале јачине. Потребна је далеко већа снага да би се произвели поменути ефекти, али како до тога долази још се не зна.

Седамнаестогодишња Каролина Клер из Онтарија напрасно се разболела 1877. године — нагло је измршавила и почела да пати од напада бунила; причала је много и описивала удаљена места која никада није видела. Опоравила се тек после годину и по дана. Али, тада се у њен живот неочекивано увукла нова напаст — постала је „наелектрисана" и сви предмети које је додиривала претварали су се у магнете: за тело јој се лепио прибор за јело и само уз помоћ неког од укућана успевала је да га се ослободи.

ПРИНОСЕЋИ СТОЛИЦУ ДЕВОЈКА ЈЕ СА ЧУЂЕЊЕМ ЗАКЉУЧИЛА ДА ОД ЊЕ ВИШЕ НЕ МОЖЕ ДА ОДВОЈИ РУКУ. И ДОК ЈЕ ЧЕТВОРО ПРИСУТНИХ ПОКУШАВАЛО ДА ЈОЈ ПОМОГНЕ, СТОЛИЦА СЕ ПРАШТЕЋИ РАСПУКЛА У КОМАДЕ.

Готово истоветна невоља стигла је и Френка Меклинстрија из Цоплина. Кад га је ово задесило, морао је непрестано да се креће. У противном, ноге би му се једноставно залепиле за подлогу и морали су да му прискачу у помоћ.

Шеснаестогодишњи Луис Хамбургер чији је случај 1890. године проучаван на

НИШТА НЕПОЗНАТО

Године 1938. амерички Државни савет за научна истраживања понудио је награду од 10 хиљада долара ономе ко њиховој комисији прикаже сличан природни феномен. На конкурсу се пријавила једна једина особа — жена по имену Антуан Тимер. Тврдила је да њена рука реагује као магнет и показала како се за њу лепе метални предмети. Али, председавајући комисије, тада чувени илузиониста Џозеф Данинџер, тврдио је да уз помоћ скривеног конца исто то може да изведе као трик.

И данас се појављују особе које тврде да имају натприродне способности те врсте и радо их приказују јавности избегавајући при том директне одговоре на питања научника и подвргавање строжим научним проверама „феномена". Претпоставља се да је то из жеље да све буде обавијено велом тајанствености, што им у „послу" више одговара. али и да се ради о чистим илузионистичким триковима који ни у прошлом веку нису били ништа ново ни непознато.

фармацеутском колецу у Мериленду могао је, као човек-магнет, само додиром руке да подиже предмете и тако „залепљене“ за кожу њише без бојазни да ће отпасти. Само додиром јагодица успевао је да подигне теглу пуну метала тешку преко 2,5 килограма.

ЧУДО ОД ЖЕНЕ

Ипак, људи су и даље веровали да су то само приче за децу, а онда се појавила Лулу Херст — отелотворење свега што је могло да има везе са феноменом параелектричних ефеката, чудо ове појаве у Америци 19. века. Давала је чак и представе: приказивала је свету своје натприродне особине укључујући изузетну снагу која јој је обезбедила надимак „несавладива“.

Овај феномен почео је и код ње да се испољава после четрнаесте године. Док је једном приликом, постављајући сто за обед, вадила из креденца порцуланski сервис, зачуо се прасак — тањири су се поломили у парампарчад и распрштали по читавој просторији. Сви су занемели од изненађења... Још се честито нису ни повратили од шока кад је Лулу, приносећи столицу једном рођаку, са запрепашћењем утврдила да од ње више не може да одвоји руку. Док је четворо присутних узалуд покушавало да јој помогне, столица се праштећи распукла у комаде, а сви они полетели устрану, као одбачени неком експлозијом.

После две недеље, кад се Лулу на све мало привикла, родитељи су је наговорили да своје изузетне способности прикаже свету и уновчи их. Тако се девојка отиснула у свет естраде. Држала би, рецимо, један крај билијарског штапа док су два човека безуспешно покушавала да други крај оборе на земљу; могла је обичним захватом руке да подигне столицу на којој, један другој у крилу, седе три одрасле особе, додир њеног прста био је довољан да се столица „укопа“ тако да ни тројица снажних мушкараца нису била у стању да је помере.

У књизи „Необични људи“ објављеној 1961. године Едвардс напомиње да је Лулу дозвољавала научницима да све то прате из непосредне близине. Тако су, наводно, и потврдили да заиста није реч ни о каквом трику.

СУПЕРБЕБА

Едвардс наводи још два примера „несавладивих“ из тог периода Ени Ебот и Мери Ричардсон. Њих две нису имале магичну снагу једне Лулу, али су на неки, такође необјашњив, начин биле отпорне на све утицаје са стране, ма колико били снажни. Укратко, нико им ништа није могао.

Теорије по којима се овакве особине стичу искључиво у пубертету нису довољно основане. Познат је случај дечака по имену Зулу који је са само шест година био у стању да добро „протресе“ свакога ко га додирне, баш као и једна беба рођена 1869. године у Сент-Урбену у Француској — из њених прстију севале су варнице, а кад је умрла у деветом месецу, око њеног тела још неко време осећало се, наводно, прилично јако зрачење.

У новије време као пример феномена о коме је реч најчешће се помиње Анемари Шнајдер. Поседовала је све већ поменуте особине али је истовремено била у стању да изведе неке механичке радње „на даљину“, на пример да одврне сијалицу, извуче фиоку или окрене слику на зиду.

Д. В.

ПАПА У ИЗЛОГУ

Када је 26. јануара ове године сазнао да је статуа коју је продао за 240 фунти (око 10 хиљада динара) дело Ђованија Лоренца Бернинија, чувеног италијанског скулптора из 17. века, и да је њена вредност процењена на више од 20 милиона динара, антиквар Рој Поуп показао је невероватну хладнокрвност.

„Ипак сам зарадио коју парицу“, било је све што је изјавио новинарима који су га после сензационалног открића посетили у његовој неугледној радњи у јужном делу Лондона.

Бронзану статуу која представља портрет папе Гргура XV Поуп је купио октобра 1978. на аукцији код чувеног Кристија у Саут Кенсингтону у Лондону за свега 85 фунти (око 4 хиљаде динара). Није сматрао да је нарочито вредна, али се надао да ће моћи да је прода уз зараду.

„Статуа је масивна и веома тешка и имао сам муке да је пребацим и унесем у радњу. Стајала је у излогу. Да нисам успео да је продам, био бих принуђен да је премештам у задњи део радње и можда бих зарадио хернију“, каже четрдесет двогодишњи антиквар покушавајући, изгледа, да се утеши.

Бронзани папа седео је у излогу и посматрао саобраћајну гужву у Клапам Роуду пуних шест недеља пре него што се неко заинтересовао за њега.

„Људи који су свраћали у радњу говорили су ми да кип никада нећу успети да продам. Када се појавио господин Мајнерцаген и понудио ми 240 фунти, без оклевања сам пристао, иако сам првобитно тражио 275 фунти. Чим је Мајнерцаген изнео статуу из радње, почео сам да се питам нисам ли погрешио. На његовом лицу лебдео је неодређен осмех који као да је говорио да статуа вреди више него што је процењена код аукционарске фирме „Кристи“.

Да би тачно утврдио порекло статуте, тридесет шестогодишњи купац Николас Мајнерцаген, трговац ретким старим књигама, обратио се стручњацима Антонију Редклифу и Чарлсу Аверију, експертима Музеја Викторија и Алберт у Лондону. После детаљног испитивања обојица су се сложила да се ради о оригиналном Бернинијевом делу.

„Папа“ се сада налази на изложби у Барокној галерији у Лондону. Његов нови власник изјавио је да ће статуу продати јер је исувише драгоцена да би стајала у кући једног човека. Недопустиво је, каже он, да велика уметничка дела буду власништво појединаца. Њихово место је у музејима или галеријама где ће бити доступна најширем кругу људи.

Ерл од Лејнсбороа, међутим, не дели хладнокрвност антиквара Поупа. Статуа је првобитно припадала његовој аристократској породици. Он је пре две године одлучио да из своје породичне куће Свитланд хола прода све ствари, Такође је отишла и статуа папе чијег аутора није знао. На аукцији код Кристија све ствари из Ерлове куће продате су за 117.973 фунти (око 5 милиона и 300 хиљада динара). Ерл је сада неутешан.

Представници аукционарског предузећа Кристи нису пристали да приме новинаре. Али су ангажовали Чарлса Аверија, човека који је први идентификовао статуу. Вероватно у нади да ће његове стручне експертизе спречити сличне пропусте који могу да окрње углед куће.

Што се Роја Поупа тиче, најскупљи предмет на недавно одржаној лицитацији у његовој радњи — дрвени модел старог египатског храма — стајао је свега 40 фунти. Антиквар тврди да му последњих недеља посао иде лошије него обично. Изгледа да љубитељи старина не верују у чуда, поготово да се у истој антикварници за кратко време може наћи више ретких драгоцености.

М. Ш.

ЗМАЈ ХВАТА МУЊУ

ПРОФЕСОР МУДРИЋ

РЕЧ-ДВЕ О ЕЛЕКТРИЦИТЕТУ У АТМОСФЕРИ

ДАНАС ЛЕПО И СУНЧАНО У ЦЕЛОЈ ЗЕТЉИ...

КИША! ОДЛИЧНА ПРИЛИКА ДА МАЛО ПОПРИЧАТО О НЕКИМ АТМОСФЕРСКИМ ПОЈАВАМА...

МУЊА ЈЕ, У СТВАРИ, ЕЛЕКТРИЧНА ВАРНИЦА КОЈА И ТРКЛУ НОЋ МОЖЕ НА ТРЕНУТАК ДА ПРЕТВОРИ У ДАН!

ПРАВИ ВИТЕЗ УВЕК ЈЕ РАСПОЛОЖЕН ЗА ДОБРУ БОРБУ!

А САДА, ЕВО КАКО СЕ ИСПОЉАВА МУЊА:

ПРЕ СВЕГА, ЗВУК КОЈИ МОЖЕ БИТИ ВЕОМА СНАЖАН ЗОВЕ СЕ ГРМЉАВИНА...

ЗАТИМ, ИСТО ТОЛИКО СНАЖНА СВЕТЛОСТ...

ДА БИ СЕ НА КРАЈУ ПОЈАВИЛА САМА ВАРНИЦА КОЈА...

...НАСТАЈЕ КАДА ОБЛАК НАБИЈЕН ПОЗИТИВНИМ ЕЛЕКТРИЦИТЕТОМ НАИЂЕ НА ДРУГИ ОБЛАК КОЈИ ЈЕ НАБИЈЕН НЕГАТИВНИМ ЕЛЕКТРИЦИТЕТОМ...

ЈАООО!!!

ЗНАМ ДА ЈЕ ТАКО ГОРЕ, АЛИ НОГЕ БЕЖЕ НЕ ПИТАЈУЋИ ЗА САВЕТ!

...ИЛИ ИЗМЕЂУ ОЛУЈНОГ ОБЛАКА И ЗЕМЉЕ КОЈА ЈЕ ТАКОЂЕ НАБИЈЕНА ЕЛЕКТРИЦИТЕТОМ.

НАИМЕ, ЗА ВРЕМЕ ОЛУЈЕ ТРЕБА ИЗБЕГАВАТИ УЗДИГНУТА МЕСТА, ОСЛОБОДИТИ СЕ МЕТАЛНИХ ПРЕДМЕТА И НИКАДА СЕ НЕ СКРИВАТИ ПОД КРОШЊОМ? ВЛАЖНЕ ГРАНЕ ОДЛИЧНО ПРОВОДЕ ЕЛЕКТРИЦИТЕТ?

КОГА ДА НАЈАВИМ?

ОЛУЈНИ ОБЛАЦИ? НАПРАВИО САМ?

НАКО ЧАК У ДИМЊАКИМА ПРИВЛАЧИ МУЊУ, У КУКИ ТРЕБА ИЗБЕГАВАТИ ПРОТАЈУ ЈЕР ПРАВАЦ МУЊЕ ПОКЛАПА СЕ ГОТОВО УВЕК СА ПРАВЦЕМ ВЕТРА!

ДО ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈЕ ОБЛАКА ДОЛАЗИ ЗБОГ ВИШЕ РАЗЛОГА, АЛИ ОСНОВНИ ЈЕ ЈОНИЗАЦИЈА ВАЗДУХА И КОНДЕНЗАЦИЈА ПАРЕ. ЕЛЕКТРИЧНИ НАБОЈ АТМОСФЕРЕ МЕРИ СЕ НАРОЧИТИМ АПАРАТОМ- ЕЛЕКТРОСКОПОМ.

ЛЕПО, ЗАР НЕ?

ЈАО, ПОТКОВИЦА! ОВО ЋЕ БИТИ МОЈ СРЕЋАН ДАН!

ПОТКОВИЦА ТРЕБА ДА СЕ ПОДИГНЕ И СНАЖНО ЗАБАЦИ ИЗА ЛЕБА...

ЈАООООО!!!

ГАЂАЋУ ПОТКОВИЦОМ СВАКОГ КО СЕ УСУДИ ДА МИ КАЖЕ ДА ОВО ЧУДО ДОНОСИ СРЕЋУ!

БЕНЦАМИН ФРАНКЛИН, РОЂЕН У БОСТОНУ 1706, ИСПИТИВАО ЈЕ ПОЈАВУ МУЊЕ. ОН ЈЕ НАПРАВИО ЧУВЕНИ ЕКСПЕРИМЕНТ СА ПАПИРНИМ ЗМАЈЕМ ЧИЈИ ЈЕ РЕП БИО ПРОТКАН МЕТАЛНИМ НИТИМА. КАДА ЈЕ ПУШТЕНИ ЗМАЈ ДОСТИГАО ОЛУЈНЕ ОБЛАКЕ, ДОШЛО ЈЕ ДО СНАЖНОГ ИСКРЕЊА И ГРМЉАВИНЕ ПРОУЗРОКОВАНЕ МЕТАЛНИМ НИТИМА У РЕПУ.

ЕЈ, СТВАРНО? ЗМАЈ ХВАТА МУЊУ?

НЕШТО КАСНИЈЕ ФРАНКЛИН ЈЕ ИЗУТЕО ГРОМОБРАНСКУ ШИПКУ СА ПЛАТИНАСТИМ ВРХОМ КОЈА ЈЕ МЕТАЛНИМ ПРОВОДНИКОМ ПОВЕЗАНА СА ЗЕМЉОМ.

КАКВО ЗГОДНО МЕСТАШЦЕ!

КАКВА ГАДНА ЗАБУНА!

КАКО ТО ДА СЕ ПРВО ПОЈАВИ МУЊА А ТЕК КАСНИЈЕ ЧУЈЕ ГРМЉАВИНА?

ЗАТО ШТО, ДОК СВЕТЛОСТ ПРЕЛЕТИ БРЗИНОМ ОД 300 ХИЉАДА КИЛОМЕТАРА У СЕКУНДУ, ЗВУК ПРОЂЕ ТЕК 340 МЕТАРА.

ИНАЧЕ, ОНИ НАСТАЈУ ИСТОВРЕМЕНО.

СВАКАКО ДА ВИШЕ ВОЛИМ ШТО ИМА ГРМЉАВИНЕ!

ЕЛМОВА ВАТРА ИЛИ ВАТРА СВЕТОГ ЕЛМА ЈЕ ЈОШ ЈЕДНА ПОЈАВА ЕЛЕКТРИЦИТЕТА У АТМОСФЕРИ. РЕЧ ЈЕ О ТИЊАВОМ ЕЛЕКТРИЧНОМ НАБОЈУ КОЈИ СЕ ОПАЖА КАО СВЕТЛУЦАЊЕ ЉУБИЧАСТИХ ТАЧКИЦА НА ВРХОВИМА БРОДСКИХ ЈАРБОЛА ИЛИ НА НЕКИМ ИСТАКНУТИЈИМ ДЕЛОВИМА ВИСОКИХ ГРАЂЕВИНА.

МОГАО БИ ДА СКОКНЕШ ДО НЕКОГ ВРХА И ДОНЕСЕШ МАЛО ЕЛМОВЕ ВАТРЕ! НЕСТАЈЕ ЈЕ ПЛИНА!

МОЖДА НАЈЗАНИМЉИВИЈА ПОЈАВА ЕЛЕКТРИЦИТЕТА У АТМОСФЕРИ ЈЕ ОНА КОЈА СЕ ЈАВЉА САМО У ПОЛАРНИМ ЗОНАМА. ИМА ОБЛИК ПРОВИДНЕ ЖУБКАСТЕ, ЗЕЛЕНКАСТЕ ИЛИ ЉУБИЧАСТЕ ЗАВЕСЕ КОЈА МОЖЕ ДА ДОСТИГНЕ И 500 МЕТАРА ВИСИНЕ.

ЗАР ТЕ НЕ ХВАТА ЈЕЗА ОД ОВАКВЕ ЛЕПОТЕ ?!

ХИТ СТРАНА

ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА

Крајем прошле године и почетком ове пажњу љубитеља поп-музике опет привлачи ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА, по много чему необична рок-група из Новог Сада.

Браћа Вранешевић предводе групу музичара из ЛАБОРАТОРИЈЕ ЗВУКА који, откако је шира јавност имала прилике да их чује на фестивалу у Опатији 1977. године и на Вечери слободних форми у Суботици 1978. године, стално експериментишу и изненађују својим идејама. После многих персоналних промена, тонских истраживања, ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА је снимила ЛП „Тело", нешто ново, необично и ван уобичајених рок-стандарда. На плочи се нашло десет песама: „Суварак", „Лепо тело", „Хоби", „Бајна машина", „Контранапад", „Алкохол, жене и...", „Ја не могу", „Дневни ред", „Ленчуга" и „Слаткиши". Све песме одишу атмосфером, спонтаношћу и зрелошћу. Концепцијски, овај рок-албум представља две независне целине о „врлинама" и „пороцима". Текстови говоре о обичним стварима, али иронично-саркастично. Снимање плоче почело је у марту прошле године, али коначан облик снимљен је у септембру.

Чланови ове групе, која представља синтезу добро изведеног експеримента и већ постојећих музичких закона, су: **Предраг Вранешевић** (гитара, клавијатуре, вокал), **Младен Вранешевић** (вокал), **Иван Кашик** (бубњеви), **Александар Пејак** (гитара), **Ђорђе Урбан** (бас), **Рената Виги** (вокал) и **Дина Вранешевић** (вокал).

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

СУВАРАК

Музика:
П. Вранешевић
Текст:
П. Вранешевић
Изводи:
ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА

У малом месту живим
имам велике жеље
одох у светске
телоградитеље

Па кад шором прођем
и све гледам право
да ли је женској жао
што је нисам звао

Мајица ми уска
сваки мишић бриди
когод то да види
одмах му се свиди

Он је он је права марка
из Бачкога Јарка

Постао сам светска
марка
од бившег суварка

МУЗИЧАРИ И ЊИХОВИ ЉУБИМЦИ

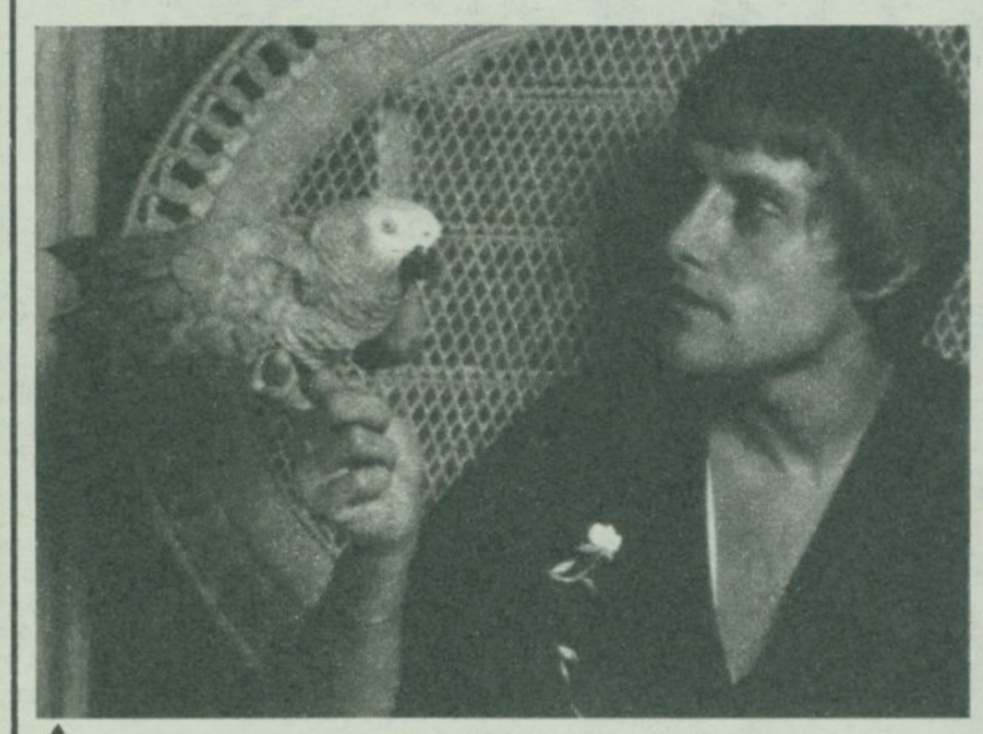
Мада су скоро свакодневно окружени својим обожаваоцима и опседнути новинарима и другим знатижељницима, популарни певачи и музичари ипак су веома усамљени. То често изјављују у интервјуима, а јавности је добро познато да се у сјају своје популарности поп-звезде често повлаче у самоћу другујући са књигама, животињама... За многе животиње су једини пријатељи који им остају верни и по завршеној каријери. Данас ћемо вам представити четири, у свету поп-музике веома популарне личности које заиста искрено другују са својим љубимцима.

▲ **ЛИФ ГАРЕТ** (LEIF GARRETT) и његова љубимица Нађа. Куче, које припада реткој поларној раси, заиста ужива са својим газдом. У Лифовој кући са великим двориштем, Нађа се игра преко целог дана.

Брат и сестра **ЏЕД (JED)** и **ЛЕСЛИ (LESLY)**, чланови групе ПРОМИСИС (PROMISES), ни на турнејама се не одвајају од свог љубимца. Обичан црни мачак, како кажу, ужива у њиховој музици па га зато често воде са собом. ▼

▲ Познати бубњар трија ЕМЕРСОН, ЛЕЈК И ПАЛМЕР, **КАРЛ ПАЛМЕР,** тренутно припрема своју солистичку плочу јер се група за кратко време разишла. У раду му, како Палмер каже, помаже његов љубимац папагај кога је пре неколико година донео са једног путовања.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем било коју ЛП плочу групе БЛОНДИК.
Игор Коревски, Н.Н. Стара пилана бб, 97250 Кичево

Мењао бих касете „Битанга и принцеза" (БИЈЕЛО ДУГМЕ) и „Од шанка до шанка" (Андреј Шифрер) за касете следећих извођача: DEEP PURPLE, Elvis Prisly, THE DOORS, THE ROLLING STONES и Little Richard.
Златко Боко, Аљиновићева 18, 58000 Сплит.

ПАТИ СМИТ (PATTI SMITH)

Недавно се код нас појавила најновија плоча популарне ПАТИ СМИТ. Назив плоче је „Талас" (»Wave«) и то је треће остварење ове америчке представнице новог таласа које је објављено код нас. Љубитељима Пати Смит тако се пружа могућност да детаљно упознају музички стил ове певачице. У овом броју објављујемо део интервјуа који је Пати Смит дала енглеским музичким новинама.

— Твој нови албум „Талас" налази се високо на листама популарности. Сингл „Фредерик" такође је постигао изузетан успех. Како се осећаш када видиш своје име на топ-листама?

— Осећам се фантастично. Немам ништа против листа популарности. На крају, значај овога што радим управо је у могућности комуницирања. Када се моје плоче продају у великим тиражима, то значи да ја на неки начин комуницирам са свим тим људима који слушају моје песме. Плоча „Талас" за мене лично је од великог значаја. Критика ми у последње време није била наклоњена, али и она мора признати да сам овог пута заиста била доследна. Нисам пристала ни на какве компромисе и зато ми је драго што је плоча постигла овако велики успех.

— Често спомињеш РОЛИНГСТОУНСЕ. Да ли су они и даље твој узор?

— Моја музика нема много сличности са РОЛИНГСТОУНСИМА, али је тачно да су они извршили највећи утицај на мене. Мислим да је Мик Џегер најбољи певач на свету. Има изузетан осећај за црначку музику и одлично пева њихове песме. Наступала сам неколико пута са РОЛИНГСТО-

СЕДМИ КРУГ

Рок-састав СЕДМИ КРУГ из Београда оформљен је пре годину дана и ради у постави: **Љубиша Трбојевић**, (бас), **Мирослав Живановић** (вокал), **Зоран Јанчевски** (гитара), **Бранислав Карлеуша** (клавијатуре), **Мирослав Дракулић** (гитара) и **Предраг Шојић** (бубњеви). Вежбају у београдском Дому омладине и досад су имали неколико наступа у аматерском позоришту Дадов, а направили су и снимке за Радио-Нови Сад. Материјал за први сингл већ је припремљен и снимање треба да почне ових дана. Свирају своје композиције, а узор им је СМАК, његова ритам-подлога. Тема њихових песама је савремена, везана за живот младих. Сви су студенти и музика им је тренутна преокупација. Имају комплетну опрему па се надају да, уз велико залагање, ни успех неће изостати.

КАРЛА БОНОФ
(KARLA BONOFF)

КАРЛА БОНОФ, двадесет седмогодишња певачица, до сада није постигла неки запаженији успех у Европи. У Сједињеним Америчким Државама, међутим, представља једну од најсвежијих композиторских снага која се појавила у последње време.

Карлином успеху у великој мери допринела је и Линда Ронштат која је на свом албуму „Појури низ ветар" (»Haster Down the Wind«) снимила чак три композиције Карле Боноф. Продуценти су увидели да се у Карли крије велики таленат и омогућили су јој снимање сопствене плоче. О свом дебију Карла каже: „Више од седам година бавим се компоновањем, што значи да сам имала доста времена да одаберем праве песме за своју прву плочу. Међутим, чим се албум појавио требало је писати нове песме, а ја једноставно нисам налазила довољно инспирације. Први албум продао се у преко 250 хиљада примерака и то је за мене представљало огромну обавезу. Зато сам материјал за ЛП „Немирне ноћи" (»Restless Nights«) спремала изузетно пажљиво и сада када се албум појавио у продаји, морам признати да сам њиме потпуно задовољна."

Композиције Карле Боноф одишу сетном атмосфером, романтичне су и најчешће говоре о неузвраћеној љубави. Донекле се осећа сличност са Линдом Ронштат, али то и није чудно јер су Карлу на овој плочи пратили Линдини музичари.

УНСИМА и то је за мене незаборавно искуство.

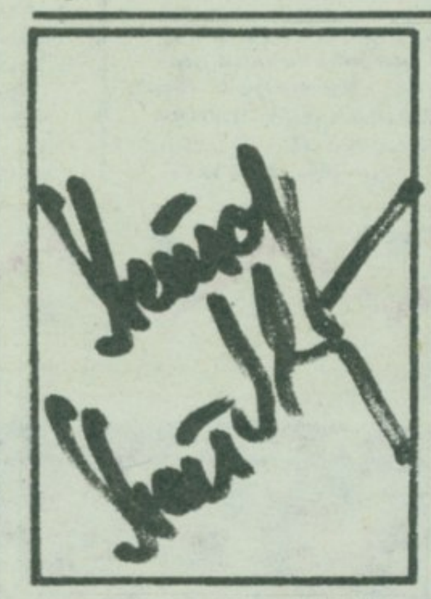
— У последње време твој успех је критика доста осporавала. Како ти гледаш на то?

— Па у Енглеској, а донекле и у Америци, замерају ми да сам се „продала", односно комерцијализовала. Мислим да је то смешно. Наиме, када сам почела да компонујем, моје песме нико није пуштао на радију. Говорили су да су ми текстови сувише провокативни. Међутим, млади су их прихватили и уз њихову помоћ моје песме су стигле и на топ-листе. Када су најзад доспеле и до радија, сматрала сам то великим успехом и за мене и за моје присталице. На жалост, критика ми је од тада окренула леђа.

МОЈ ИЗБОР

Од овог броја уводимо нову рубрику МОЈ ИЗБОР. У њој ће наши познати музичари и музички критичари давати своју листу најдражих песама.

Позивамо читаоце да и они учествују у овој рубрици. Потребно је само да нам пошаљу своју слику и наведу 5 домаћих и 5 страних композиција које најрадије слушају.

ПЕТАР ПОПОВИЋ, музички уредник листа „Здраво", каже да би ове песме снимио на једну касету и понео на пусто острво:

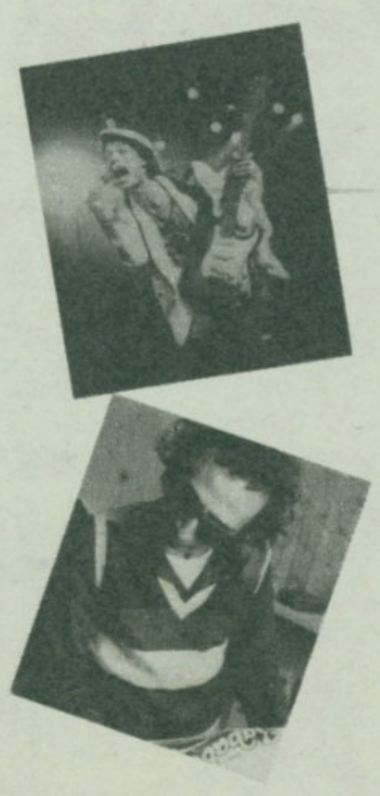
ДОМАЋЕ:

1. **ЗА КОЈИ ЖИВОТ ТРЕБА ДА СЕ РОДИМ — Time**
2. **ПИШИ МИ — Бијело дугме**
3. **ЖИВОТ ЈЕ МОРЕ — Рани мраз**
4. **МОДРА РИЈЕКА — Индекси**
5. **РОБИНЗОНИ — Метак**

СТРАНЕ:

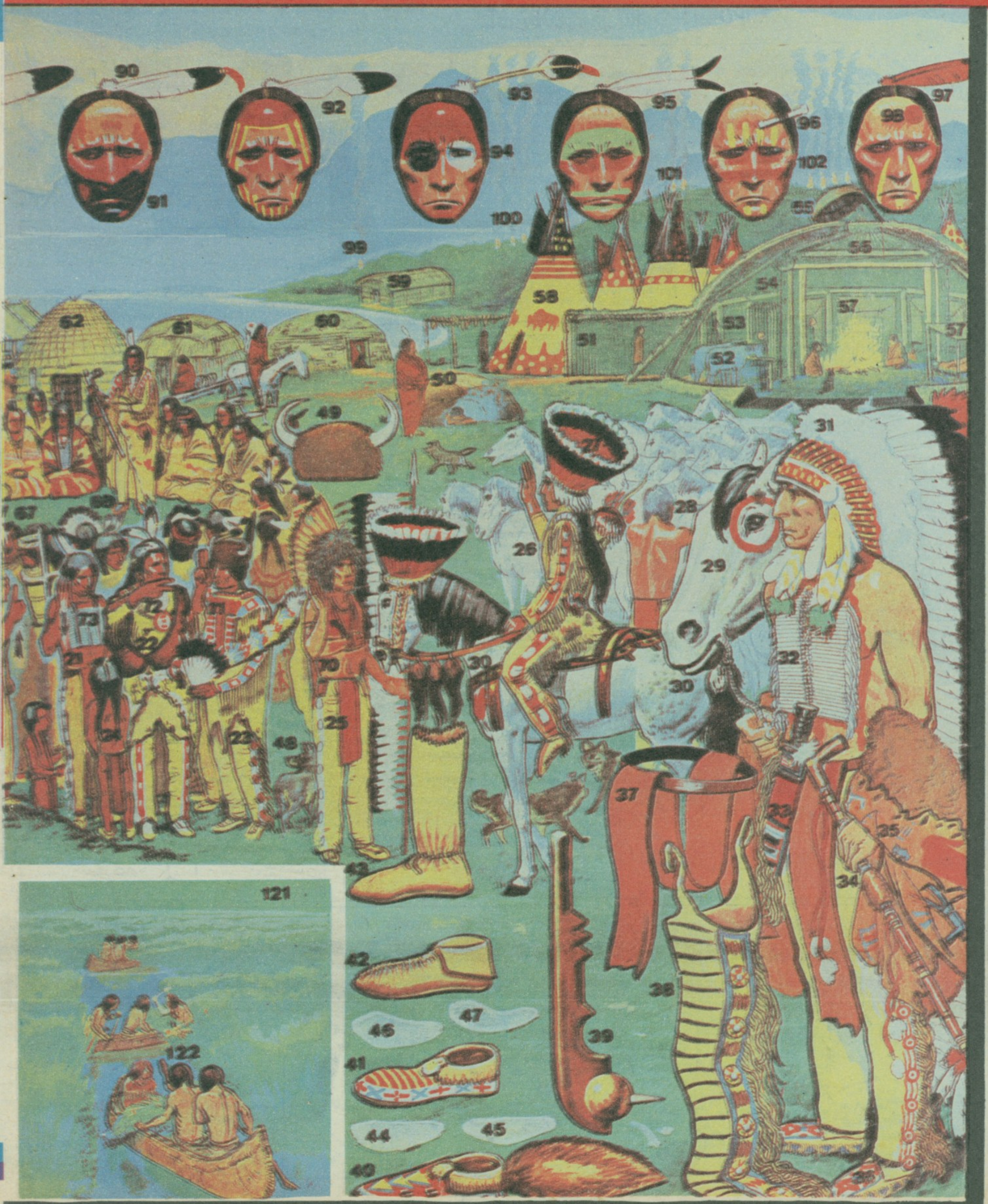
1. **SATiSFACTION — Rolling Stones**
2. **MY GENERATION — Who**
3. **TOUCH OF YOUR LOVING HAND — Stone the Crows**
4. **HEY, JOE — Jimi Hendrix**
5. **YOU CAN'T BE TOO STRONG — Graham Parker**

(1 и 2) Мескалеро и Хикарила Апачи (3) Лук племена из равнице (4) Навахо Индијанац — југозапад (5) Индијанац са пробушеним носем (6 и 7) Припадници племена Кроу и Сијукс — равничари (8) Штит (9 и 10) Семинола и његов лук (11) Ирокез — североисток (12) Индијанац са северозападне обале (13) Ескимо Индијанац — север (14) Производи домаће радиности (15) Лов — занимање свих равничара (16) Капе племена Семинола (17) Маска Ирокеза (18) Маска северозападних племена (19) Скулптура од слоноваче (20) Индијанка — ради све у кући (21) Мушкарац лови и ратује (22) Поглавица — само најбољи (23) Врач — свештеник, саветодавац, лекар (24) Деца — од малих ногу уче ратничке вештине (25) Хидатса ратник дочекује Кроу поглавицу (26) Свечана одећа (27) Ратнички украс на глави (28) Коњи расе апалуза (29) Ратников коњ (30) Скалп (31) Перјаница (32) Грудни штит Вомпама (33) Индијански бодеж (34) Индијанска лула (35) Огртач од бизоновог крзна (36) Обућа — мокасине (37) „Доње рубље" Индијанца 38) Назувак (39) Топуз (40) Мокасина са лисичјим репом за брисање трагова (41) Равничарска мокасина са ђоном (42) Северњачка мокасина без ђона (43) Дубока мокасина са ђоном (44, 45 и 46) Отисци мокасина (48) Пас (49) Врачева капа (50) Индијанска сауна (51) Зимска колиба равничара — улаз (52) Коњи-љубимци (53) Ветробран (54) Главни стубови колибе (55) Димњак (56) Кожни покривач за димњак (57) Спремиште (58) Равничарски шатор (59) Ирокешка кућа (60) Пребивалиште Апача (61) Колиба Чипивеј Индијанаца (62) Колиба од прућа племена Викитас (63) Сојеница Семинола (64) Дрвена кућа северозападних Индијанаца (65) Тотем (66) Обредна игра (67) Велики савет (огртачи — знак неслагања) (68) Говорник (69) Главни саветник. ГОВОР ЗНАКОВИМА: (70) Здраво (71) Ја сам врач (72) Није истина (73) Жена (74) Мушкарац (75) Из истог сам племена (76) Бели људи (77) Рат (78) Покрет (79) Кад? (80) Коњ (81) Умакао непријатељу (82) Непријатељ га том приликом ранио (83) Бизон (84) Колико? (85) У реду (86) Где? (87) ГОВОР ПЕРА: (88) Рукама убио непријатеља (89) Промашио непријатеља (90) Убио непријатеља (91) Рањен од непријатеља (92) Непријатељ га мучио и скалпирао (93) Први открио непријатеља (94) Ратне боје племена Ирокеза (95) Рањен више пута (96) Једним хицем убио непријатеља (97) Рањен у бици (98) Место рањавања ДИМНИ СИГНАЛИ: (99) Логор у близини (100) Добре вести (101) Позив у помоћ (102) Сви на збор (103) Брдско насеље Пуебло Индијанаца (104) Индијански град (105) Бумеранг који Пуеблоси употребљавају (106) Замке (107 и 108) Приказивање различитих вештина (109) Уметање штапића под кожу (110) Врста топуза (111) Ратна секира (112) Лук (113) Стрела за лов (114) Ратна стрела (115) Стрела за лов на птице (116) Стрела југозападних Индијанаца (117) Запаљива стрела (118) Стрела Ескимо Индијанаца (119) Тоболац (120) Нож за скалпирање (121 и 122) Берба пиринча.

ИНДИЈАНЦИ • ВЕЧИТИ РАТНИЦИ

14

КАКО СЕ ТО РАДИ

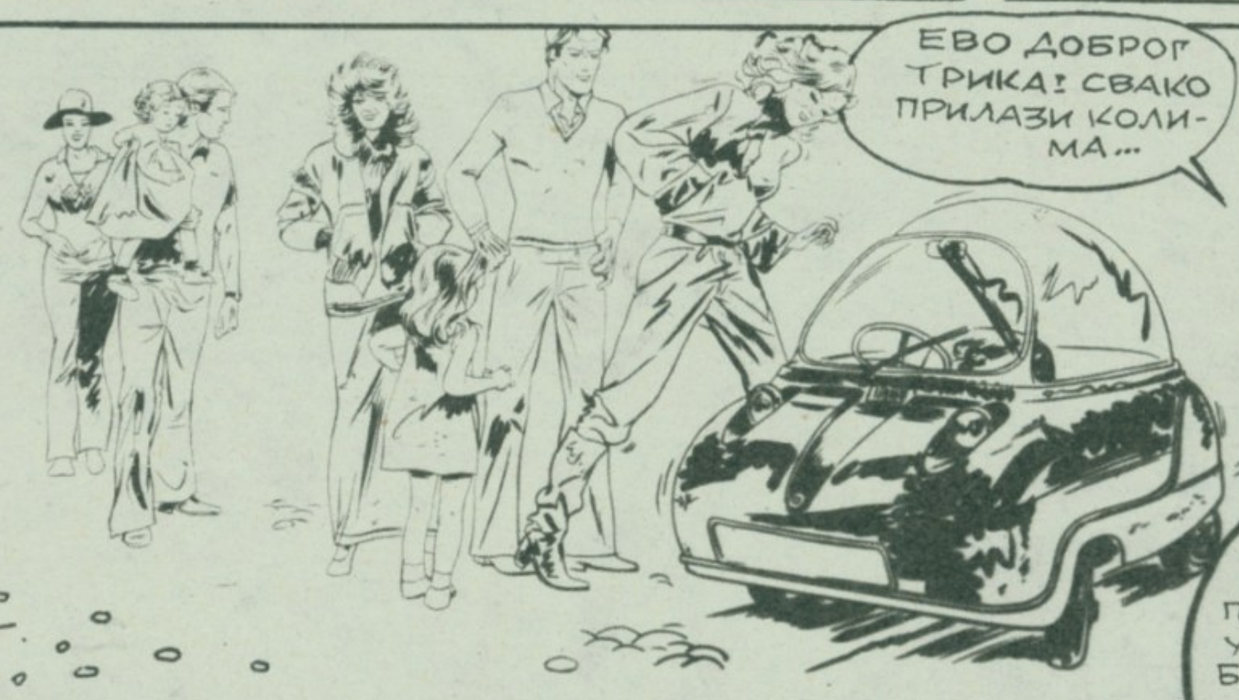
СНИМИТЕ ФИЛМ

ИМПРОВИЗОВАНО МИКСОВАЊЕ

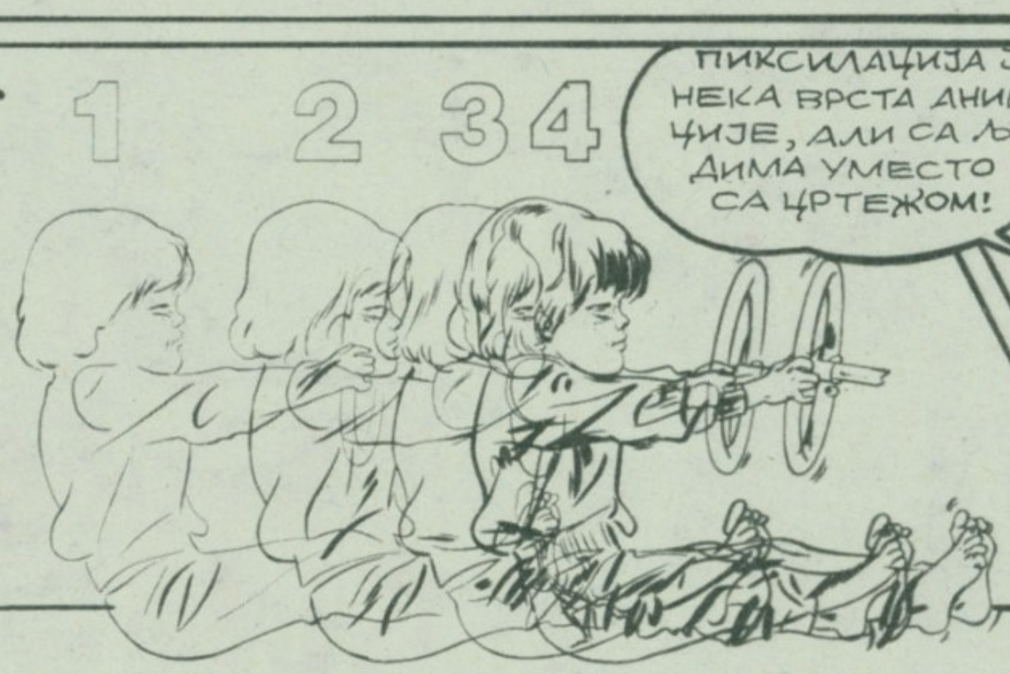

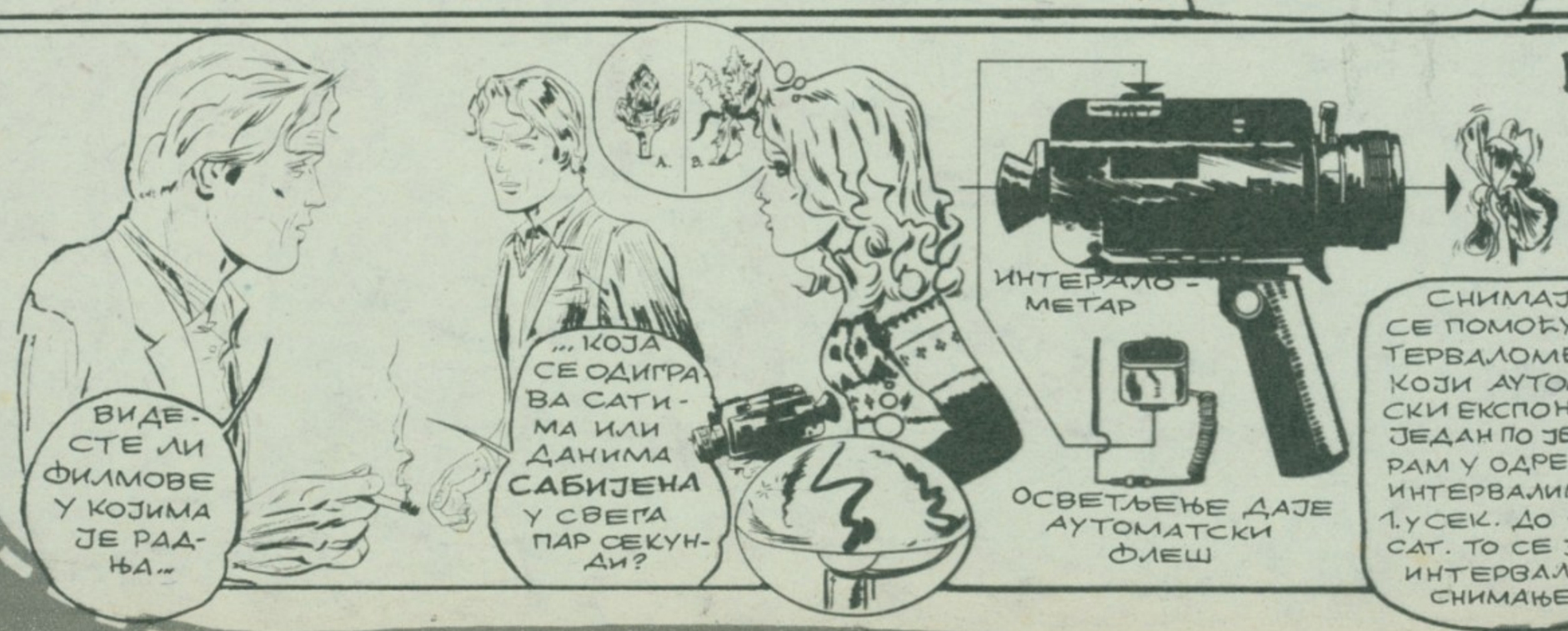
СВИ У „МИНИ"

ПИКСИЛАЦИЈА

ИНТЕРВАЛНО СНИМАЊЕ

ПОРОДИЦА КРЕМЕНКО

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

СТИЛА

ДМИТРИ БИЛЕНКИН

ИЗ НЕЗНАЊА И СТРАХА АСТРОНАУТ ЈЕ НА НЕПОЗНАТОЈ ПЛАНЕТИ ПРЕДСТАВЉАО ВЕЋУ ОПАСНОСТ ОД ПРИРОДНЕ КАТАСТРОФЕ.

Најпре је чуо бат корака: тап, тап, тап, као ударце чекића. Помаљали су се из љубичастих жбунова, тамо где је пут правио завој. Приближавали су се. Сирили... Чим угледаше човека, застадоше као укопани. Обавијао их је облак густе прашине која се подизала при сваком кораку. Дахтали су.

Архипов дограби пиштољ. Није се уплашио, али био је изненађен. У обичном животу човеку се не дешавају овакве ствари — изненадни кораци, неочекиван сусрет с монструмима. Све то сувише личи на неки лош филм.

Најад или одбрана?

Човек у свемирском оделу стајао је наспрам животиња. Три четвртасте главе се погнуше, севнуше три пара очију и сирили појурише као да их неко гони. Ишли су право на човека. Архипов задрхта. Заслепљујући блесак из пиштоља погоди прву животињу. Из њене лобање шикну плазма. Преостале две брзо се окренуше и нестадоше иза окуке. Стаза је поново била слободна. Једино је још прашина коју су подигле подсећала на недавни напад.

Архипову тек тада почеше да клецају колена. Одједном је постао свестан да се све ово заиста догађа. Права догодовштина, нешто о чему се испредају приче!

Знао је да би таква прича занимала остале астронауте. Некада је у „Књизи правила“ на почетку стајало упутство о понашању у случају сусрета са опасним животињама, али ускоро је доспело на крај књиге јер се није показало као потребно. Човек је убрзо схватио да нема никакве сврхе да се упушта у борбу са неким непознатим бићем чије реакције не може да предвиди, а изгледало је да се тога придржавају чак и најпримитивније врсте животиња.

У први мах није могао да се сети како правило тачно гласи. Аха, писало је нешто као: „Кад год је могуће, избегавај контакт... У случају опасности брани се брзо и одлучно...“ Затим је ситним словима писало још нешто. Па добро, поступио је исправно: био је нападнут и одбранио се. Поштовао је правило.

Пришао је погођеној животињи. Изгледала му је много већа и опаснија док му је јурила у сусрет. Боја њеног оклопа није се видела. Био је прекривен дебелим слојем прашине која се слегла. Није му више било јасно зашто је помислио да је животиња опасна. Пред њим је лежала гомила костију, меса и нерава коју је он лишио живота. Обузело га је жаљење. Да ли је сирил заиста имао намеру да га нападне?

Покушавао је да убеди себе да јесте, али више није био тако сигуран. Почео је да размишља колико му је, у ствари, био непознат и стран свет ове планете. Откако је стигао, никуда није ишао пешке већ се возио својим једноседом или хеликоптером. Док би возило јурило, крајичком ока спазио би нешто, неку врсту животиње. То је било све. Каква је то животиња? Није имао времена да се тиме бави. Чекали су га толики други послови...

Само једанпут, док је још био сасвим мали, водили су га у зоолошки врт. Наравно, више се није сећао шта је тамо видео. Затим је неке животиње видео на филму. А онда... Сетио се! Једном је, возећи се са пријатељима 200 км на час, угледао нешто невиђено. Застали су и од срца се смејали једној малој животињи која је скакутала. Животиња се звала зец. Била је тако чудна и занимљива! Беху очарани тим призором. Видели су животињу у правом природном амбијенту!

Нема много људи који тиме могу да се похвале. Ипак, технологија је толико овладала Земљом да тај зец свакако није био препуштен случају. Био је сигурно урачунат у број дивљих животиња и о њему се водила брига. Не би се баш могао назвати дивљим.

Опет је зачуо шуштање. Жбуње је поново почело да се помиче. Био је збуњен. Мали робот који га је као пас пратио уз ногу није давао никакав знак за узбуну. Кроз жбуње се пробијала нека мања животиња — за њега непознат и невидљив живот који нечему тежи, креће се, трчи, заштићен окриљем дивље, нетакнуте шуме.

Гірва дивља животиња

Архипов уздахну и одложи пиштољ. Пало му је на памет нешто запањујуће. Тек пре неколико минута први пут у животу сусрео се са дивљом животињом! Зар је заиста тако? Да, до ђавола! Да ствар буде још чудније, више је знао о животињама са ове планете него о онима са Земље.

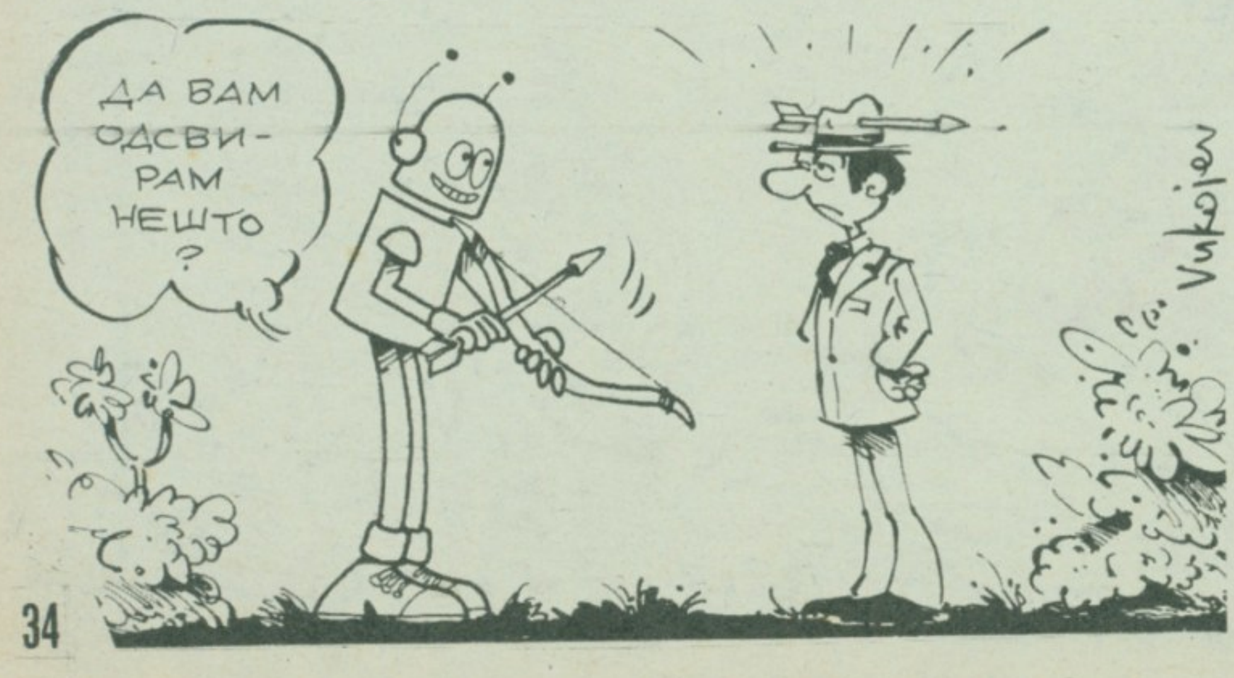
Па добро, то што не познаје животињски свет и није толико чудно. „Ми смо деца улице, ми смо градски дечаци...“ биле су речи неке песмице коју су давно певали он и његови другари. А он је још био и астронаут. Дуга путовања и светлости других звезда које су га привлачиле несумњиво су га одвајали од Земље, или бар њених дивљих становника.

Архипов додирну беживотно тело животиње. На слоју прашине која га је прекривала остаде траг. Несумњиво, догодило му се нешто чудно. Тек сада могао је да схвати оно што се некада давно дешавало људима које су називали ловцима.

Брдо телеса

Робот изненада поче да зуји. Његова антена која је испитивала мирисе окретала се све брже. Архипов је ослушкивао. Свуда унао-

шрафко

коло чуло се много разних шумова. Међутим, ниједна гранчица није се помакнула. Животиње су заиста добро знале да се крију. А шта ако нека од њих одједном искочи пред њега? Зар опет да пуца? Не треба тако да размишља! Постаће нервозан! Не, ово шуњање по шуми није за њега. Није на то навикнут. Треба што пре да се домогне свог возила.

Није имао времена да се врати. Долазили су поново. Чуо је како му се приближавају. Жбуње поред окуке почело је да се помиче и сирили су се појавили обавијени

облаком прашине. Овога пута нису ни за тренутак застали. Као да човек не стоји пред њима, појурили су попут захуктале бујице која носи све пред собом.

Архипов се уплашио. Није имао времена да размишља. Убиствени зраци из његовог пиштоља почеше да пробијају завесу дима и прашине. Међутим, догодило се нешто необјашњиво и застрашујуће — није успео да их заустави! Сирили су прелазили преко својих погођених и прилазили му све ближе. Већ је могао да им разазна њушке. Њихови тешки, снажни рогови били су управљени на њега.

Наново и наново севали су зраци из његовог пиштоља. Крици, ломљава и облак прашине који је помрачио светлост...

Одједном се све утишало. Напад је био заустављен. Крдо животиња лежало је пред човековим ногама. Дрхтао је целим телом. Ово је сувише! Мора што пре да побегне са овог ужасног места!

То му ни овога пута није успело. Жбуње поред окуке поново је почело да се помиче, као завеса која се подиже да би пропустила нову најезду сирила. Блесак из пиштоља поново је парао по стази. Први ред је пао, али се маса сирила само зањихала и надирала даље.

Архипов је баратао пиштољем као мачем. Зраци су резали у свим правцима. Ипак, сирили — и не више само сирили, него и разне друге животиње — наставили су да надолазе. Као ноћна мора. Као да се читава природа заверила против странца и кренула да га уништи.

Архипов је наставио да пуца као у трансу, чак и када више није имао разлога. Море мртвих животиња лежало је пред њим. Кад је схватио да је опасност прошла, сручио се на тле. Био је потпуно исцрпљен. Прегрејани пиштољ прогорео му је рукавицу и испржио руку. Одећа му је била потпуно натопљена знојем.

Црвена светлост

Чуло се како гране у жбуњу поново крцкају и ломе се. Архипов скочи. Избезумљено се освртао на све стране. Шуштање које је за њега представљало опасност долазило је са свих страна и постајало све јаче, победоносније. Прашина. Густи облак прекрио је и помрачио читаво поприште његове узалудне борбе.

Необична црвенкаста светлост местимично је пробијала облак прашине и тамо где је падала на стазу изгледало је као да пламти. Пажњу су му привукли покрети животиња и одједном је схватио да су чудни. Обавијао их је црвени одсјај.

Шта то значи? Ове животиње, светло, крици... Кад би бар за тренутак застале! Кад би имао времена да среди мисли!

Облак дима и прашине се затресе, као да је погођен јаким ударом ветра. Крак црвене светлости се одломи и скрену на неко жбуње у даљини. Одмах се подиже огроман пламен. Архипов крикну. Дрвеће је горело пуштећи и пуцајући.

У тренутку је схватио и крикнуо. Шумом се ширио пожар. Катастрофа — ватра од које беже сви, и човек и звери. Пожар је натерао сириле да излете на стазу и да слепо јуре право на човека. А он — човек који се ту нашао игром случаја и који није познавао законе живота у дивљини — није им дозволио да прођу, није потрчао раме уз раме са њима, већ је непромишљено и глупо уперио блесак свог зрачног мача на њих као да управо он сам представља већу опасност од пожара у шуми.

Иако ужаснут открићем да се налази пред још већом опасношћу Архипов је осетио неизмеран стид. Толике их је побио! Убијао је животиње које су слепо, нагонски тражиле спас и саме му показивале пут ка избављењу!

Погледао је још једном тужно поприште свог бесмисленог отпора. Гомила телеса које је ватра већ почела да захвата. Одбацио је свој тешки пиштољ и потрчао...

Трчао је право напред, нагонски, не гледајући и не размишљајући. Био је спреман да голим грудима насрне на сваку препреку. Јурио је исто као сирили.

укрштене речи

ПРАЗНИК »ФАКУЛТЕТЛИЈА«

Данас и „високошколци" прослављају. Четврти април је дан... е, то морате да упишете испод **броја 1.** Када свршени средњошколац стигне на факултет или академију, старије колеге га обично зову — назив уписати поред **броја 3.** А за то је, наравно, претходно потребно да добије и тзв. документ, односно — убележити испод **броја 4.** Када „високошколац" одслуша сва предавања са последње године студија онда је... то треба уписати поред **броја 2.**

ДУТОР: ВЕ-МАК	ОЗНАКА, ОБЕЛЕШКЕ	ПОРЕМЕЋЕНО	1	МАЛО ОКО	ИТАЛИЈАНСКИ КОМПОЗИТОР РУБЕРО	ЗНАК ЗА ВОЛТ	РУСКИ РЕДИТЕЉ НИКОЛАЈ	НЕУПОСЛЕНОСТ, БЕСПОСЛЕНОСТ	ПРОСТ БРОЈ
2									
ШТАП, ПРИТКА (МН.)						ЉУБАН. ПАС / РЕКА У МАЂАРСКОЈ			
3							ЗАЈЕ ИВАН / ЛИНИЈА		
ЛЕДЕНА СВЕЋА									ЧЛАНОВИ ДИКТИВА
ФРАНЦ. ГЛУМИЦА АНУК				КОТАРИЦА / ФИЛМ ЏОСТЕ ТАВРАСА					
ЈАВНА КУХИЊА						КРЕТЊЕ ВОДЕ / ПРИТОКА ГАРОНЕ			
ГРАД У СЕНЕГАЛУ	СУСЕДНА СЛОВА 4			КОМЕДИЈА Б. НУШИЋА / ЗАМРШЕНОСТ					
			РЂАВ, ОПАК				ГЛУМАЦ МАРВИН / ВОДЕНА БИЉКА		
„NOMEN NESCIO"			АМЕР. ГЛУМАЦ ПАЧИНО			БУГАРСКИ НОВАЦ / ДРЖАВА У АФРИЦИ			
ЗНАК ЗА ДОВОЈ / ОСТАТАК ТКАНИНЕ			ДЕЛОВИ ФАБРИКЕ / ЈЕЗЕРО У ТУРСКОЈ						
					ЈЕДАНАЈ ТРИ МУШКЕТАРА / ЛОЛА РИБАР				
САВРЕМЕНОСТ / СУМПОР		СНАЖНА ОСЕЋАЊА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

БОДОРАВКО: З, с, з, Бен Акиба, оператори, љиљан, љут, Метузалем, Геда, Ореш, крти, грана о, дактил, бс, У Тант, Ниоба, еис, етнолог, п. го, кимоно О. кош. гир. РОБ. А. АКТ.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Оглашна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 10 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	110,00	динара
6 месеци	220,00	динара
1 година	440,00	динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	220,00	динара
6 месеци	440,00	динара
1 година	880,00	динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку — НО „ПОЛИТИКА" — ООУР „Продаја" претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	47 —
СР НЕМАЧКА	DM	83.—
ШВЕДСКА	Skr	195.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	193.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	77 —

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ — БЕОГРАД, на рачун број 6081-620-63-257300-00051, са обавезном назнаком, претплата на „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

by Bego Gatelj

ЗУУУМ!

?

УХВАТИ ТОГ МИША! ПОПЕО МИ СЕ НА ВРХ ГЛАВЕ!

ШТА? ЗАР ГА ЈОШ НИ-СИ УХВА-ТИО, ХА-РАЛАМ-ПИЈЕ?

НЕКА, БАР СИ ГА ДОБРО УПЛАШИО!

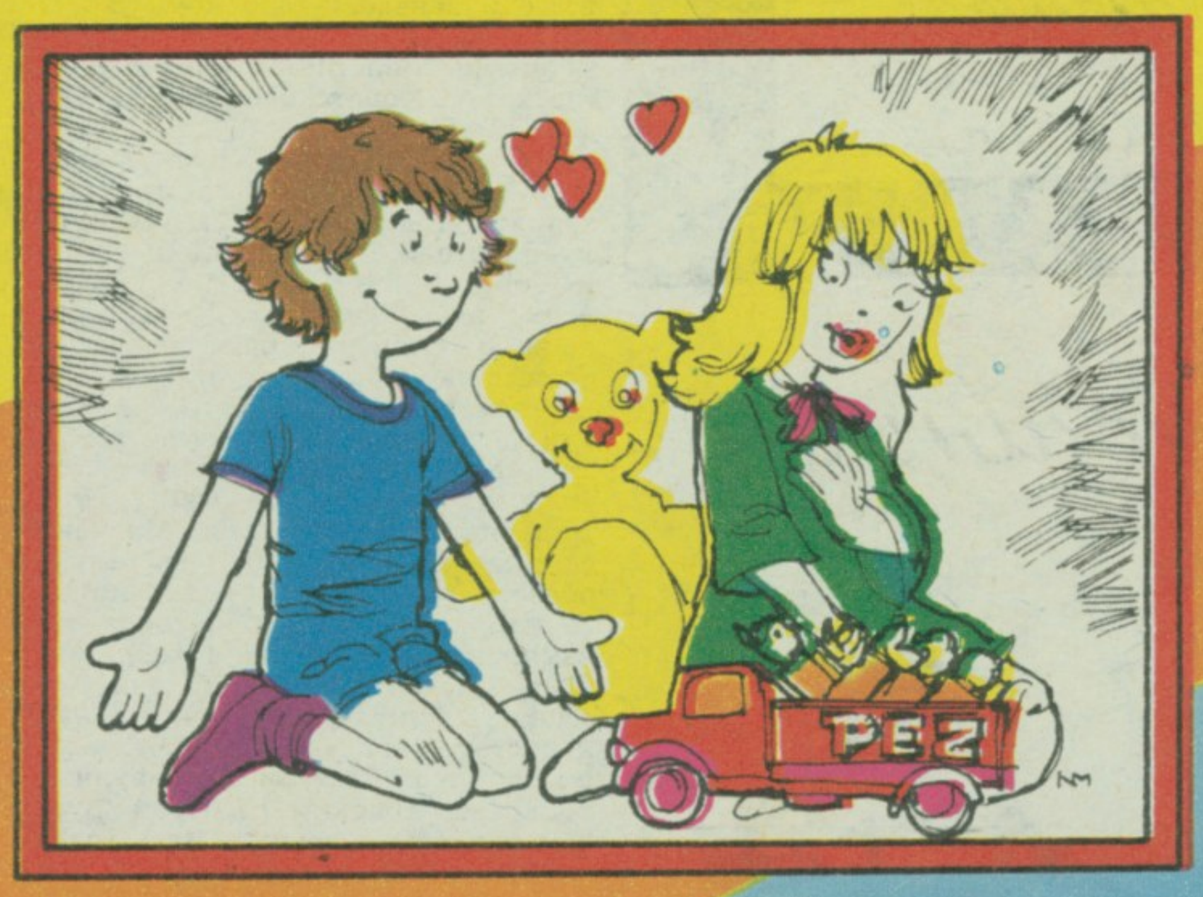
фигурицу ИНДИЈАНАЦ PEZ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Добили су чланови ПЕЗ клуба чије чланске карте носе бројеве:

10009 10020 10071 10087 10094 10115 10131 10134
10246 10261 10320 10369 10401 10409 10450 10454
10476 10632 10641 10661 10689 10786 10815 10828
10894 10918 11010 11011 11037 11045 11075 11122
11168 11206 11228 11245 11284 11341 11387 11398
11425 11510 11551 11534 11688 11724 11774 11894
11978 11988 12015 12030 12402 12404 12447 12644
12666 12677 12784 12811 12847 12874 12921
12966 13071 13087 13097 13114 13160 13348 13355
13384 13412 13427 13437 13478 13537 13561 13622
13691 13756 13776 13784 13793 13838 13955 13987
13993 14098 14157 14211 14236 14341 14339 14617
14728 14774 14848 14907 14944 14979 15019 15114
15185 15227 15275 15296 15328 15349 15408 15461
15474 15553 15569 15633 15669 15764 15920 15973
15979 16032 16039 16068 16088 16093 16205 16268
16372 16417 16474 16588 16663 16699 16781 16817
16978 16994 17073 17089 17185 17194 17222 17249
17272 17274 17283 17350 17482 17491 17541 17629
17833 17869 17923 18000 18072 18106 18527 19038
19064 19065 19173 19249 19279 19313 19342 19349
19392 19444 19491 19498 19513 19530 19543 19557
19588 19635 19798 19815 19838 19903 19921 19944

20009 20079 20119 20295 20318 20367 20380 20591
20430 20488 20522 20709 20886 20916 20917 21050
21071 21142 21147 21254 20322 20703 20886 20918
20917 21050 21071 21142 21147 21254 21342 21418
21555 21727 21764 21801 21857 22029 22031 22072
22078 22132 22134 22138 22240 22256 22323 22379
22446 22475 22677 22687 22691 22715 22742 22782
22784 22797 22830 22831 22875 22910 22985 23046
23077 23111 23136 23143 23204 23260 23286 23668
23480 23503 23631 23770 23718 23815 23857 24041
24069 24180 24349 24356 24386 24421 24480 24530
24569 24581 24608 24718 24731 24780 24785 24804
24953 24954 25002 25015 25020 25063 25119 25217
25238 25247 25280 25325 25324 25312 25379 25388
25404 25426 25465 25467 25521 25532 25575 25579
25611 25645 25659 25697 25700 25854 25870 25900
26118 26234 26253 26330 26339 26405 26415 26420
26518 26541 26559 26714 26806 26963 26986 27051
27106 27112 27189 27194 27214 27215 27218 27364
27389 27435 27498 27517 27614 27706 27726 27809
27872 28096 28122 28160 28293 28307 28327 28401
28404 28499 28517 28647 28731 28955 28974 28993
29011 29053 29063 29146 29147 29164 29185 29333
29340 29414 29487 29497 29542 29570 29571 29606
29610 29621 29759 29766 29898 29927 29970 29979
29571

30032 30041 30054 30174 30244 30338 30380 30654
30744 30753 30827 30847 30881 30959 31068 31096
31098 31156 31245 31300 31303 31379 31399 31662
31715 31741 31761 31783 31799 31937 31987 31997
32032 32158 32171 32257 32352 32402 32450 32503
32554 32567 32569 32576 32595 32667 32832 32891
32904 32923 32940 32956 33025 33154 33207 33254
33285 33324 33355 33365 33463 33526 33609 33679
33763 33861 33960 33962 33995 34211 34372 34468
34473 34765 34653 34821 34860 34921 34990 35073
35108 35140 35153 35202 35222 35232 35370 35407
35427 35502 35508 35604 35675 35701 35738 35776
35792 35801 35813 35850 35066 35947 35989 36040
36069 36109 36110 36163 36205 36251 36276 36277
36289 36294 36409 36493 36542 36727 36739 36754
36770 36842 36924 36977 36983 37280 37281 37289
37297 37298 37442 37512 37582 37535 37633 37641
37634 37690 37812 37852 37908 37952 38040 38152

38240 38251 38255 38274 38299 38322 38388 38423
38445 38478 38517 38534 38694 38711 38727 38738
33768 38801 38844 39024 39090 39191 39192
39228 39325 39347 39395 39425 39438 39482 39520
39563 39625 39770 39834 39840 39954

40008 40031 40045 40171 40183 40254 40315 40390
40404 40467 40805 40857 40874 40911 40921 40967
41008 41137 41189 41283 41285 41363 41516 41565
41589 41636 41853 41901 41903 41905 41914 41941
41973 41988 41996 41999 42009 42045 42062 42142
42182 42220 42334 42399 42510 42555 42576 42586
42615 42628 42682 42713 42788 42806 42829 42910
42966 42977 43130 43166 43223 43225 43233 43325
43326 43434 43517 43763 43782 43794 43880 43893
43952 44000 44074 44142 44202 44205 44413 44428
44436 44472 44475 44508 44572 44593 44690 44746
44784 44796 44815 44844 44894 44919 44918 44960

44983 45093 45121 45167 45178 45239 45252 45342
45343 45362 45421 45459 45465 45554 45738 45810
45814 45822 45844 45853 45889 45890 45920 45928
45960 46110 46147 46218 46278 46308 46382 46394
46471 46564 46771 46995 46994 47033 47104 47135
47184 47195 47293 47321 47395 47425 47459 47552
47579 47644 47758 47830 47898 47927 47980 47995
48015 48025 48065 48131 48145 48193 48300 48319
48333 48348 48362 48372 48380 48464 48518 48735
48973 48900 49012 49018 49048 49157 49348
49367 49371 49458 49559 49622 49742 49763 49767
49903 49921

50055 50065 50209 50258 50285 50396 50479 50520
50525 50529 50555 50583 50684 50697 50698 50715
50831 50860 50910 51021 51037 51115 51164 51163
51207 51346 51387 51593 51408 51466 51553 51655
51662 51730 51803 51856 51865 51907 52048 52113
52125 52223 52235 52419 52423 52441 52463 52472
52485 52517 52579 52777 52700 52851 52876 52909
53097 53375 53432 53461 53554 53579 53601 53651
53878 53918 53927 53936 53952 53976 54000 54048
54064 54135 54153 54330 54473 54493 54671 54711
54727 54881 54290 54957 54976 54970 55028 55116
55136 55167 55214 55251 55260 55519 55570 55578
55580 55593 55641 55645 55688 56009 56023 56027
56109 56136 56148 56152 56215 56350 56451 56432
56502 56519 56613 56690 56707 56910 56927 56987
56989 56990 56991 57051 57098 57217 57223 57307
57376 57392 57445 57509 57827 57891 57958 58067
58089 58112 58122 58141 58166 58191 58229 58339
58348 58393 58435 58553 58803 58821 58629 58661
58711 58713 58991 59000 59001 59068 59156 59291
59295 59358 59379 59440 59499 59640 59680 59685
59951 59964 59995

60007 60032 60051 60102 60141 60189 60186 60233
60243 60312 60316 60335 60341 60430 60506 60544
60633 60727 60840 60874 60890 60910 10949 60955
60992 61009 61048 61056 61093 61102 6118 61279
61340 61345 61362 61421 61428 61498 61588 61665
61825 61847 61962 61980 62008 62068 62081 62087
62216 62217 62229 62266 62317 62388 62528 62576
62925 62942 62987 63123 63187 63280 63312 63334
63418 63591 63677 63756 63832 63908 64245 64271
64270 64322 64335 64474 64475 64538 64675 64663
64720 64972 65039 64949 64972 65070 65152 65156
65231 65230 65519

Фигурица ће бити испоручена поштом у току априла

Код PEZ*-а је увек нешто ново!*

Ако радо узимаш PEZ *бомбоне*
и играш се PEZ *фигурицама,*
пошаљи нам 5 омотница
PEZ *бомбона, а ми ћемо*
ти послати леју PEZ *књижицу.*
Као пријатељ PEZ *-а користићеш*
све погодности које ћемо ти
нудити из месеца у месец.
Читај сваког петка
на овом месту о новостима
за пријатеље PEZ *-а*

ХП КОЛИНСКА ЉУБЉАНА

Kolinska

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ", 61111 — ЉУБЉАНА, п.п. 8, заједно са твојим подацима. (Име и презиме, улица, кућни број, место и поштански број)

PEZ PRIJATELJI

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ИЗЈАСНИЛО СЕ ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ

Желио бих да знам колико националности а не народности живи у нашој земљи и које су? Хтио бих да знам и да ли су Муслимани припадници националности или вјероисповијести. Да ли су можда обоје истовремено?

Јанко Маровић,
Сутоморе

Изрази националност и народност појмовно се не разликују па према томе у нашој земљи живи исто онолико народности колико и националности. По попису од 1971. године национално су се изјаснили: Црногорци, Хрвати, Македонци, Словенци, Срби, Муслимани у смислу народности, Албанци, Аустријанци, Бугари, Чеси, Грци, мађари, Немци, Пољаци, Роми, Румуни, Руси, Русини. Словенци, Италијани, Турци, Украјинци, Власи, Јевреји. У нашој земљи Муслиманима се назива народ словенског порекла. јављају се у историјској констелацији током 15. и 16. века када је масовна исламизација у појединим деловима наше земље додала словенској етничкој и језичкој основи нову културну и цивилизацијску надградњу. Данашње име настало је крајем 19. века у условима борбе за верскопросветне аутономије и културни препород у Босни и Херцеговини када је и замењено тадашње име Бошњаци коме је окупациона власт дала унитаристички садржај. Убрзани развој робне производње и код Муслимана означио почетак стварања нације.

ЗБОГ ГЛАДИ, АЛИ И ВЕРЕ

Да ли има људождера и где они живе?

Владислав Челебић,
Суботица

Мада сведено на незнатну меру, људождерство и данас постоји. Цивилизација и њени носиоци још нису успели да завире у сваки кутак света. Тако се појава да човек због глади, прождрљивости или религиозних подуда поједе другог човека у појединим деловима Африке, Амазоније, неким крајевима Аустралије, на острвима Меланезије (Нова Гвинеја, Соломонска острва, Нови Хебриди), Полинезије и Индонезије одржала и до данас. Сем заиста ретких изузетака, људождерство је присутно само код припадника веома примитивних племена.

НАЈМАЊИ И НАЈМРШАВИЈИ

Желела бих да знам ко је најмањи а ко најмршавији човек на свету?

Сандра Ђуковић,
Београд

Најниже одрасло људско биће, судећи по „Гинисовој књизи рекорда" (издање 1977. године), је патуљак Нрутурам. Рођен 1929. године овај Индијац је нарастао само 71 сантиметар.

Најмршавијим одраслим човеком нормалне висине сматра се Американац Едвард Хагнер који је, кажу, био висок 170 цм и тежак смао 22 кг. „Виткост" овог Американца није била последица жеље за „линијом" већ болести познате под именом anorexia nervosa. Човек практичног духа, какав је Хагнер и био, одлучио је да своју виткост уновчи па је наступао у једном великом циркусу под именом „Костур Џуд".

КО ДОБИЈА — ГУБИ

Молим те одговори ми ко је био херцег Стјепан и да ли његово име има неке везе с Херцег-Новом?

Бранко Анђелковић,
Игало

Стјепан Вукчић-Косача, херцег од Св. Саве, био је једна од најмоћнијих властелина средњовековне Босне. Мада је носио титулу великог војводе и по рангу био нижи од краља, он се према босанском владару опходио као себи равном. И не само то: кад год би му се указала згодна прилика, избјавис би краљу рат. Подршку у том војевању пружали су му Турци.

Херцег Стјепан је био човек који је ишао „на прву лопту": невоље и заваде суседа користио је да би се дочепао њиховог поседа. за време династичких борби у Угарској и Хрватској и турске опсаде Београда он је под своју власт ставио Горњу Зету и Бар. Међутим, није успео да их дуже задржи: године 1443. Млечани су му преотели Бар а убрзо и Омиш и Горњу Зету. Како је у исто време почео све јаче да га угрожава и босански краљ, херцег се приклонио Млечанима, признао им власт над Баром и Омишом али је заузврат добио куће у Задру, Котру и Венецији и уз то которски доходак од 600 дуката. Видећи га у неприлици, Млечани се нису много журили да испуне обавезе па је херцег одлучио да се измири с краљем. потврда тог измирења била је удаја херцегове кћери Катарине за Стјепана Томаша. Годину дана касније, 1448, користољубиви властелин „заборавио" је на Зету и његове интересе и са српским деспотом Ђурђем напао Сребреницу. Исте године прогласио се херцегом од Св. Саве. Стјепан самог себе, а то чине и његови суседи, сматра владаром самосталне државе и тако се понаша. Он је први од средњовековне босанске властеле почео да предузима неке економске мере које су требале да му обезбеде и потпуну економску независност. Једна од тих мера састојала се и да град Нови, касније по њему назван Херцег-Нови, развије у јак трговачки и поморски центар. Против те његове предузимљивости побунили су се најпре Дубровчани а онда и син Владислав са мајком Јеленом, босански краљ и многи други. У свим тим неприликама, Стејпану су подршку пружали Турци.

Цео свој живот херцег је провео мирећи се. ратујући, рачунајући, стичући и губећи. Када је 22. маја 1466. године умро, његови наследници, синови Владислав, Влатко и Стјепан, мало су шта имали да наследе. Једино што је остало била је готовина од 70 хиљада дуката.

И ОД ЗЛА ПОСТАНЕ ДОБРО

Интересује ме да ли у нашој земљи постоје вулкани и ако их има где се налазе?

Соња Кончар,
Народног фронта 16
Нови Сад

У нашој земљи нема активних вулкана. Некад их је било. Данас су сви ти угашени вулкани места са великим рудним благом и налазе се у подручју Бора, Трепче, Злетова, Звечана, Рудника.

ЕП СУ СМИСЛИЛИ СУМЕРИ

Како је дошло до појаве првог писма, у којој земљи и како се звало?

Озрен Лукенда,
Пут ударника 258
Сплит

Све доскора сматрало се да су стари Египћани народ који је пронашао писмо. Међутим, сада се творцима првог писма сматрају Сумери, народ који је пре око 6 хиљада година живео у Месопотамији.

Клинасто писмо Сумера било је у основи силаличко: један или више клинова заједно нису означавали гласове, или слова, већ слогове. Као материјал за писање служиле су глинене плочице. Садржај сумерских записа је разнолик: на плочицама су се урезивале белешке о владарима и текстови историјског, економског, правног и религиозног садржаја. занимљиво је ида је најстарији књижевни састав, Еп о Гилгамешу, записан управо на плочицама Сумера.

ЗАВИРИ У АТЛАС!

Била сам у многим градовима наше земље али не и у Дервенти. Хтела бих да знам где се Дервента налази и да ли је близу Бањалуке?

Весна Земуновић,
Падинска Скела

Дервента је град у северној Босни и лежи на реци Укрини. Од Бањалуке је удаљена око 80 километара. Пошто претпостављамо да ли ова наша обавештења неће створити баш јасну представу о томе где се Дервента налази, предлажемо ти да мало завириш у атлас. Ако га немаш код куће, сигурно ћеш га наћи у школи.

СВОЈ ЈЕ СВОМЕ — ЗАЛОГАЈ

Хтела бих да знам шта је то опосум?

Марина Ивановић,
Акташ А/2
Приштина

Опосуми су сисари торбари чији се настанак везује за најраније периоде постојања живог света на нашој планети. Међу данашњим опосумима налазе се врсте које су веома сличне некадашњим. Неки сисари с торбом чак и директни потомци врста које опстају већ

милионима година. Некад су ове животиње насељавале целу планету: данас их има само у Северној и Јужној Америци, Аустралији и острвима северно од овог континента.

Једна од најпознатијих врста опозума је кенгур. Сем њега, у сисаре торбаре спадају и тобарски вук, животиња која изгледом нимало не подсећа на вука већ је слична мачки и јазавцу. То су још и врсте које су налик на веверице, медведе, видре, мравоједе, кртице, пацове, мишеве, зечеве. Зоолози кажу да је некада постојао опсум ништа мањи од носорога

сли по свом изгледу сличан — зецу.

Занимљиво је да сви сисари торбари немају торбу. Код неких она представља само плитку „зделу“ или удубљени набор. Има и опосума чија је торба забачне назад, али то младунцима не смета много: пут до ње лако нађу.

У Јужној Америци најраспростањенији су банана-опосуми које још називају и четворооким или вунастим. Једна од њихових карактеристика је да једу све што се појести може, односно што може да се свари. Кад је банана-опосум гладан њему је свеједно да ли ће се дочепати каквог живог инсекта или неке друге мање животиње, лишћа, воћа па чак и стрвине. А ако свега тога нема, онда ће он насрнути и на — најближег припадника свог рода.

НЕУТРАЛНА ВОДА

Једног дана случајно сам улила мастило у чашу са водом. Кад сам послије пола сата хтјела да оперем чашу примјетила сам да мастила више нема. Зашто?

Кристина Барић,
Винковци

Обична вода, будући да је неутрално једињење, није могла да утиче на обезбојавање мастила јер се у њој не врши ни оксидација ни редукција које изазивају овај процес. Међутим, ако се ради о некој специјалној врсти мастила, до обезбојавања је могло да дође ако је у води била већа количина хлора која је изазвала оксидацију.

МЕСЕЦ ИЗ ОКЕАНА

Молим те да ми одговориш да ли је испитивање узорака Мјесечевог тла показало да је наш сателит ишчупан са дна Тихог океана?

Велимир Дедић,
Ратковићева 72 а
Петриња

Није.

ЗА ХЛЕБ ЈЕ ПОТРЕБАН НАУК

Желела бих да ми одговориш ко је и када направио први хлеб? Да ли је пре него што је хлеб измишљен постојало нешто што га је замењивало?

Биљана С.
Београд

Писаних података о томе ко је и када замесио први хлеб нема. Али, археолошка ископавања показала су да је још у млађем каменом добу, а то значи пре више од 4 хиљаде година, постојала пећ за печење хлеба. Та најстарија позната пећ била је направљена од камена и глине и имала је чуњаст облик.

У старом веку већ је познато неколико врсти брашна па према томе и хлеба: пшенични, ражени и јечмени. Египћани су имали и финије и грубље млевено брашно и вероватно су први почели да праве хлеб замешен квасцем. Познато је и да су Грци правили више врста хлеба и да су тај „наук“ од њих преузели Римљани. У Риму се појављују и прави пекари. Били су то углавном робови. Године 168. пре нове ере у Риму су основане и прве државне пекаре.

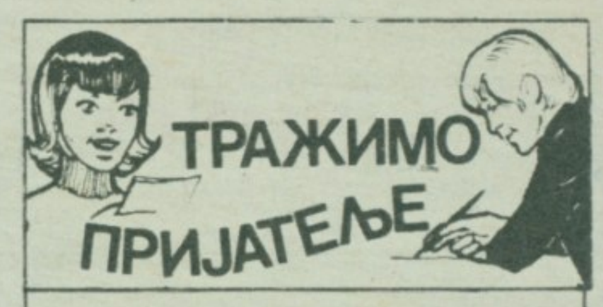
Мада је хлеб релативно касно ушао у исхрану човека, то не значи да се житарице нису и раније користиле за јело. Наиме, сматра се да је човек прво јео житарице онакве какве их је налазио у природи. Међутим, у мезозоику, средњем каменом добу, наш предак открио је да су сува зрна много боља ако их умаче у воду и кваси. Од овог сазнања до проналаска жрвња био је само један корак али колико је времена требало да би био учињен не зна се.

РЕКА ОВАКО, РЕКА ОНАКО

Интересује ме зашто неке мексичке реке почињу са Рио?

Саша Илић,
Београд

Река се на шпанском каже рио. А пошто се у Мексику као један од службених језика користи шпански, није никакво чудо ако се за неки водени ток каже река односно Рио, рецимо Браво. Уосталом, и код нас се уз име понекад додаје и реч река: имамо Кадину реку, Злетовску реку, Црну реку и још многе друге.

Жаклина Гашић, 71000 Сарајево, Шесте пролетерске бригаде 33 — 15 година, воли забавну музику, сакупља значке, разгледнице и салвете.

Ана Аленић, и Снежана Питеша, 58000 Сплит, Жртва фашизма 230 — воле спорт и музику и желе познанство са забавниковцима

Јадранка Плескина Grannavagen 12a, 56100 Huskvarna, Sweden — 15 година, воли диско музику

Јасна Кљајић, 54000 Осијек, Вијенац Ђуре Салаја 21 — 14 година, сакупља маркице и воли музику

Мирјана Радованов, 21400 Бачка Паланка, Моше Пијаде 174 — 13 година

Драган Живанвић 12208 Костолац, село Кјеновик — 12 година, навијач „Црвене звезде“

BABALU

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

KOLOY'S 7x7

Драги читаоци,
За учествовање у наградној игри потребно је да скупите три наградна купона из пакетића „БАБАЛУ 7 × 7“ и да их пошаљете на адресу — Агенција Борба, 11000 Београд, Трг Маркса и Енгелса бр. 7 са назнаком „БАБАЛУ“.
Имена добитника објавиће се у листу ТВ новости у последњем мајском броју и листу НАДА у последњем септембарском броју.
Послати купони важе за оба извлачења.

НАГРАДНИ ФОНД
10 путовања за 2 особе у ЊУЈОРК и ВАШИНГТОН
100 БАБАЛУ КОЛЕКЦИЈА ТРИКОВА
1000 БАБАЛУ СПОРТ КАПА

БАБАЛУ КВИЗ

1.

Интелектуалну забаву под називом КВИЗ популарисала је телевизија. Чија је реч „квиз“, шта значи и како је настала?

КВИЗ је енглеска реч и има разна значења: задиркивање, ругање, загонетка, проверавање знања... Према енглеском Чемберсовом речнику настала је тако што се неки даблински грађанин опкладио да ће помоћу једне речи која ништа не значи успети да држи Даблин у узбуђењу бар 24 часа. Једне ноћи по свим зидовима у граду написао је реч QUIZ. Сутрадан је читав град говорио само о тој „тајанственој“ речи. Од тада се употребљава у данашњем значењу.

2.

Последњих деценија све су чешће вести о рађању петорки. Када су и где рођене прве осморке?

У ИСТОРИЈИ медицине остало је записано да су прве осморке рођене 21. августа 1872. у америчкој држави Охајо. Јунис, жена Тима Брадлија, тешка 123 килограма, родила је у Трамбул Каунтију три дечака и пет девојчица. Овај случај забележио је амерички „Бостонски лекарски и хируршки лист у свом броју од 26. септембра 1872. и медицинска литература наводила је тај случај пуне 43 године као аутентичан догађај. Данас се сматра мистификацијом јер није у међувремену поновљен.

3.

Која се животиња пре одомаћила на европском континенту: мачка или миш?

ИЗГЛЕДА да су се мишеви пре појавили на европском континенту него мачке. Зна се да су мишеви у средњем веку увелико постојали, а помињу се и у старом веку. Мачке су биле непознате у средњој, западној и северној Европи, а у старом веку постојале су само у старој Грчкој. Иако су мачку припитомили Египћани још пре 40 векова, за њу су Грци знали само по причању путника. Римљани су сазнали за њу још касније. У 16. веку мачке су биле у Француској и Немачкој ретке и скупоцене животиње.

WALT DISNEY

МИКИ

УХ! ДА СЕ МАЛО ОДМОРИМ!

ЗВРРР!

МИКИ, ЈЕ Л' ИСТИНА ДА СИ СТАР ДА СЕ ПОПНЕШ УЗ МЕРДЕВИНЕ!

ШТА?

ДОЛАЗИМ ОДМАХ!

ПОКАЗАЋУ ЈА ЊОЈ КО ЈЕ СТАР!

Distributed by King Features Syndicate.

ШТА ВЕЛИШ?

ПА... И НИСИ ТИ БАШ ТАКО СТАР!

Copyright © 1979 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ОХ, КАД СИ ВЕК ГОРЕ...

ХА!

12-23

...МОГ'О БИ ДА ОПЕРЕШ ПРОЗОРЕ!

СТАРИ ТРИК, АЛ' МЕ УВЕК ПРЕЂЕ!